

KOMORNÍ LISTY

ČASOPIS SOUDNÍCH EXEKUTORŮ

ROZHOVOR S
**ministrem spravedlnosti
JUDr. Pavlem Blažkem,
Ph.D.**

vydává Exekutorská komora České republiky

3/2024
17. ročník

DRAŽTE NA Portaldrazeb.cz!

1) NA MÍRU EXEKUTORŮM

Portál dražeb je vytvořený přímo na míru soudním exekutorům. Systém je neustále inovován na základě uživatelských podnětů.

2) CENA A SERVIS

Bezkonkurenční cena.
Žádné skryté poplatky a vícenáklady.

3) FLEXIBILITA A PŘIPRAVENOST

Vývoj systému sleduje aktuální legislativní i technologické novinky. V procesu je zapojení do celoevropské sítě dražebních portálů.

4) VŠECHNY DRAŽBY NA JEDNOM MÍSTĚ

Web je přehledný pro dražebníky i dražitele.
Jediný portál obsahující všechny exekuční dražby = masivní návštěvnost.

5) GARANCE KVALITY

Oficiální dražební portál s dynamickým rozvojem počtu dražebníků i dražitelů.
Exekutorská komora ČR jako garant kvality pro exekutory i dražitele.

3 měsíce ZDARMA + 10 inzerátů na Sreality ZDARMA pro nové dražebníky

CENÍK

Cena inzerce na Sreality = 10 Kč
Cena inzerce na Reality.iDNES = 3 Kč

Platba pouze za vydraženou dražbu s nejnižším podáním:
do 150 tisíc = 150 Kč
do 1 milionu = 800 Kč
nad 1 milion = 1200 Kč

* Technická podpora, helpdesk a právní podpora v ceně.

KONTAKTUJTE NÁS:

email: helpdesk@portaldrazeb.cz

tel.: 211 155 321

www.portaldrazeb.cz

Mgr. Martin Tunkl

viceprezident prezidia EK ČR

Editorial

Vážení čtenáři Komorních listů,

po krásném a slunném létě se vám dostává do rukou podzimní číslo, které by se slušelo uvést optimistickým textem, abychom si zpřijemnil nadcházející sychravé dny.

Začnu ale zcela opačnou informací. Ministr spravedlnosti zrušil k bohužel neodvratnému návrhu Komory svým rozhodnutím sedm uvolněných a devatenáct dlouhodobě neobsazených exekutorských úřadů. Jedná se o úřady, na které se opakovaně konalo mnoho výběrových řízení, na které se ale dlouhodobě nikdo nehlásil. Jde o úřady různých typů a se sídly napříč republikou. To celé za situace, kdy přicházejí nové rezignace soudních exekutorů, ale do vypsaných výběrových řízení se nikdo nehlásí.

Opakovaně také bohužel slyšíme i názory, naposledy od neziskové organizace, ale i od některých politiků, že tato situace, kdy bude exekutorů výrazně méně, vůbec nevádí. Vždyť ubylo také exekucí! Že jde o vážný a varovný signál chyby v systému si stát nepřipouští.

Tady ale nejde o pouhou hru čísel s počty úřadů. Při vzniku našeho stavu v roce 2001 jsem byl mezi těmi, kteří tehdy začínali. Prakticky od nuly se budovala struktura vzorů, písemností, postupů, samotných exekutorských úřadů, to vše s minimální elektronizací. Nechci rekapitulovat celý vývoj naší profese, ale více než padesát novel exekutního řádu vytvořilo obří agendu, kterou soudní exekutoři museli vždy zvládnout, a to včetně technických i personálních nároků. Kumulativní míra inflace od roku 2006 je přes 62 %. Výše průměrné mzdy je více než dvojnásobná, nůžky v odměňování zaměstnanců státní a soukromé sféry se prudce rozevírají v neprospěch soukromého sektoru. Cena průměrné námi posílané zásilky vzrostla od roku 2006 z 26 Kč na 119 Kč. Není tedy divu, že není zájem o žádný

z uvolněných exekutorských úřadů, když stát doposud kromě enormní agendy exekutní tarif dokonce populisticky snížil.

Ze 151 exekutorů přitom 40 dobrovolně a za minimální nebo žádné náhrady působí a pracuje v orgánech Exekutorské komory, kde další řada z vás působila v předchozích letech. Naše Komora zajišťuje agendu, která dnes všem okolo připadá tak nějak samozřejmá - vzdělávání, Centrální evidence exekucí, Portál dražeb, Centrální úřední deska, bezplatné poradny, a řadu dalších a dalších věcí. Ale Komora jsme my, soudní exekutoři. Vybudovali jsme právníckou profesi, která je důstojným a uznávaným partnerem ostatním právníckým profesím a dávno je pryč doba, kdy bylo na náš stav pohlíženo s despektem. Když se zatím všim ohlédnu, není mi lhostejné, zda skončí jeden, dvacet nebo padesát soudních exekutorů. Stát se ale zatím chová tak, že problém nevidí. Problémem jsou pro něj naopak exekuce. Dluhy ale od nepaměti byly, jsou a budou, včetně těch státních. Myslet si, že pokud zmizí exekutoři, zmizí problémy s dluhy, je vskutku mylná představa. Touto cestou mnohem větší problémy teprve začnou. Stále tak věřím, že se stát chytne za nos a včas zatáhne za záchrannou brzdu. Má totiž skoro poslední šanci.

Mgr. Martin Tunkl

viceprezident prezidia EK ČR

Obsah

1	EDITORIAL	3
2	ABSTRAKTY	5
3	ROZHOVOR Rozhovor s ministrem spravedlnosti JUDr. Pavlem Blažkem, Ph.D. Mgr. Libor Vaculík, Mgr. Ing. Antonín Toman	6
4	ČLÁNKY	
	Soudní exekutoři a jejich úloha v oblasti boje proti legalizaci výnosů z trestné činnosti JUDr. Ing. Magdaléna Plevová	10
	Odpovědnost člena voleného orgánu za škodu způsobenou povinné právníce osobě z hlediska významu pro exekuční řízení Mgr. Lucie Pokorná	23
	Dluh 10 let po rekodifikaci soukromého práva Mgr. Petr Matějka	28
	Druhá z poznámek ohledně souběhu dědického a exekučního řízení Mgr. Ing. Lucie Bártová a Mgr. Jaroslav Kocinec, LL.M.	32
5	JUDIKATURA Judikatura v exekučních věcech Mgr. David Hozman	40
6	Z HISTORIE Stalo se... JUDr. PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.	50
7	ZPRÁVY z KOMORY Představení nového exekutora: Mgr. Martin Bartoš Z jednání prezidia EK ČR Mgr. Petr Prokop Ustohal	51 53
8	ABSTRACTS	56
9	TIRÁŽ	58

Abstrakty

JUDr. Ing. Magdaléna Plevová

Soudní exekutoři a jejich úloha v oblasti boje proti legalizaci výnosů z trestné činnosti

Boj proti legalizaci výnosů z trestné činnosti, jinými slovy boj proti praní špinavých peněz, je oblastí, jíž je věnována čím dál tím větší pozornost. Cílem tohoto článku je přiblížit, proč a jakou roli mají soudní exekutoři v českém systému boje proti praní špinavých peněz a jaké povinnosti pro ně vyplývají ze základního právního předpisu pro tuto oblast, a tím je zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů.

str. 10

Mgr. Lucie Pokorná

Odpovědnost člena voleného orgánu za škodu způsobenou povinné právnické osobě z hlediska významu pro exekuční řízení

Nastíníme možnosti postihu členů volených orgánů povinné právnické osoby v případě, že v průběhu vedení exekuce vyjde najevo, že tento člen nejednal s péčí řádného hospodáře, čímž mohl právnické osobě způsobit škodu. Podíváme se na možnosti, jak tuto právní úpravu aplikovat v rámci exekuce.

str. 23

Mgr. Petr Matějka

Dluh 10 let po rekodifikaci soukromého práva

Rok 2024 je jedenáctým rokem účinnosti zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. Ačkoliv do českého právního řádu přinesl počínaje 1. 1. 2014 celou řadu nových či spíše staronových institutů soukromého práva, institut dluhu a korelující institut pohledávky zůstal stejný. Pohledávka je stále stejným právem věřitele na plnění odpovídající dluhu jako povinnosti dlužníka plnit, a to po celých více než 10 let účinnosti občanského zákoníku.

str. 28

Mgr. Ing. Lucie Bártová a Mgr. Jaroslav Kocinec, LL.M.

Druhá z poznámek ohledně souběhu dědického a exekučního řízení

Druhý díl seriálu o souběhu exekučního a dědického řízení je poněkud dynamičtější. Pojednává o případech, kdy zemře povinný v exekuci, který je majetný. Pro účely našeho článku to znamená, že vlastnil nějakou majetkovou hodnotu. Procesně se v tomto díle nacházíme v situaci, kdy byl nalezen majetek nikoliv nepatrné hodnoty, dědic či dědicové byli poučeni o svém dědickém právu a dědictví neodmítli.

str. 32

ptali se: Mgr. Libor Vaculík, Mgr. Ing. Antonín Toman

Rozhovor s ministrem spravedlnosti JUDr. Pavlem Blažkem, Ph.D.

Jaké budou klíčové legislativní priority pro nadcházející období? Mezi hlavní témata se zařadí novela zákona o soudech a soudcích, změny v trestním právu s důrazem na restorativní justici, modernizace exekučního a insolvenčního práva či snaha o zrychlení soudních řízení. Ministerstvo spravedlnosti se také soustředí na posílení alternativních trestů, elektronický monitoring odsouzených a další digitalizaci soudnictví. V rozhovoru ministr odhaluje plány i v oblasti exekucí a hodnotí dosavadní reformy insolvenčního zákona.

Spravedlnost, resp. nalézání spravedlnosti a vymahatelnost práva je jedním z pilířů každé moderní společnosti. Jaké jsou vaše hlavní priority v oblasti spravedlnosti pro zbytek současného volebního období Sněmovny? Které z nich se dotknou systému exekucí v ČR?

Prioritou je dokončit klíčové legislativní návrhy, které jsou v různých fázích legislativního procesu. Jedná se například o novelizaci zákona o soudech a soudcích, která se týká otázky přísedících. Novelizaci zákona o advokacii, která se kromě jiného zabývá ochranou důvěrnosti komunikace mezi advokátem a klientem. Novelizaci zákona o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech, která má na základě poznatků z aplikace nového zákona o znalcích přispět ke stabilizaci znalectví a odbřemenění znalců. Novelizaci rodinně-právní úpravy, která by měla zjednodušit a zrychlit proces rozvodu manželství a také rozhodování o poměrech nezletilého dítěte pro dobu po rozvodu.

Rád bych zmínil změny v trestním právu, tedy návrh novely trestního zákoníku a trestního řádu vycházejících z konceptu restorativní justice. Nad

změnami již probíhaly diskuse nejen s koaličními partnery, ale také se zástupci příslušných resortů např. Ministerstva vnitra, Policie ČR, soudců, státních zástupců, Vězeňské služby a v neposlední řadě dotčených neziskových organizací a s odborníky napříč celou problematikou. Určitě budu jednat i se zástupci opozice.

Hlavní změny se týkají samotného trestního řízení, které bude rychlé a efektivnější i ve vztahu k obětem, soudy budou mít možnost ukládat krátkodobé tresty odnětí svobody trestním příkazem. Dojde ke změnám trestních sankcí tím, že budou posíleny alternativní tresty, jejichž efekt bude umocněn spuštěným systémem elektronického monitoringu odsouzených a změnami ve vymezení trestných činů a trestů za ně. Dochází k zavedení nových trestných činů reagujících na současné výzvy jako je např. umělá inteligence.

Věříme, že celé to povede ke snižování recidivy i ke zvýšení bezpečnosti a ve svém důsledku i ke zvýšení pocitu spravedlnosti s nezanedbatelným pozitivním efektem na výdaje celého systému trestní justice.

Do konce volebního období bych rád prosadil i velkou novelu soudního řádu správního, v níž se snažím po téměř 15 letech o komplexnější revizi procesních pravidel, aby se řízení před správními soudy dále zrychlilo a zefektivnilo. V oblasti exekucí se plánuje změna pravidel pro kárnou odpovědnost exekutorů a úprava exekutorského tarifu i nezabavitelných částek. Ve spolupráci s Exekutorskou komorou jsme již připravili návrh novelizace exekutorského tarifu, který bych po vypořádání připomínek rád zaslal k projednání orgánům Legislativní rady vlády a v co nejbližší době pak zveřejnil ve Sbírce zákonů.

V resortu spravedlnosti zní v současné době nejvíce dozvuky poslední novely insolvenčního zákona. Jste spokojen s jeho výslednou podobou? Jak hodnotíte efektivitu stávajícího systému oddlužení? Očekáváte, že systém bude nyní efektivnější?

Novela insolvenčního zákona je výsledkem koaličního kompromisu, jehož dosažení je, jako u každého kompromisu, přirozeně podmíněno částečnou nespokojeností všech zúčastněných. I za této situace platí, že cílem novely je zvýšit efektivitu exekučního i insolvenčního řízení. Ve vícečetných exekucích se především zvyšují srážky ze mzdy a jiných příjmů, což má vést k rychlejší úhradě jednotlivých dluhů, případně k uspíšení přechodu povinného, který je fakticky ve stavu úpadku, do efektivnějšího kolektivního insolvenčního řízení, ve kterém se věřitelé uspokojí dříve a spravedlivěji.

V insolvenčním řízení má být vyšší efektivita dosažena zejména zpřísněním požadavků na řádné plnění povinností dlužníka, resp. na účinný výkon dohledu ze strany insolvenčního správce. Důraz je tak kladen na to, aby dlužník především plně využíval svůj příjmový potenciál a díky tomu uspokojil své věřitele v nejvyšší reálně dosažitelné míře. Dále dochází ke zvýšení standardu ochrany práv věřitelů. Přibýly nástroje dohledu insolvenčního správce nad dlužníkem. Novela rovněž posiluje opatření působící proti možnému zneužití institutu oddlužení ze strany nepoctivého dlužníka. Zájmy věřitelů tedy budou v oddlužení chráněny mnohem lépe, než tomu bylo dosud.

V Senátu jste se razantně postavil proti návrhu Komory na zavedení systému, který by zavedl v určité podobě minimální srážku. Proč?

Hlavním důvodem pro odmítnutí pozměňovacího návrhu je to, že zavedení minimální srážky v exekuci a insolvenční nepodpořili zástupci všech politických stran tvořících vládní koalici a přijetím tohoto návrhu by tedy byly narušeny dohody, ke kterým Poslanecká sněmovna dospěla ohledně konečné podoby novelizace insolvenčního zákona. Byly to dohody, které se nerodily vůbec jednoduše a jednání byla nesmírně dlouhá a náročná.

Mám za to, že jedna ze základních věcí, která má platit v politice, je, že dohody se mají plnit.

V posledním rozhovoru pro Komorní listy v roce 2022 jste uvedl, že je zatím krátká doba na hodnocení společenského dopadu a nedostatků novelizace účinné od 1. 1. 2022. Dva roky už uplynuly. Proběhlo již vyhodnocení? S jakými výsledky?

Loni jsme vypracovali Analýzu exekučního a insolvenčního prostředí, která hodnotí změny zavedené novelou účinnou od 1. 1. 2022. Zahrnuje témata jako administrativní zátěž, problematiku chráněného účtu, milostivého léta a zastavování bagatelních a bezvýsledných exekucí. Na základě této analýzy, kterou jsme vytvořili i na základě podkladů poskytnutých Exekutorskou komorou, plánujeme další legislativní kroky. Nová právní úprava náhrady nákladů za úkony spojené se zastavováním bezvýsledných exekucí, která je vyplácena soudním exekutorům státem, byla přijata v reakci na nedostatky zmíněné novely.

Zdlouhavá soudní řízení jsou často kritizována. Jaké kroky plánujete podniknout ke zrychlení soudních řízení? Nezvažujete větší zapojení soudních exekutorů do procesu nalézání práva v nesporných případech?

Podle statistik Ministerstva spravedlnosti se délka civilních řízení zkracuje. České soudnictví zaznamenalo v roce 2022 pozitivní posun při srovnání délky řízení ve sporných občanskoprávních a obchodních věcech u soudů prvních stupňů, a to ze 4. na 3. příčku v evropském srovnání. Pokud se jedná o množství vyřízených věcí vůči věcem, které byly před českými soudy nově zahájeny, soudy v roce 2022 nadále vyřídily více věcí, než kolik jim napadlo, a v unijním srovnání jsme se posunuli z 6. na 5. místo.

Stále pracujeme na dalším zrychlení a zefektivňování soudního řízení. Například zásadní novelou soudního řádu správních soudů a zavede opatření proti zneužívání práva. Letos byl přijat také zákon o hromadném občanském řízení soudním, který posílí vymahatelnost práv spotře-

bitelů a související změny občanského soudního řádu zjednoduší doručování a urychlí některá řízení. Na vládě jsem také načel nové rozkazní řízení k urychlení vyklizení bytů.

Ministerstvo spravedlnosti je dohledový orgán nad činností soudních exekutorů. Takže je logické, že kriticky hodnotí jejich činnost. Nemyslíte, že ze strany ministerstva chybí z druhé strany, minimálně ve vztahu k veřejnosti, vysvětlování účelu existence soudních exekutorů či prezentace pozitivních příkladů?

Vymahatelnost práva, jejíž zajištění představuje jeden ze základních atributů právního státu a která leží na bedrech soudních exekutorů, považujeme obecně za velmi důležitou. Pravdou ovšem je, že jako dohledový orgán se ministerstvo setkává s problémy v činnosti soudních exekutorů, neboť v situaci, kdy exekuce postupuje hladce a v souladu s právními předpisy, není důvodu, aby se na něj stěžovatelé obraceli. Ročně ministerstvo jako dohledový orgán obdrží cca 700 stížností na postupy soudních exekutorů, z nichž pouze necelá jedna čtvrtina je shledána důvodnými. Nelze přitom tvrdit, že ministerstvo hodnotí činnost exekutorů při vyřizování stížností na jejich postup kriticky. Naopak vždy se snažíme o maximálně objektivní posouzení věci.

Celá ekonomika se probírá postupně z růstu cenové hladiny v posledních letech. V oblasti justice došlo k boji o platy soudců, soudcovského středního a nižšího personálu, změnám notářského a perspektivně i advokátního tarifu. Všem justičním složkám se ministerstvo snaží kompenzovat poklesy reálných příjmů. Kdy dojdou na řadu soudní exekutoři a jejich zaměstnanci? Tarif byl v dnešní podobě zafixován v roce 2006 a od té doby zůstal nezměněn.

Jak jsem už zmiňoval v úvodu rozhovoru, připravili jsme návrh novelizace exekutorského tarifu, v rámci připomínkového řízení však byly uplatněny poměrně významné výhrady. Aktuálně jsme dokončili debatu k novelizaci advokátního tarifu a nyní bych se chtěl soustředit právě na

změny exekutorského tarifu tak, abychom uplatněné připomínky vypořádali a připravili návrh, který by mohl být v dohledné době zaslán k projednání orgánům Legislativní rady vlády a v nejbližší době zveřejněn ve Sbírce zákonů.

Soudní exekutoři mají u veřejnosti negativní obraz, což je vůči nim z velké části nespravedlivé. Nelze samozřejmě přehlížet excesy jednotlivců a je třeba je důsledně eliminovat. Nicméně agenda jako taková běží bez větších problémů. Jaká opatření plánujete k posílení důvěry veřejnosti v exekuční systém a činnost soudních exekutorů?

Jsme si vědomi významu činnosti soudních exekutorů v oblasti vymáhání práva a zajištění práva na spravedlivý proces. Nemáme za to, že by veřejnost, v jejíž prospěch je právo vymáháno, měla nedůvěru vůči exekutorskému stavu - naopak převažují hlasy, podle nichž je postup soudních exekutorů považován za rychlejší a pružnější než postup soudu v řízení o výkonu rozhodnutí. Ministerstvo spravedlnosti jako orgán státního dohledu nad činností soudních exekutorů přispívá ke zvýšení důvěry v exekuční systém i řádným výkonem svých dohledových pravomocí.

Digitalizace veřejné správy je stále aktuálnější téma. Jste spokojen s mírou digitalizace českého soudnictví? Jaké kroky podnikáte k urychlení digitalizace soudnictví? Jaké jsou priority v následujících letech v oblasti digitalizace civilní soudní agendy?

Digitalizace veřejné správy je velmi důležité téma. Digitalizace českého soudnictví se zlepšuje, ale stále je na čem pracovat. Aktuálně realizujeme klíčové projekty jako elektronický spis (eSpis) a insolvenční rejstřík, a také pracujeme na dalších iniciativách, například digitalizaci insolvenčního řízení a správního soudnictví. Současně jsme odstartovali i několik dalších projektů, např. nové moduly pro státní zastupitelství a analyzujeme moduly pro správní řízení soudní nebo elektronický platební rozkaz. Z hlediska civilní agendy je prioritou aktuálně právě digitalizace insolvenčního řízení a incidenčních sporů. Současně se ale

musíme věnovat i obnově a budování IT infrastruktury, udržení a rozvoji stávajících informačních systémů a v neposlední řadě i posílení kybernetické bezpečnosti, kde máme v realizaci také několik projektů.

Z legislativního hlediska jsme podpořili zavedení elektronického soudního spisu a usnadnili využití videokonferencí, což zrychlí a zefektivní soudní jednání. V oblasti exekučního řízení jsme pokročili v elektronizaci komunikace mezi exekutory a plátcí mzdy a zavedli centrální evidenci srážek ze mzdy, což výrazně sníží administrativní zátěž a zlepší přehlednost procesu.

V souvislosti se zastavováním bezvýsledných exekucí vznikla potřeba bližší spolupráce mezi exekučními soudy a soudními exekutory. Tato spolupráce je někdy hladká, někdy to drhne. Jak ministerstvo hodnotí spolupráci mezi exekutory a soudy?

Problematika bezvýsledných, ale i bagatelních exekucí přinesla pro všechny zúčastněné subjekty nové výzvy, s nimiž bylo nutné se vypořádat. Otázku konkrétního průběhu spolupráce mezi exekutory a soudy by bylo namísto položit spíše představitelům jednotlivých soudů a soudním exekutorům. Ministerstvo z pozice dohledového orgánu nemá informace o tom, že by tato spolupráce nefungovala. Nicméně vyskytl-li se plošný problém,

soudy se na nás jako na dohledový orgán s důvěrou obrátily a ministerstvo věc aktivně řešilo. Zmíním například otázku přiznávání náhrady nákladů oprávněných při zastavování bezvýsledných exekucí, k níž jsme vypracovali metodiku, kterou jsme následně uveřejnili na našem webu.

V současné době mají na tvorbu legislativy stále větší vliv různé neziskové organizace hájící zájmy konkrétní omezené skupiny obyvatel. Mnohdy se těmito organizacím podaří prolobovat i návrhy, které jsou v rozporu s většinovým názorem vlády nebo dokonce s jejím programovým prohlášením. Proč je tomu tak? Považujete takový stav z právního a politického hlediska za správný a trvale udržitelný?

Zde bych v obecné rovině poznamenal, že v exekučním řízení by měly být vyváženy oprávněné zájmy a povinnosti dlužníků i věřitelů. Je tedy na místě, aby se kromě zástupců exekutorského stavu k přípravě takových předpisů vyjádřily i zmíněné neziskové organizace.

Za sebe mohu říct, že si nenahraditelné činnosti exekutorů při výkonu práva vážím. Je neoddiskutovatelné, že bez jejich aktivity bychom se vrátili do 90. let svéprávnosti. Za sebe osobně mohu sdělit, že nerad sleduji útoky levicového tisku na jejich činnost a zastávám se jich, kde mohu.

JUDr. Pavel Blažek, Ph.D.
ministr spravedlnosti

Článek on-line si přečtete zde:

text: JUDr. Ing. Magdaléna Plevová
ředitelka právního odboru FAÚ

Soudní exekutoři a jejich úloha v oblasti boje proti legalizaci výnosů z trestné činnosti

Boj proti legalizaci výnosů z trestné činnosti, jinými slovy boj proti praní špinavých peněz (anglicky „*anti money laundering*“, zkratka „AML“), je oblastí, jíž je věnována čím dál tím větší pozornost. Co si máme pod praním špinavých peněz představit? Zjednodušeně řečeno postup, který má zakrýt stopy vedoucí k hlavní trestné činnosti, která generovala nelegální výnos, a vytvořit zdání, že byl tento výnos získán legálně. Co se rozumí pojmem „výnos z trestné činnosti“ stanovuje v českém právním řádu § 135b trestního zákoníku¹, dle kterého jde o jakoukoliv ekonomickou výhodu pocházející z trestného činu.

Výše zmíněná pozornost je problematice praní špinavých peněz v současnosti věnována zejména ze dvou hlavních důvodů. Zaprvé, legislativa boje proti praní špinavých peněz je také neodmyslitelně spjata s bojem proti financování terorismu nebo financování proliferace², které v současné nestabilní době hrají důležitou preventivní a bezpečnostní úlohu. A za druhé skutečnost, že praní špinavých peněz je trestnou činností, která je latentní, doslova nezná hranic a zásadním způsobem ohrožuje finanční systémy nejen na národních úrovních, ale i globálně. Druhý důvod je navíc zesílen mezinárodními skandály, ke kterým v poslední dekádě došlo, jako např. kauza Panama Papers, Pandora Papers, Danske Bank, aj. To vyústilo mimo jiné ve zpřísnování a harmo-

nizování právní regulace v Evropské unii a také ve snahu zefektivnit a posílit dohled nad dodržováním uložených povinností. Cílem tohoto článku je přiblížit, proč a jakou roli mají soudní exekutoři v českém systému boje proti praní špinavých peněz a jaké povinnosti pro ně vyplývají ze základního právního předpisu pro tuto oblast, a tím je zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „AML zákon“).

Soudní exekutor a jeho místo v AML systému

Než se zaměříme detailněji na osobu soudního exekutora, tedy fyzickou osobu, která splňuje předpoklady podle exekučního řádu³ a stát ji pověřil exekutorským úřadem, je třeba si ujasnit, kde je jeho místo v systému boje proti praní špinavých peněz (dále jen „AML systém“) a jaké instituce v tomto systému jsou pro něj klíčové. S ohledem na téma tohoto článku se soustředíme na AML systém v pojetí *senzu stricto*, tj. zúžený pouze na boj proti praní špinavých peněz. Subjekty exponované při výkonu své činnosti praní špinavých peněz, které hrají důležitou úlohu v AML systému, jelikož jejich prostřednictvím se naplňuje prevence, ale také detekce praní špinavých peněz, jsou tzv. povinné osoby ve smyslu § 2 AML zákona, přičemž soudní exekutor se řadí mezi ně. Soudní exekutoři stejně jako auditoři a daňoví po-

¹ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

² Financování proliferace, neboli financování šíření zbraní hromadného ničení.

³ Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád), ve znění pozdějších předpisů

radci mají mezi povinnými osobami zvláštní postavení, jelikož jsou členy příslušné profesní komory, kterou se dle § 4 odst. 14 písm. d) AML zákona rozumí i Exekutorská komora České republiky (dále jen „Exekutorská komora“). Na Exekutorskou komoru je přenesen výkon dohledu v oblasti AML, který by měl zaručit plnění povinností dle AML zákona a vymáhání těchto pravidel od svých členů. Exekutorská komora se tak v rámci AML systému řadí mezi dozorové orgány, přičemž povinnosti z titulu samosprávy, které na ni AML zákon klade a které má vůči svým členům, budou popsány dále v textu. Pro všechny povinné osoby má důležité postavení finanční zpravodajská jednotka, která je ústřední složkou v AML systému, jelikož jejím úkolem je přijímat a analyzovat oznámení na podezření praní špinavých peněz nebo financování terorismu od povinných osob a následně uplatňovat další opatření, je-li to účelné. Funkci finanční zpravodajské jednotky v České republice má Finanční analytický úřad (dále také „FAÚ“). Ve vztahu k FAÚ plní soudní exekutor v pozici povinné osoby dvě zásadní povinnosti, a to povinnost oznámit podezřelý obchod dle § 18 ve spojení s § 26 odst. 3 AML zákona prostřednictvím Exekutorské komory a dále pak informační povinnost dle § 24 odst. 1 a 3 AML zákona, kterou plní přímo vůči FAÚ. Pro dokreslení je vhodné doplnit, že pro efektivní fungování AML systému je také důležitá spolupráce mezi Exekutorskou komorou v postavení dozorčího orgánu a FAÚ v postavení finanční zpravodajské jednotky či v postavení zastřešujícího dozorčího orgánu pro správní dozor nad plněním povinností stanovených AML zákonem.

Soudní exekutor jako povinná osoba

Role soudních exekutorů jako povinných osob se v českém právním řádu zhmotnila již před 20 lety, přesněji řečeno s účinností od 1. 9. 2004 na základě již neplatného zákona č. 284/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 61/1996 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a o změně a doplnění souvisejících zákonů, ve

znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Dnes již neplatný zákon č. 61/1996 Sb., který byl následně nahrazen současným AML zákonem, prostřednictvím výše uvedené novely zařadil mezi právnické a poradenské profese výslovně soudní exekutory⁴, a také advokáty, notáře, auditory a daňové poradce mezi povinné osoby. Zařazení soudního exekutora mezi povinné osoby spolu s dalšími právnickými profesemi vycházelo z harmonizace s tehdy platným evropským právem, tj. AML směrnicí⁵.

Současná právní úprava postavení soudního exekutora jako povinné osoby upravuje v § 2 odst. 1 písm. f) AML zákona. Dle tohoto ustanovení se povinnou osobou pro účely AML zákona rozumí soudní exekutor při provádění další činnosti exekutora podle exekučního řádu a při úschově peněz, cenných papírů nebo jiného majetku. Ustanovení tak vymezuje, které činnosti jsou považovány za sledované, tzn. kdy je soudní exekutor povinnou osobou a dopadají na něj související povinnosti stanovené v AML zákoně. Kategorii těchto povinných osob představuje v současnosti 151 aktivních soudních exekutorů⁶.

Zařazením soudního exekutora mezi povinné osoby typu právnických a poradenských profesí došlo také ke změně exekučního řádu v otázce mlčenlivosti exekutora. Obdobně byla upravena mlčenlivost dalších právnických a poradenských profesí v příslušných sektorových předpisech s ohledem na jejich status povinné osoby. Mlčenlivost exekutora je tak v souladu s § 31 odst. 7 exekučního řádu prolomena při plnění povinností vůči příslušnému orgánu podle AML zákona. Tímto příslušným orgánem je Finanční analytický úřad nebo Exekutorská komora, jak bude dále rozvedeno.

Pokud se zaměříme na sledované činnosti soudního exekutora, můžeme je v souladu se zněním § 2 odst. 1 písm. f) AML zákona rozdělit následovně. Řadí se sem další činnosti soudního exekutora dle exekučního řádu, tzn. nejde o exekuční činnost ve smyslu § 1 odst. 2 exekučního řádu, ale o rozsah možné další činnosti exekutora, která je

⁴ Soudní exekutoři byli původně zakotveni v ustanovení § 1a odst. 7 písm. i) zákona č. 61/1996 Sb.

⁵ Směrnice Rady 91/308/EHS ze dne 10. června 1991 o předcházení zneužití finančního systému k praní peněz, ve znění směrnice Evropského Parlamentu a Rady 2001/97/ES ze dne 4. prosince 2001, čl. 2a odst. 5.

⁶ Exekutorská komora České republiky [online]. [cit. 11.08.2024]. Dostupné z: <https://ekcr.cz/vyhledat-exekutora>

taxativně vymezena v § 74 a násl. exekučního řádu. Dále mezi sledované činnosti ve smyslu AML zákona zařadil zákonodárce explicitně úschovu peněz, cenných papírů a jiného majetku, přestože je exekutorská úschova upravena v ustanovení § 75 exekučního řádu, které se z hlediska struktury tohoto právního předpisu řadí do hlavy VI. Další činnost exekutora.

Další činnosti soudního exekutora relevantní po praktické stránce pro AML oblast tak představují zejména níže uvedené činnosti:

- poskytování právní pomoci oprávněnému nebo povinnému,
- provádění autorizované konverze dokumentů,
- sepisování listin,
- provádění dobrovolných dražeb,

přičemž poskytování služeb spojených s exekutorskou úschovou nebudeme pro účely AML zákona a s ohledem na výše uvedené do této skupiny činností zahrnovat, ale tato sledovaná činnost bude zmiňována separátně.

Jaké jsou povinnosti soudního exekutora, které na něj klade AML zákon?

Včasné a řádné uplatňování opatření proti praní špinavých peněz povinnými osobami, resp. plnění povinností, které ukládá AML zákon, vede k prevenci, detekci a zabránění praní špinavých peněz. Povinné osoby mají plnit řadu povinností, avšak AML zákon u některých povinných osob reflektuje jejich zvláštní postavení (jako např. u právnických profesí, a tedy i soudního exekutora) a v tomto ohledu se na ně vztahují určité výjimky.

Pokud je soudní exekutor v postavení povinné osoby, pak lze povinnosti dle AML zákona pro lepší přehlednost rozdělit do dvou základních kategorií - **povinnosti ve vztahu ke klientovi** a **obecné povinnosti**. Výčet těchto povinností je pro každou z kategorií zachycen v níže uvedených tabulkách č. 1 a č. 2 včetně informace o příslušném ustanovení v AML zákoně a souvisejícím přestupku při porušení dané povinnosti.

Tabulka č. 1 – AML povinnosti ve vztahu ke klientovi

<i>Typ povinnosti</i>	<i>AML zákon</i>	<i>Přestupek v AML zákoně</i>
Povinnost identifikace Provádění identifikace	§ 7 § 8	§ 44 odst. 1 písm. a)
Kontrola klienta Zesílená identifikace a kontrola klienta	§ 9 § 9a	§ 44 odst. 1 písm. b)
Neprovedení kontroly klienta	§ 9b	§ 44 odst. 2
Povinnost neuskutečnění obchodu	§ 15	§ 44 odst. 1 písm. c)
Povinnost postupu při zjištění nesrovnalosti	§ 15a	§ 44a
Povinnost oznámit podezřelý obchod Zvláštní ustanovení o auditorech, soudních exekutorech a daňových poradcích	§ 18a § 26 odst. 3	§ 46 odst. 1
Povinnost odkladu splnění příkazu klienta	§ 20	§ 47

Tabulka č. 2 - Obecné AML povinnosti

Typ povinnosti	AML zákon	Přestupek v AML zákoně
Povinnost uchovávání údajů a kopií dokladů	§ 16	§ 44 odst. 1 písm. d)
Povinnost ochrany a zpracování osobních údajů při činnosti povinné osoby	§ 17a	
Povinnost zavést a uplatňovat Systém vnitřních zásad	§ 21	§ 48 odst. 1
Povinnost identifikace a posouzení rizik ML/FT	§ 21a	§ 48 odst. 1
Povinnost určit kontaktní osobu	§ 22	§ 46 odst. 2
Povinnost pověřit člena statutárního orgánu zajištěním plnění povinností vyplývajících z AML zákona	§ 22a	§ 48 odst. 5
Povinnost školení zaměstnanců	§ 23	§ 48 odst. 6
Informační povinnost	§ 24	§ 45
Povinnost mlčenlivosti Zvláštní ustanovení o mlčenlivosti advokáta, notáře, auditora, soudního exekutora nebo daňového poradce	§ 38a § 40	§ 43

Zvláštní ustanovení o auditorech, soudních exekutorech a daňových poradcích zakotvené v § 26 AML zákona stanovuje v odstavci 1 výjimku pro soudního exekutora, kdy nemá povinnost oznamovat nesrovnalost v evidenci skutečných majitelů (§ 15a AML zákona), oznámit podezřelý obchod (§ 18 odst. 1 AML zákona) nebo plnit informační povinnost vůči FAÚ (§ 24 odst. 1 a 3 AML zákona). Tato výjimka se uplatní v níže uvedených případech, pokud se jedná o informace, které soudní exekutor získá od klienta nebo o svém klientovi během:

- zjišťování jeho právního postavení,
- jeho zastupování v soudním řízení nebo v souvislosti s takovým řízením,

- při poradenství ohledně zahájení nebo vzhnutí se soudnímu řízení (není podstatné, zda se tak děje před či v průběhu takového řízení).

Výše uvedená výjimka není ve vztahu k poskytovanému právnímu poradenství ze strany soudního exekutora absolutní, jelikož dle § 26 odst. 2 AML zákona platí, že pokud klient žádá o právní radu za účelem legalizace výnosů z trestné činnosti, výjimka se neuplatní. Komentářová literatura v tomto ohledu uvádí: „Pokud klient vyžaduje radu k postupu při páchání trestné činnosti, ať již ve stádiu přípravy (je-li trestná ve smyslu § 20 TrZ), či následných stádiích včetně případné trestné součinnosti, musí mu být podle etických zásad uvedených právních profesí jakákoli rada či pomoc odmítnu-

ta. Pokud takovou radu nebo pomoc žádá v souvislosti s pácháním vybraného okruhu trestných činů (legalizace výnosů z trestné činnosti podle 216 TrZ nebo financování terorismu podle § 312d TrZ), má navíc uvedená povinná osoba oznamovací, informační a další povinnosti uvedené v odstavci 1, a výjimka se nepoužije.⁷

Na tomto místě je důležité upozornit na skutečnost, že na soudního exekutora dopadá povinnost poskytnout FAÚ požadované informace i v souvislosti s výkonem exekuční činnosti. Soudní exekutor jako subjekt, na který je přenesen výkon státní správy, se řadí mezi orgány veřejné moci. S ohledem na tuto skutečnost tak má soudní exekutor při výkonu exekuční činnosti, tj. není v postavení povinné osoby, povinnost poskytnout FAÚ požadované informace, a to na základě § 30 odst. 1 AML zákona. Dle tohoto ustanovení je FAÚ zmocněn vyžadovat informace nezbytné pro plnění povinností dle AML zákona nejen od Policie České republiky a zpravodajských služeb, ale také od orgánů veřejné moci. V tomto případě je tak prolomena povinnost mlčenlivosti soudního exekutora jako orgánu veřejné moci dle § 31 odst. 7 exekučního řádu ve spojení s výše uvedeným ustanovením AML zákona. Pokud to shrneme, tak soudní exekutor je povinen poskytnout FAÚ informace pro účely šetření podezřelého obchodu, a to buď z pozice povinné osoby na základě pokynu FAÚ v souladu s § 24 odst. 1 či odst. 3 AML zákona (informační povinnost), vyjma výše uvedených situací zakotvených ve zvláštním ustanovení § 26 AML zákona, anebo z pozice orgánu veřejné moci na základě žádosti FAÚ dle § 30 odst. 1 AML zákona.

AML povinnosti ve vztahu ke klientovi

Dříve než si přiblížíme jednotlivé povinnosti ve vztahu ke klientovi, je potřeba si vysvětlit klíčové pojmy, které jsou s těmito povinnostmi úzce spjaty, a to pojmy „klient“, „politicky exponovaná osoba“, „obchod“, „obchodní vztah“ a „podezřelý obchod“.

Legální definice pojmu „**klient**“ není v AML zákoně explicitně zakotvena, přestože je napříč tímto předpisem tento pojem hojně užíván. Pojem „klient“ ve smyslu AML zákona je třeba chápat široce, a to v souvislosti se širokou škálou různých povinných osob, prováděnými obchody a povahou obchodních vztahů, což lze dovodit z definice příkazu klienta. **Příkazem klienta** se dle § 4 odst. 3 AML zákona rozumí „každý jeho úkon, na jehož základě má povinná osoba nakládat s majetkem“. Ve vztahu k právníkům profesím jako povinným osobám je tak klientem zpravidla chápána nejen osoba, s jejímž majetkem může nakládat, ale také osoba, jíž je poskytována služba nebo v jejíž prospěch se obchod provádí, např. v případě notářských a advokátních úschov je jím jak schovatel, tak osoba, na niž předmět úschovy následně přechází. Kdo by měl být považován za „klienta“ v případě sledovaných činností u soudního exekutora, by měla uvádět Metodika AML vypracovaná Exekutorskou komorou pro její členy.

Pojem „**politicky exponovaná osoba**“ zkráceně „PEP“⁸ vyjadřuje speciální typ klienta, se kterým se pojí zvýšené riziko praní peněz, a proto povinné osoby musí aplikovat zpřísněná AML opatření. Důvodem vysoké rizikovosti PEP je postavení takové osoby a možnosti, které jí toto postavení a s tím spojený vliv dává, zejména příležitosti ke korupčnímu jednání, úplatkářství či zpronevěře. Politicky exponovaná osoba je pro účely AML zákona definovaná v § 4 odst. 5 a rozumí se jí nejen „fyzická osoba, která je nebo byla ve významné veřejné funkci s celostátním nebo regionálním významem“, (tzv. domácí či vnitrostátní PEP), ale též „fyzická osoba, která obdobnou funkci vykonává nebo vykonávala v jiném státě, v orgánu Evropské unie anebo v mezinárodní organizaci“ (tzv. zahraniční PEP). Součástí této legální definice je také demonstrativní výčet takových funkcí se vztahem na národní i meziná-

⁷ HLAVINOVÁ, Markéta. *Zákon o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu: komentář*. 3. vydání. v Praze: C.H. Beck, 2022. Beckovy komentáře, s. 235. ISBN 978-80-7400-860-3.

⁸ Z anglického „politically exposed person“.

rodní úroveň⁹ jako např. hlava státu, člen parlamentu, člen bankovní rady centrální banky, člen řídicího orgánu politické strany, soudce nejvyššího soudu. Dle ustanovení § 4 odst. 5 AML zákona se za PEP považují také osoby, které jsou na politicky exponovanou osobu napojeny (tzv. odvozené PEP). Patří sem skupina osob blízkých, osob v blízkém podnikatelském vztahu nebo skutečný majitel právnické osoby či svěřenského fondu založeného ve prospěch zahraniční či vnitrostátní PEP. Klientem, který musí být považován za PEP, je také právnická osoba či právní uspořádání, jehož skutečným majitelem je PEP, či osoba jednající ve prospěch PEP. Důležitým pravidlem (§ 54 odst. 8 AML zákona) pro délku trvání statusu klienta PEP a s tím spojených AML povinností a omezení je jejich uplatňování po dobu přiměřenou riziku plynoucímu z postavení dané PEP, nejméně však po dobu 12 měsíců od skončení výkonu takové funkce.

Je důležité věnovat pozornost výkladu pojmů „**obchod**“ a „**obchodní vztah**“, které jsou pro účely aplikace AML zákona stěžejní. Odrážejí totiž povahu činnosti povinné osoby, jsou spojeny s jejím klientem, což následně determinuje, jaká AML opatření a povinnosti uložené AML zákonem, v jakém okamžiku či rozsahu musí být povinnou osobou aplikována. Rozlišení a výklad těchto pojmů činí některým povinným osobám v praxi potíže. „**Obchodem**“ se dle § 4 odst. 1 AML zákona rozumí „každé jednání povinné osoby jednající v tomto postavení s jinou osobou, pokud takové jednání směřuje k nakládání s majetkem této jiné osoby jednající v tomto postavení nebo k poskytnutí služby této jiné osobě“. Obchod se tedy váže k nakládání s majetkem klienta, a to bez ohledu na to, zda pasivně či aktivně (tzn. bez ohledu na směr jeho toku) nebo se váže k poskytnutí služby klientovi. Obchod ve smyslu AML právní úpravy může mít dvojí povahu, zprv má charakter jednorázového obchodu mimo obchodní vztah (např. poskytnutí právní rady klientovi), nebo zadruhé půjde o obchod realizovaný v rámci existujícího obchodního vztahu s kli-

entem (např. každá jednotlivá transakce realizovaná na bankovním účtu klienta). Při výkladu pojmu obchod je třeba aplikovat také ustanovení § 54 odst. 4 AML zákona, podle kterého platí pravidlo, že „*Je-li obchod rozdělen na několik samostatných plnění, která spolu souvisí, je hodnotou obchodu součet hodnoty těchto plnění.*“ Cílem tohoto ustanovení je zamezit jednání *in fraudem legis*, které spočívá v záměrném rozdělení obchodu tak, aby jeho hodnota nedosáhla limitu stanoveného pro plnění zákonných povinností, např. povinnost identifikovat klienta u jednorázového obchodu od hodnoty 1 000 EUR.

Pojem „**obchodní vztah**“ je definován v § 4 odst. 2 AML zákona¹⁰. Vzniká mezi povinnou osobou a klientem, pokud je na bázi smluvního vztahu za podmínky jeho trvalosti nebo opakujících se plnění. V případě právnických profesí se bude jednat o obchodní vztah, pokud dojde k navázání smluvního vztahu s klientem (např. smlouva o úschovním účtu, smlouva o provedení dražby). Od 30. 12. 2024 by měla nabýt účinnosti již zmiňovaná novela AML zákona, která reviduje pojem obchodní vztah a nově nebude podmínkou, aby se jednalo o vztah „smluvní“.

Povinnosti spojené s prevencí, detekcí a zabráněním praní špinavých peněz, které povinné osoby musí dle AML zákona naplňovat, souvisí úzce s pojmem „**podezřelý obchod**“, který je obrazně řečeno středobodem boje proti praní špinavých peněz. Opatření spočívající v povinnosti detekce podezřelého obchodu povinnou osobou a následné jeho oznámení finanční zpravodajské jednotce, která provádí šetření podezřelých obchodů a přijímá v této souvislosti další opatření, má jednoznačně chránit finanční systém před jeho zneužitím pro účely praní špinavých peněz. Zjednodušeně lze podezřelý obchod charakterizovat jako obchod, kde existuje podezření na praní špinavých peněz, přičemž jeho přesná definice je zakotvena v § 6 AML zákona. Samotný pojem je definován v úvodu odstavce 1 „**Podezřelým obchodem** se pro účely tohoto zákona

⁹ Metodický pokyn FAÚ č. 7 „Opatření vůči politicky exponovaným osobám“ uvádí v příloze č. 1 seznam vnitrostátních funkcí PEP, který je taxativním výčtem. Dostupné na <https://fau.gov.cz/files/mp-c-7-opatreni-vuci-pep-vnitrostatni-seznam-funkci-pep-17-7-2024.pdf>.

¹⁰ § 4 odst. 2 AML zákona „*Smluvní vztah mezi povinnou osobou jednající v tomto postavení a jinou osobou, jehož účelem je nakládání s majetkem této jiné osoby nebo poskytování služeb této jiné osobě, jestliže je při vzniku smluvního vztahu s přihlédnutím ke všem okolnostem zřejmé, že bude trvající nebo bude obsahovat opakující se plnění.*“

rozumí **obchod uskutečněný za okolností vyvolávajících podezření** ze snahy o legalizaci výnosů z trestné činnosti **nebo podezření, že v obchodu užitě prostředky** jsou určeny k financování **terorismu, nebo že obchod jinak souvisí nebo je spojen** s financováním terorismu, **anebo jiná skutečnost**, která by mohla takovému podezření nasvědčovat,“ a pod písmeny a) až j) následuje demonstrativní výčet nejběžnějších znaků podezřelého obchodu, který však nezohledňuje specifickou činnost jednotlivých povinných osob. Judikatura Nejvyššího správního soudu¹¹ potvrzuje širokou interpretaci pojmu podezřelý obchod a podporuje poznatky z praxe, které odhalují různorodost a dynamiku ve způsobech praní špinavých peněz. Pro povinnou osobu při vyhodnocování podezřelého obchodu vůbec není určující, co je zdrojovou trestnou činností a kdo je pachatelem, ale indicie, podle nichž je obchod hodnocen jako podezřelý, a to by mělo primárně vycházet z jejího hodnocení rizik praní peněz. **Obligaturní podezřelý obchod**, při jehož detekci musí vždy dojít k jeho oznámení FAÚ, je definován v § 6 odst. 2 AML zákona, který jej váže na problematiku provádění mezinárodních sankcí v ČR. Podrobný demonstrativní výčet znaků podezřelého obchodu, které jsou relevantní pro sledovanou činnost soudního exekutora, by měla ve své Metodice AML zpracovat Exekutorská komora v souladu s § 21 AML zákona.

Pokud se vrátíme k povinnostem, které vyplývají soudním exekutorům z AML zákona, jedná se zpravidla o kogentní normy, od nichž není možné se odchýlit (od jejich dispozice). Povinnosti ve vztahu ke klientovi jsou ve své posloupnosti u sledovaných činností následující:

- **povinnost identifikace a kontroly klienta**,
- pokud nastanou situace předvídané AML zákonem, které souvisí s problémy při identifikaci a kontrole klienta, pak **povinnost neuskutečnit obchod**,
- v případě zjištění podezřelého obchodu **povinnost tento podezřelý obchod oznámit**,
- **povinnost odložit splnění příkazu kli-**

enta v souladu s § 20 AML zákona, tzn. aplikovat opatření, kdy za zákonem stanovených podmínek povinná osoba zajistí majetek na stanovenou dobu proti manipulaci, která by byla v rozporu s AML zákonem.

Co se týče povinnosti provést identifikaci a kontrolu klienta, tak se jedná o velmi důležité opatření, které tvoří základ pro další výše uvedené AML opatření. Povinná osoba by měla mít dostatek informací nejen o svém klientovi, ale i o jeho obchodech. **Identifikace klienta** má jasná pravidla pro aplikaci v § 7 AML zákona a její provádění v § 8 a § 8a AML zákona. Pro **kontrolu klienta** je stěžejní § 9, § 9a a § 9b AML zákona. U povinnosti identifikace a kontroly klienta zákon stanovuje určitou formu modifikace při jejím plnění. Míra rizik praní špinavých peněz totiž předurčuje, jak rozsáhlá identifikace a kontrola klienta by měla být provedena. Rozsahem a hloubkou provedení lze opatření identifikace a kontroly klienta rozlišit následovně: standardní identifikace a kontrola klienta (§ 7, § 8, § 8a, § 9 AML zákona), zesílená (§ 9a) a zjednodušená (§ 13). Při identifikaci a kontrole má klient povinnost součinnosti ve vztahu k povinné osobě, která mu vyplývá z § 8 odst. 10 a § 9 odst. 7 AML zákona. Pokud klient požadovanou součinnost povinné osobě neposkytne, vystavuje se riziku, že povinná osoba uplatní zákonné nástroje a opatření, kdy takové jednání klienta může být považováno za znak podezřelého obchodu, v jehož důsledku povinná osoba neprovede obchod klienta dle § 15 AML zákona (např. klient se odmítne podrobit identifikaci nebo má soudní exekutor pochybnosti o pravosti předložených dokladů) a při kumulaci dalších znaků takový podezřelý obchod oznámí FAÚ.

Povinnost identifikace klienta

Identifikace klienta ve smyslu AML zákona musí být dle § 7 AML zákona provedena povinnou osobou, tedy i soudním exekutorem při výkonu sledované činnosti, když je zřejmé, že hodnota obchodu překročí částku 1 000 EUR. Bez ohledu na tento limit se pak identifikace provádí vždy, pokud jde o vznik obchodního vztahu (nikoliv tedy jednorázový obchod) nebo podezřelý obchod. Zde, s odkazem na vysvětlení klíčových poj-

¹¹ Rozsudek Nejvyššího správního soudu 6 Afs/2019-55 ze dne 7. 5. 2020

mů výše, je vhodné poznamenat, že soudní exekutor by tak měl mít v rámci sledovaných činností jasně nastaveno, kdy se jedná o obchodní vztah a kdy jde o jednorázový obchod.

Ustanovení § 8 odst. 1 AML zákona vyžaduje, aby první identifikace klienta nebo osoby, která za klienta jedná, byla provedena za fyzické přítomnosti identifikovaného. Jedná se o opatření proti praní peněz, kterým má dojít k minimalizaci rizika zastírání identity. Zákon však předvídá i možnost identifikovat klienta na dálku (§ 11 odst. 7 AML zákona), za využití prostředku pro elektronickou identifikaci (§ 8a odst. 1 písm. a) AML zákona) nebo prostředku bankovní identity (§ 8a odst. 1 písm. b) AML zákona), nebo prostřednictvím notáře či kontaktního místa veřejné správy tzv. zprostředkovaná identifikace (§ 10 AML zákona). Další možností je také převzetí identifikace klienta dle § 11 odst. 1 AML zákona od úvěrové nebo finanční instituce, a to za zákonem stanovených podmínek. V rámci procesu identifikace klienta je cílem nejen zjistit identifikační údaje identifikovaného v rozsahu, který stanovuje § 5 AML zákona, a zaznamenat je a ověřit v souladu s § 8 odst. 2 AML zákona, ale také zjistit, zda klient nebo osoba jednající za něj není PEP, nebo není osobou, vůči které ČR uplatňuje mezinárodní sankce (§ 8 odst. 8 AML zákona). Povinnost provést identifikaci se tedy váže nejen na klienta samotného, ale i na osoby jednající za něj, které mají současně povinnost doložit oprávnění k tomuto jednání, a povinná osoba ověří, zda a v jakém rozsahu je tato osoba oprávněna za klienta jednat¹². V případě, že identifikovaná osoba je PEP nebo osoba, vůči níž ČR uplatňuje mezinárodní sankce, musí povinná osoba přijmout další dodatečná AML opatření, která jí stanovuje AML zákon (viz § 9 odst. 1 písm. a) bod 2, § 9a AML zákona v případě PEP, § 18 ve spojení s § 6 odst. 2 AML zákona v případě mezinárodních sankcí).

Povinnost kontroly klienta

Kontrola klienta je úzce spjata s identifikací klienta. Kdy se provádí kontrola klienta, vymezuje § 9 odst. 1 AML zákona, přičemž se zde odráží po-

vaha vztahu povinné osoby s klientem, zda jde o jednorázový obchod nebo o obchodní vztah. Pokud jde o jednorázový obchod, pak kontrolu klienta provádí soudní exekutor za podmínky, že je hodnota obchodu 15 000 EUR či vyšší a musí být provedena před uskutečněním takového obchodu. Zákonodárce následně stanovuje pravidla, kdy se kontrola klienta provádí vždy, tj. bez ohledu na hodnotu obchodu, např. obchod s politicky exponovanou osobou, s osobou z tzv. vysoce rizikové třetí země a v případě vzniku obchodního vztahu nebo při podezřelém obchodu. Povinnost řádného provedení kontroly klienta explicitně vyplývá z ustanovení § 9 AML zákona, přičemž za podmínek stanovených v § 9a AML zákona je soudní exekutor povinen provést hloubkovou, tedy zesílenou identifikaci a kontrolu klienta. Základní pravidla pro řádné splnění kontroly klienta vycházejí zejména z § 9 odst. 2 a 3 AML zákona. Tyto normy vymezují minimální standard kontroly klienta, tzn. obsah a rozsah této kontroly, který je determinován možnými riziky AML v závislosti na typu klienta, obchodního vztahu nebo obchodu a na povaze sledované činnosti. S ohledem na omezený prostor pro detailní výklad povinnosti kontroly klienta je možné odkázat na metodický pokyn FAÚ č. 9¹³, který se kontrolou klienta velmi podrobně zabývá včetně možnosti aplikovat zjednodušenou identifikaci a kontrolu klienta. Pozornost si však ještě zaslouží nový institut „**Neprovedení kontroly klienta**“ zavedený v § 9b AML zákona, jehož účelem je vytvořit povinným osobám, a také FAÚ, nástroj k zabránění varování klienta, pokud je nebo má být plněna povinnost kontroly klienta a jde o případ s podezřením na praní špinavých peněz. Toto opatření může být uplatněno z rozhodnutí povinné osoby, která však následně musí oznámit podezřelý obchod a tuto skutečnost uvést a popsát, nebo na základě pokynu FAÚ.

Postup při provádění identifikace a kontroly klienta soudním exekutorem je možné demonstrovat na následujícím příkladu. Mezi soudním exekutorem a vlastníkem nemovitosti má dojít k uzavření smlouvy o provedení dražby, na základě níž má soudní exekutor provést dobrovolnou

¹² § 8 odst. 6 AML zákona

¹³ Metodický pokyn FAÚ č. 9 „Kontrola klienta“. Dostupné na <https://fau.gov.cz/files/metodicky-pokyn-c-9-kontrola-klienta-urceny-uverovym-a-financnim-institucim.pdf>

dražbu nemovitosti ve smyslu § 76 odst. 2 exekučního řádu. Jedná se tedy o sledovanou činnost, při níž je soudní exekutor povinnou osobou dle AML zákona. S ohledem na povahu této činnosti a smluvní vztah se bude jednat o obchodní vztah ve smyslu § 4 odst. 2 AML zákona. Identifikace bude provedena u klienta fyzické osoby, a to za její fyzické přítomnosti před vznikem obchodního vztahu, tj. podpisem výše uvedené smlouvy. Klient předloží průkaz totožnosti, ze kterého soudní exekutor zjistí a zaznamená všechny identifikační údaje, které požaduje zákon (§ 5 odst. 1 písm. a) AML zákona). Současně zjistí a zaznamená, zda klient není PEP či osoba, vůči níž ČR uplatňuje mezinárodní sankce. Pokud není klient PEP, není třeba na základě zákona přistupovat ke zpřísněné kontrole klienta dle § 9a AML zákona. Jelikož se jedná o obchodní vztah, provede soudní exekutor při jeho vzniku i prvotní kontrolu klienta, při níž by měl zjistit informace k účelu dražby a informace ke klientovi a nemovitosti ve smyslu § 9 odst. 2 písm. a) a e) AML zákona. Následně v rámci realizované dražby bude soudní exekutor považovat za klienta i osobu vydražitele, u níž musí provést identifikaci v souladu s AML zákonem a v rámci kontroly klienta zjistit informace v souladu s § 9 odst. 2 a 3 AML zákona, zejména přezkoumat zdroj finančních prostředků, které slouží k úhradě předmětu dražby, tj. nemovitosti. Pokud by např. došlo ke zjištění, že vydražitel je osobou, která je podezřelá ze zapojení do trestné činnosti, v rámci níž mohlo dojít k získání nelegálního výnosu (např. z korupce, podvodu, zpronevěry), jedná se o významný znak podezřelého obchodu a povinná osoba musí oznámit podezřelý obchod dle § 18 AML zákona, přičemž soudní exekutor bude postupovat níže uvedeným způsobem.

Povinnost neuskutečnění obchodu

Tato povinnost je zakotvena v kogentním ustanovení § 15 AML zákona a k jejímu plnění má dojít v případech, kdy není možné zajistit splnění povinnosti řádně identifikovat a provést kontrolu klienta. Primárně tak jde o nástroj povinné osoby, aby splnila svou povinnost identifikace a kontroly

klienta dle AML zákona. V § 15 odst. 1 jsou stanoveny zákonné podmínky pro aplikaci tohoto opatření, pokud je dána povinnost identifikace nebo kontroly klienta a nastane některá ze situací předvídaných tímto ustanovením¹⁴. Pak povinná osoba s ohledem na konkrétní případ a v rámci svého uvážení aplikuje jedno z následujících opatření - neuskuteční obchod, nenaváže obchodní vztah anebo ukončí obchodní vztah s klientem. Norma zakotvená v § 15 odst. 2 AML zákona pak nedává povinné osobě prostor pro uvážení, ale explicitně ukládá, že „Povinná osoba neuskuteční obchod s politicky exponovanou osobou, a to ani v rámci obchodního vztahu, pokud jí není znám původ peněžních prostředků nebo jiného majetku užitého v obchodu.“ Pokud např. klient při prováděné kontrole odmítá poskytnout povinné osobě požadované informace nebo dokumenty, povinná osoba neprovede obchod s tím, že klienta informuje o aplikaci § 15 AML zákona a jeho zákonné povinnosti součinnosti (§ 9 odst. 7 AML zákona). Jestliže klient následně součinnost poskytne, odpadne důvod pro uplatňování tohoto opatření. V opačném případě je na místě oznámit podezřelý obchod s trvajícím aplikací opatření dle § 15 AML zákona.

Povinnost oznámit podezřelý obchod

Soudní exekutor musí při podezření, že došlo, dochází či může dojít k praní špinavých peněz, splnit svoji oznamovací povinnost dle § 18 AML zákona. Z jeho strany dochází k oznámení podezřelého obchodu bez zbytečného odkladu FAÚ, a to prostřednictvím Exekutorské komory dle § 26 odst. 3 písm. b) AML zákona, tj. na rozdíl od většiny povinných osob, které oznamují podezřelý obchod FAÚ přímo. Neurčitý právní pojem „bez zbytečného odkladu“ je třeba vykládat v souvislosti s předchozí právní úpravou, kdy AML zákon stanovoval lhůtu 5 kalendářních dnů, za což byla Česká republika hodnocena negativně v rámci mezinárodních hodnocení v oblasti AML, jelikož tato lhůta byla shledána jako příliš dlouhá. Ustanovení § 18 odst. 1 AML zákona předvídá i případy, kdy je třeba oznámit podezřelý obchod

¹⁴ Klient se odmítne podrobit identifikaci či kontrole klienta, nebo neposkytne potřebnou součinnost při kontrole klienta, z jiného důvodu nelze provést identifikaci anebo kontrolu klienta, nebo má povinná osoba pochybnosti o pravdivosti informací poskytnutých klientem nebo o pravosti předložených dokladů

„neprodleně“ po jeho zjištění, tj. v řádech hodin. Formu oznámení stanovuje § 19 AML zákona a požadavky na obsah zakotvuje § 18 AML zákona. Z těchto ustanovení vyplývá, že oznámení podezřelého obchodu se podává vždy písemně a je třeba zajistit důvěrnost předávaných informací, což v případě elektronické formy podání znamená, že povinná osoba nemůže využívat email, ale měla by využít datovou schránku nebo speciální zabezpečený kanál, který spravuje FAÚ. Obsah oznámení je pak zásadní pro další postup finanční zpravodajské jednotky, tedy FAÚ. Informace a dokumenty spojené s oznámením podezřelého

obchodu musí splňovat zákonné požadavky, které FAÚ také upřesňuje na svých internetových stránkách. Spolu s oznámením podezřelého obchodu může dojít k uplatnění opatření odložení splnění příkazu klienta dle § 20 odst. 1 AML zákona, kterým dochází k dočasné blokaci majetku.

Níže uvedená tabulka č. 3 zachycuje statistiku počtu oznámených podezřelých obchodů od soudních exekutorů, a to za období let 2014 až 2022.

Tabulka č. 3 - Počet oznámení podezřelých obchodů (OPO) od soudních exekutorů¹⁵

Rok	Přijata OPO od soudních exekutorů
2014	1
2015	0
2016	0
2017	2
2018	2
2019	2
2020	2
2021	1
2022	1
Celkem	11

¹⁵ Zdrojem data FAÚ.

Obecné AML povinnosti

V tomto článku si stručně vyložíme také obecné AML povinnosti, a to s ohledem na povahu povinné osoby soudního exekutora. Obecné AML povinnosti pro soudní exekutory představují ve stručnosti tyto povinnosti:

- **Zavést a uplatňovat strategie a postupy vnitřní kontroly a komunikace k řízení rizik spojených s praním špinavých peněz**, a to zejména na základě AML metodiky Exekutorské komory vydané v souladu s § 21 odst. 11 AML zákona a na základě vlastního systému vnitřních zásad ve smyslu § 21 odst. 1 AML zákona. Vlastní systém vnitřních zásad představuje konkrétní návod pro zaměstnance povinné osoby k uplatňování povinností podle AML zákona. Tento systém je založen na rizikově orientovaném přístupu, tzn. že při jeho vytváření se vychází z identifikace a hodnocení rizik praní špinavých peněz, kterým je sledovaná činnost soudního exekutora vystavena a která se váží také na jejich klienty, viz § 21a AML zákona. V návaznosti na to jsou pak povinnou osobou zavedeny a uplatňovány přiměřené postupy k minimalizaci rizik praní špinavých peněz.
- **Určení kontaktní osoby** pro účely plnění povinností v oblasti boje proti praní peněz (zejména povinností spojených s oznámením podezřelého obchodu a s informační povinností) upravuje § 22 AML zákona. Metodika AML Exekutorské komory by měla svým členům upřesnit, kdo takovou osobou může být, přičemž by se mělo vždy jednat o osobu s odpovídající úrovní znalostí problematiky AML. Soudní exekutor nemá na základě současné právní úpravy zakotvenou povinnost zaslat údaje ke kontaktní osobě FAÚ jako je tomu u úvěrových a finančních institucí. To se s největší pravděpodobností změní v souvislosti s novelou AML zákona, která má nabýt účinnosti k 30. 12. 2024.
- **Povinnost školit zaměstnance**, kteří se mohou při výkonu své pracovní činnosti setkat s podezřelými obchody, upravuje § 23 AML zákona. Školení v oblasti AML musí být provedeno nejméně jedenkrát za 12 měsíců a u nových zaměstnanců platí, že musí být proškoleni před zařazením na takové pracovní místo.
- **Povinnost uchovávat informace**, jejichž rozsah je vymezen v § 16 odst. 1 pod písm. a) až h) AML zákona, mají povinné osoby po dobu 10 let od uskutečnění obchodu mimo obchodní vztah nebo od ukončení obchodního vztahu s klientem. Informace musí být uchovávány způsobem a v rozsahu, který za-

jistí průkaznost jednotlivých obchodů a postupů s nimi spojených.

- **Povinnost mlčenlivosti** stanovená v § 38 AML zákona se podle odstavce 1 vztahuje na skutečnosti týkající se oznámení a šetření podezřelého obchodu, úkonů učiněných FAÚ nebo plnění informační povinnosti dle § 24 odst. 1 AML zákona. Adresátem této povinnosti jsou všechny povinné osoby, nevyjímaje soudní exekutory, a jejich zaměstnance. Touto mlčenlivostí je vázán každý, kdo se o skutečnostech, které mlčenlivostí podléhají, dozví. K prolomení této mlčenlivosti může dojít v souladu s § 38 odst. 4 v odůvodněných případech prostřednictvím předsedy vlády nebo v jednotlivých případech jím pověřeného člena vlády, který zproští osobu povinnosti mlčenlivosti. Výjimky z mlčenlivosti pak taxativně vymezuje § 39 AML zákona, který v odstavcích 1 až 3 stanovuje, vůči komu a za jakých podmínek je mlčenlivost prolomena. **Na soudní exekutory se však uplatní § 40 AML zákona, což je zvláštní ustanovení o mlčenlivosti.** Podle tohoto ustanovení se § 39 na soudní exekutory nevztahuje s výjimkou odstavce 1 písmena e) a n), které prolamují mlčenlivost pro dozorcí úřady uvedené v § 35 odst. 1 AML zákona (tj. Exekutorská komora a FAÚ) a správce daně při poskytování informací při plnění povinností stanovených daňovým řádem povinné osobě. Výjimka z AML mlčenlivosti ve vztahu ke klientovi soudního exekutora je upravena v § 40 odst. 3 AML zákona. V souladu s ní není soudní exekutor ve vztahu ke klientovi povinen zachovávat mlčenlivost o skutečnostech uvedených v § 38 odst. 1 AML zákona za podmínky, že mají být tyto skutečnosti klientovi sděleny ve snaze odradit ho od zapojení se do nelegální činnosti.

Úloha Exekutorské komory v oblasti AML

AML zákon ukládá všem dotčeným profesním komorám důležitý úkol, který má nejen jejich členům umožnit řádné plnění povinností dle AML zákona, ale současně také zajistit sjednocení přístupu k rizikům praní špinavých peněz a k aplikaci příslušných AML opatření v rámci sledovaných činností u daného typu povinné osoby. Exekutorská komora tak má dle § 21 odst. 11 AML zákona uloženu **povinnost vypracovat pro své členy písemnou metodiku k zavedení a uplatňování strategií a postupů** k účinnému zmírňování a řízení rizik spojených s praním špinavých peněz při výkonu sledované činnosti jejími členy. Součástí této metodiky je i písemné hodnocení rizik praní peněz, při němž musí ko-

mora posuzovat a zohlednit výsledky hodnocení rizik na úrovni České republiky (NRA), výsledky nadnárodního hodnocení rizik na úrovni EU (SNRA), faktory možného zvýšeného rizika podle přílohy č. 2 k AML zákonu a další dostupné informace, které souvisí s těmito riziky ve vztahu ke sledované činnosti jejích členů (§ 21 odst. 11 a § 21a odst. 4 AML zákona). Komora musí tuto metodiku a její změny doručit FAÚ v zákonem stanovené lhůtě k její revizi a odhalení případných nedostatků, které je třeba odstranit.

Jak již bylo výše uvedeno, v souvislosti s povinností oznámit podezřelý obchod soudním exekutorem **má Exekutorská komora pravomoc přijímat oznámení podezřelého obchodu** oznámené podle § 18 AML zákona členy komory a následně **povinnost oznámení přezkoumat** z hlediska ochrany práv klienta a zda má náležitosti požadované pro oznámení podezřelého obchodu **a postoupit oznámení Finančnímu analytickému úřadu** bez zbytečného odkladu nejpozději do 7 kalendářních dnů ode dne zjištění podezřelého obchodu (§ 26 odst. 4 AML zákona). Pokud požadované náležitosti nemá, pak na to komora upozorní oznamovatele, který provede nápravu.

Exekutorské komoře byla ustanovením § 35 odst. 1 písm. d) AML zákona svěřena věcná působnost k výkonu správního dozoru, která je pouze v rovněž kontrolní činnosti, ale již jí nebyla (na rozdíl od jiných profesních komor) **svěřena pravomoc projednávat přestupky podle AML zákona u soudního exekutora**. Exekutorská komora má povinnost provést kontrolu dodržování povinností vyplývajících z AML zákona vždy, když obdrží písemný podnět FAÚ. V této souvislosti má povinnost písemně FAÚ uvědomit o zahájení kontroly a o jejím výsledku (§ 37 odst. 1 AML zákona). Pokud by komora nezahájila kontrolu nejpozději do 60 dnů ode dne, kdy jí byl podnět doručen, pak má FAÚ subsidiární roli dozorového orgánu v oblasti AML a může za zákonem stanovených podmínek takovou kontrolu provést (§ 37 odst. 2 až 5 AML zákona). Porušení AML povinností členem komory již není kárným proviněním, ale přestupkem dle AML zákona, což s sebou přineslo zásadní změny nejen v objektu, kdy u přestupků v AML zákoně je jím veřejný zájem

na předcházení legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, oproti kárnému provinění, kde jím je řádný výkon profese, ale také v rovině přísnějšího postihu, který je spojen s přestupkovou odpovědností a správně trestním postihem dle AML zákona, kde je peněžitý trest mnohem přísnější. Přestupky soudních exekutorů podle AML zákona projednává FAÚ, protože Exekutorská komora obecně není příslušná ke kárnému řízení se soudními exekutory a jejich správně disciplinární delikty projednává kárný soud, kterým je Nejvyšší správní soud.

S postavením Exekutorské komory jako dozorčího orgánu souvisí také povinnost zakotvená v § 37 odst. 7 AML zákona, a to informovat bezodkladně FAÚ, pokud Exekutorská komora zjistí skutečnosti, které by mohly souviset s praním špinavých peněz a povinnost současně sdělit všechny informace v rozsahu oznamování podezřelého obchodu. Výjimkou z této povinnosti jsou informace, které podléhají profesní povinnosti mlčenlivosti. Jedná se v podstatě o oznamovací povinnost „podezřelého obchodu“ ze strany dozorčích orgánů vůči FAÚ.

Mezi povinnostmi, které AML zákon ještě po Exekutorské komoře vyžaduje, je také povinnost předložit FAÚ do konce ledna každého roku přehled o počtu oznámení o podezřelých obchodech, která v daném kalendářním roce obdržela, a počtu oznámení, která předala FAÚ a která nikoliv. Tento přehled příslušná profesní komora ve stejné lhůtě zveřejní způsobem umožňujícím dálkový přístup (§ 26 odst. 4 AML zákona).

Příklad některých sledovaných činností relevantních pro účely AML

Ne všechny další činnosti vymezené v exekučním řádu jsou relevantní pro oblast AML, jako např. provádění autorizovaných konverzí dokumentů nebo zjištění a správa majetku v trestním řízení. Proto se zde zaměříme na sledované činnosti, kde je relevance možné spatřovat.

Jako praktický příklad další činnosti soudního exekutora ve smyslu § 74 odst. 1 exekučního řádu, která má nepochybně úzkou vazbu na jeho úlohu povinné osoby dle AML zákona, při níž může po-

jmout podezření na praní špinavých peněz, je dle komentářové literatury právní pomoc spočívající v úkonech, při nichž „*exekutor může předtím, než je mu doručeno pověření jeho osoby vedením této exekuce, v rámci další činnosti pátrat po majetku povinného zejména vytěžováním veřejně přístupných zdrojů informací, hlavně veřejně přístupných databází údajů o majetku osob (katastr nemovitostí, obchodní rejstřík, rejstřík ekonomických subjektů aj.), analyzovat zjištěné údaje a připravovat se na postup v rámci exekuční činnosti*“¹⁶. Při této činnosti může soudní exekutor detekovat podezřelý obchod ve vztahu k povinnému, avšak povinnost identifikace a kontroly klienta, tj. povinného, zde nebude schopen naplnit. S ohledem na specifickou činnost soudního exekutora by i za těchto okolností mělo dojít k oznámení podezřelého obchodu, což ostatně AML zákon předvídá u povinné osoby typu insolvenční správce, která má povinnost oznámit podezřelý obchod bez povinnosti identifikovat klienta v rozsahu požadovaném AML zákonem či provést kontrolu klienta. Vzhledem k výše uvedenému se domnívám, že AML zákon by měl ve vztahu k některým sledovaným činnostem *de lege ferenda* reflektovat rozsah plnění některých AML povinností.

Dobrovolné dražby vykonávané soudním exekutorem na základě § 76 odst. 2 exekučního řádu se mohou týkat movité nebo nemovité věci. Tyto dražby jsou vykonávané na základě návrhu vlastníka věci či osoby oprávněné s takovou věcí disponovat, jako např. insolvenční správce. Dobrovolná dražba, u níž je soudní exekutor povinnou osobou, se tak bude zpravidla provádět pro vlastníka v rámci insolvenčního řízení nebo v rámci likvidace dědictví, přičemž vždy dojde k sepsání smlouvy o provedení dražby. Vedle toho soudní exekutor provádí dle výše uvedeného ustanovení také veřejnoprávní dražby z pověření či na návrh jiného veřejnoprávního orgánu, např. orgánu činného v trestním řízení či soudu. V těchto případech nebude veřejnoprávní orgán v postavení klienta, ale soudní exekutor uplatní povinnosti dle AML zákona vždy vůči vydražiteli.

Provádění úschov soudním exekutorem má z věcného hlediska souvislost jen s určitým řízením (soudní, správní, exekuční či rozhodčí). Tato sledovaná činnost by měla být považována za obchodní vztah ve smyslu AML zákona, obdobně jako je tomu u notářských či advokátních úschov. Metodika AML vydaná Exekutorskou komorou by měla pro své členy specifikovat situace, kdy dochází k využití exekutorské úschovy a podle toho stanovit, kdo by měl být považován za „klienta“. Zejména postavit najisto otázku postavení veřejnoprávních orgánů, které tuto úschovu vyžadují.

Vztah AML zákona k činnosti soudního exekutora

Na závěr by mělo být vysloveno to, co lze číst mezi řádky tohoto článku. Současné znění AML zákona ve vztahu ke sledované činnosti soudního exekutora je velice úzké a nereflktuje činnost soudního exekutora komplexně a systémově. Mělo by dojít k přehodnocení sledovaných činností této povinné osoby nejen ve vztahu k rizikům praní špinavých peněz, které jsou v ČR identifikovány, ale také ve vztahu k činnosti jiných povinných osob (zejména insolvenčního správce, dražebníka podle zákona o veřejných dražbách při činnosti související s dražbou nemovité věci). V této otázce by *de lege ferenda* mělo dojít k úpravě AML zákona, a to zejména k vynětí některých dalších činností ze sledovaných činností, a naopak zařazení provádění nedobrovolných dražeb v rámci exekutorské činnosti mezi sledované činnosti, jako je tomu v jiných členských státech, např. Belgie, Lucembursko, Slovensko, aj. Praxe totiž dlouhodobě ukazuje, že dražby, včetně těch nedobrovolných, jsou využívány k praní špinavých peněz.

Článek on-line si přečtete zde:

¹⁶ KASÍKOVÁ, Martina. *Exekuční řád: komentář*. 5. vydání. Beckova edice komentované zákony. V Praze: C.H. Beck, 2022. ISBN 978-80-7400-855-9, s. 672-678.

text: Mgr. Lucie Pokorná

exekutorská koncipientka soudního exekutora Mgr. Jana Škarpy, Exekutorský úřad Praha 4

Odpovědnost člena voleného orgánu za škodu způsobenou povinné právnické osobě z hlediska významu pro exekuční řízení

Náplní tohoto článku je nastínění možnosti postihu členů volených orgánů povinné právnické osoby v případě, že v průběhu vedení exekuce vyjde najevo, že tento člen nejednal s péčí řádného hospodáře, čímž mohl právnické osobě způsobit škodu. Po obecném nastínění právní úpravy povinnosti péče řádného hospodáře a následcích jejího porušení se budu blíže zabývat možnostmi, jak tuto právní úpravu aplikovat v rámci exekuce. V praxi není jistě výjimkou, že soudní exekutor vede řadu exekucí proti nemajetným právnickým osobám, které jsou fakticky ovládány členem voleného orgánu, kdy ten dbá zejména na své vlastní zájmy a již nedbá zájmů právnické osoby, a to zřejmě i s vidinou, že se vyhne negativním následkům, které postihnou výlučně povinnou právnickou osobu. Je-li v době zahájení exekuce majetek právnické osoby „vyveden“ na třetí osobu, ať člena voleného orgánu či rodinné příslušníky, jsou možnosti postihu v rámci exekuce značně omezené, avšak nikoliv nulové.

Požadavky na výkon funkce člena voleného orgánu právnické osoby

Občanský zákoník v ust. § 159 odst. 1 zakotvuje povinnost členů voleného orgánu právnické osoby vykonávat svou funkci s nezbytnou loajalitou, potřebnými znalostmi (informovaně) a pečlivostí,

tj. s povinností jednat s péčí řádného hospodáře. Tato pravidla jsou kogentní a není možné ani ve smlouvě o výkonu funkce povinnost péče řádného hospodáře omezit či zcela vyloučit.¹ Přestože občanský zákoník na rozdíl od zákona o obchodních korporacích přímo nestanoví, že se výkon funkce člena voleného orgánu přiměřeně řídí ustanoveními občanského zákoníku o příkazní smlouvě (ust. § 59 odst. 1 zákona o obchodních korporacích, dále jen jako ZOK), budou se zřejmě i na práva a povinnosti mezi právnickou osobu a členem jejího voleného orgánu vztahovat ustanovení o příkazu dle ust. § 2430 a násl. občanského zákoníku, dále jen jako OZ.²

Povinnost jednat s potřebnými znalostmi a pečlivostí

Člen voleného orgánu při výkonu své funkce musí jednat vždy s potřebnými znalostmi a pečlivostí, tj. musí jednat informovaně a v obhajitelném zájmu právnické osoby. Přestože je tato formulace obsažena až v zákoně o obchodních korporacích (§ 51 odst. 1 ZOK), lze ji jistě aplikovat rovněž obecně na právnické osoby, nikoli pouze na obchodní korporace, a to v zájmu jednotného výkladu právního řádu.³

¹ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp.zn. 31 Cdo 4831/2017 ze dne 11. 4. 2018.

² LASÁK, Jan. § 159 [Požadavky na výkon funkce člena voleného orgánu právnické osoby]. In: LAVICKÝ, Petr a kol. Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 597, marg. č. 1.

³ LASÁK, Jan. § 159 [Požadavky na výkon funkce člena voleného orgánu právnické osoby]. In: LAVICKÝ, Petr a kol. Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 599, marg. č. 13–14.

Není nicméně vyžadováno na členu voleného orgánu, aby sám měl veškeré potřebné, zejména odborné znalosti, avšak musí být schopen rozpoznat situaci, která si odborných znalostí vyžaduje, a zmocnit k takovému jednáním třetí osobu, za jejíž výběr nese odpovědnost. Zákon současně zakotvuje vyvratitelnou právní domněnku, kdy se má za to, že člen voleného orgánu jedná nedbale již za situace, kdy přijme výkon této funkce, přestože již při jejím přijetí či jejím výkonu musel zjistit, že ji není schopen vykonávat, ale přesto pro sebe z takového zjištění nevyvodil žádné důsledky.

Povinnost loajality

Povinnost loajality je možné vymezit jako jednání člena voleného orgánu, které je nezbytné vždy činit v zájmu této právnické osoby a její zájmy upřednostňovat před svými osobními zájmy. Za předpokladu, že člen voleného orgánu zastupuje více právnických osob, jedná vždy v zájmu té právnické osoby, kterou v konkrétní záležitosti zastupuje.⁴ s povinností loajality souvisí povinnost zachovávat mlčenlivost, zejména ohledně know-how právnické osoby a obchodních tajemství. Dojde-li k využívání těchto informací ve svůj osobní prospěch či prospěch jiné právnické osoby, v níž rovněž vykonává funkci člena voleného orgánu, dochází bez pochyb k porušování povinnosti loajality, čímž je za škodu tím způsobenou odpovědný.

Požadavky na výkon funkce člena voleného orgánu obchodní korporace

Pravidla jednání členů voleného orgánu obchodní korporace upravuje ust. § 51 až 53 ZOK. Dle ust. § 51 odst. 1 ZOK jedná pečlivě a s potřebnými znalostmi ten, kdo mohl při podnikatelském rozhodování v dobré víře rozumně předpokládat, že jedná informovaně a v obhajitelném zájmu obchodní korporace; to neplatí, pokud takovéto rozhodování nebylo učiněno s nezbytnou loajalitou. Předmětné ustanovení požadavek péče řádného hospodáře dle občanského zákoníku rozvíjí, a to konkrétně požadavek potřebných znalostí a pečlivého jednání.

Obsahem povinnosti péče řádného hospodáře se zabýval Nejvyšší soud ve svém usnesení sp.zn. 5 Tdo 1552/2018 ze dne 13. 2. 2019, kde uvedl následující: „Volený orgán právnické osoby nebo jeho každý člen je povinen při výkonu funkce si počínat *diligentia diligentis patris familias*, tedy s péčí řádného hospodáře, mezi takové povinnosti především patří pečovat o svěřený majetek, nepůsobovat na něm škody, chránit též obchodní tajemství obchodní společnosti, neprozrazovat jej třetím osobám, ani jej nezneužívat ke svému prospěchu, zachovávat mlčenlivost o důvěrných informacích a skutečnostech, jejichž prozrazení třetím osobám by mohlo právnické osobě přivodit škodu, respektovat zákonem a zakladatelským právním jednáním stanovený zákaz konkurence etc.“ Porušení těchto povinností je proto nezbytné posoudit jako možné porušení povinnosti péče řádného hospodáře.

Pravidlo podnikatelského úsudku

Zakotvením pravidla tzv. podnikatelského úsudku (*business judgement rule*) je dána členům voleného orgánu obchodní korporace možnost „bezpečného přístavu“ neboli „*safe harbour*“, pokud lze jejich jednání shledat v souladu s právními předpisy (*lege artis*).⁵ Nastanou-li i přesto negativní následky pro obchodní korporaci, nenese za to člen voleného orgánu odpovědnost.

Z ustálené judikatury je zřejmé, že člen voleného orgánu nese odpovědnost pouze za řádný výkon své funkce, nikoliv za hospodářský výsledek obchodní společnosti, jelikož podnikání s sebou logicky nese určitá rizika (k tomu viz. rozsudek Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 29 Cdo 2869/2011 ze dne 29.8. 2013 či usnesení Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 29 Cdo 3860/2015 ze dne 26.10. 2015).

Posuzování péče řádného hospodáře

Při posouzení, zda člen voleného orgánu jednal s péčí řádného hospodáře, se vždy přihlédne k péči, kterou by v obdobné situaci vynaložila jiná rozumně pečlivá osoba, která by byla v postavení člena obdobného orgánu obchodní korporace

⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu sp.zn. 27 ICdo 62/2017 ze dne 18. 12. 2018.

⁵ ŠTENGLOVÁ, Ivana, HAVEL, Bohumil. § 51 [Pravidlo podnikatelského úsudku a pokyny nejvyššího orgánu]. In: ŠTENGLOVÁ, Ivana, HAVEL, Bohumil, CILEČEK, Filip, KUHN, Petr, ŠUK, Petr. Zákon o obchodních korporacích. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 166, marg. č. 10.

(§ 52 odst. 1 ZOK). Na tento požadavek ovšem nelze nahlížet pouze z objektivního hlediska, přičemž je nezbytné přihlídnout i ke znalostem daného konkrétního člena voleného orgánu. Za předpokladu, že člen voleného orgánu navíc disponuje určitými odbornými znalostmi, je povinen tyto znalosti při výkonu funkce aktivně využívat. Touto problematikou se v minulosti zabýval Nejvyšší soud, který výslovně uvedl, že je nepřipustné, aby představenstvo zajišťovalo výkon některých činností spadajících do jeho působnosti skrze jiné smlouvy, než smlouvy o výkonu funkce, v níž by členové představenstva vystupovali v pozici třetí osoby a na jejímž základě by poskytovali určité služby (v případě řešeném Nejvyšším soudem se jednalo například o smlouvy uzavřené s některými členy představenstva týkající se „zavádění marketingu“ či „řešení závazků společnosti“, odlišné od smluv o výkonu funkce členů představenstva, přestože se jedná o činnosti související s obchodním vedením).⁶

Porušení povinnosti jednat s péčí řádného hospodáře a exekuční řízení

K porušení zákonem stanovené povinnosti bude docházet zpravidla liknavým a neodpovědným přístupem člena voleného orgánu k plnění svých povinností, ale i úplnou pasivitou. Jako příklad lze uvést rozhodnutí člena statutárního orgánu o koupi finančně nákladného automobilu, který není pro výkon činnosti právnické osoby potřebný⁷ či liknavý a neodpovědný přístup člena voleného orgánu při plnění závazků zhotovitele plynoucích z uzavřené smlouvy o dílo, kdy následkem porušení povinnosti je významné prodloužení zhotovitele s provedením díla.⁸

V rámci exekučního řízení, zejména bude-li zjištěno, že povinná právnická osoba nemá žádný postižitelný majetek, je vhodné zaměřit se na činnost členů voleného orgánu, kdy důsledkem porušení shora uvedené povinnosti bude vznik odpovědnosti člena voleného orgánu za škodu způsobenou právnické osobě.

Nesrovnalosti v hospodaření povinné právnické osoby mohou být zjistitelné z účetních závěrek, přičemž případnou škodu lze postihnout exe-

kučním příkazem k přikázání jiné peněžité pohledávky povinného, a to i tehdy, není-li ze zjištěných okolností skutečně jisté, zda škoda vznikla či nikoliv, popř. zda vznikla v přímé souvislosti s porušením povinnosti péče řádného hospodáře, když bez přístupu ke všem potřebným dokumentům toto ani s jistotou tvrdit nelze. V praxi je ovšem problém, že mnoho nemajetných právnických osob zapsaných v obchodním rejstříku účetní závěrky do obchodního rejstříku nezakládá. Další možností je proto zaměřením se na bližší informace ohledně okolností vzniku dluhu povinné právnické osoby, které jsou patrné buď ze samotného exekučního titulu nebo je lze zjistit součinností s oprávněným. Pokud v době vzniku dluhu byly proti povinné právnické osobě vedeny jiné exekuce a ona i nadále uzavírala smlouvy, byť v té době muselo být zřejmé, že nebude schopna dostát svých závazků, vznikají důvodné pochybnosti, že člen voleného orgánu nedostál své povinnosti jednat s péčí řádného hospodáře. K porušení povinnosti může dojít i prodejem jejího majetku před zahájením exekuce, mnohdy za nepřiměřeně nízké částky zcela neodpovídající hodnotě prodávaných movitých či nemovitých věcí. Kromě postihu škody způsobené porušením povinností člena voleného orgánu připadá v úvahu také možnost oprávněného zvážit i dovolání se relativní neúčinnosti takových převodů, zejména došlo-li k převodům majetku na samotné členy voleného orgánu či na jejich rodinné příslušníky.

Dojde-li po vzniku generálního inhibitoria k nakládání s majetkem povinné, budou takové převody relativně neplatné, přičemž soudní exekutor se může neplatnosti právního jednání dovolat. V případě trvání speciálního inhibitoria by převody majetku povinné právnické osoby byly absolutně neplatné. Není-li ovšem údaj o věci povinné znám z rejstříku, případně seznamu zřízeného ze zákona nebo jiné evidence vedené v souladu se zákonem, je dohledání neplatně převedené movité věci reálně téměř nemožné, když zákon u těchto převodů nevyžaduje ani písemnou formu smlouvy.

Pro účely exekuce je důležité říct, že ve shora uvedených případech je vhodné přistoupit k vydání

⁶ Rozsudek Nejvyššího soudu sp.zn. 29 Odo 1262/2006 ze dne 30. 7. 2008.

⁷ Usnesení Nejvyššího soudu sp.zn. 29 Cdo 5330/2014 ze dne 28. 5. 2015.

⁸ Rozsudek Vrchního soudu v Praze sp.zn. 4 Cmo 242/2019 ze dne 4. 3. 2020.

exekučního příkazu příkázáním jiné peněžité pohledávky a postihnout případnou škodu, která jednáním člena voleného orgánu mohla právnické osobě pravděpodobně vzniknout. Samotné vydání exekučního příkazu může mít hlavně psychologický vliv a může vést k dobrovolnému přistoupení k úhradě vymáhané pohledávky. Pokud jsou podezření v této oblasti skutečně důvodná a člen voleného orgánu si jich je vědom, je přistoupení k úhradě dlužné částky logickým krokem, jelikož v případě podání poddlužnické žaloby není vyloučeno, že v rámci nalézacího řízení vyjdou najevo okolnosti zakládající navíc i trestněprávní odpovědnost člena voleného orgánu. Navíc řada členů volených orgánů obchodních korporací si je dobře vědoma, že dle ust. § 52 odst. 2 ZOK dochází k přenosu důkazního břemene, přičemž to budou právě oni, kteří budou muset prokázat, že jednali s péčí řádného hospodáře. Obrácení důkazního břemene bylo do zákona o obchodních korporacích zakotveno z důvodu, že osoba uplatňující náhradu škody nemá dostatečné informace a přístup k dokumentům, a proto by reálně nebyla schopna důkazní břemeno unést.⁹ Je to tedy člen voleného orgánu, kdo bude muset tvrdit rozhodné skutečnosti, z nichž bude vyplývat, že jednal v konkrétním případě či případech s péčí řádného hospodáře a svá tvrzení bude povinen rovněž doložit, přičemž je zcela irelevantní, že žaloba nebyla podána přímo právnickou osobou.¹⁰ Zákon dále stanovuje výjimky, kdy k přenosu důkazního břemene nedochází, a to tehdy, nelze-li to po členu voleného orgánu spravedlivě požadovat.

Nepřistoupí-li člen voleného orgánu k vydání plnění dle pravomocného exekučního příkazu dobrovolně, nezbyvá než o zjištěných skutečnostech informovat oprávněného, který je aktivně legitimován k podání poddlužnické žaloby, k čemuž řada oprávněných zpravidla nepřistupuje. Avšak u povinné, která nevlastní již žádný postižitelný majetek, je takový postup mnohdy poslední možností, jež může vést k úspěšnému vyřízení pohledávky oprávněného.

Exekučním příkazem lze dále postihnout i pohledávky právnické osoby (vykonatelné či nevykona-

telné), o jejichž existenci se soudní exekutor dozví. Vyjde-li však následně najevo, že předmětná pohledávka je již promlčena, a současně nebude poddlužník povinné dluh dobrovolně plnit, lze na straně člena voleného orgánu opět shledat porušení povinnosti péče řádného hospodáře, když ten nechal pohledávku promlčet.¹¹

Ručení člena voleného orgánu právnické osoby

Zákon zakládá okolnosti vzniku ručitelského závazku člena voleného orgánu vůči věřiteli právnické osoby, a to za dluhy právnické osoby v rozsahu, v jakém právnické osobě dosud neuhradil škodu vzniklou v souvislosti s porušením povinnosti při výkonu funkce, přestože byl povinen tuto škodu nahradit (§ 159 odst. 3 OZ). V případě, že právnická osoba nárok na náhradu škody vůči členovi voleného orgánu neuplatnila, může být ze strany věřitele podána žaloba přímo vůči členovi voleného orgánu, který je v daném případě v pozici ručitele právnické osoby. Pokud ovšem nárok na náhradu škody vyplývá z porušení povinnosti podat insolvenční návrh, tj. závazek právnické osoby vznikl již v době, kdy byla právnická osoba v úpadku a měl být podán insolvenční návrh, nese člen voleného orgánu povinnost k náhradě škody dle ust. § 99 insolvenčního zákona, dále jen jako IZ.¹²

Škoda způsobená nepodáním insolvenčního návrhu

Shora uvedená povinnost k podání insolvenčního návrhu si jistě zaslouží bližší rozebrání, když v mnohých případech povinná právnická osoba tuto povinnost včas nesplní. Škůdcem je v případě nepodání návrhu člen statutárního orgánu a poškozeným je zajištěný či nezajištěný věřitel právnické osoby, přičemž škoda nebo újma spočívá dle ust. § 99 odst. 2 IZ v rozdílu mezi v insolvenčním řízení zjištěnou výší pohledávky přihlášené věřitelem k uspokojení a částkou, kterou věřitel v insolvenčním řízení na uspokojení této pohledávky obdržel.

⁹ HAVEL, Bohumil, ŠTENGLOVÁ, Ivana. § 52 [Péče řádného hospodáře, přenos důkazního břemene]. In: ŠTENGLOVÁ, Ivana, HAVEL, Bohumil, CILEČEK, Filip, KUHN, Petr, ŠUK, Petr. Zákon o obchodních korporacích. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 178, marg. č. 2–4.

¹⁰ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp.zn. 27 Cdo 4163/2017 ze dne 4. 9. 2018.

¹¹ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 27 Cdo 446/2023 ze dne 24. 10. 2023.

¹² Rozsudek Nejvyššího soudu sp.zn. 29 Cdo 4824/2007 ze dne 20. 10. 2009.

Pokud v průběhu insolvenčního řízení vyjde najevo, že shora uvedená škoda byla skutečně způsobena, může insolvenční soud rozhodnout o vydání předběžného opatření, jímž škůdci uloží povinnost ke složení přiměřené částky do úschovy soudu a poškozenému uloží, aby ve lhůtě stanovené insolvenčním soudem podal žalobu na náhradu škody, k jejímuž projednání je věcně a místně příslušný krajský soud, kde probíhá insolvenční řízení. Přesnou výši způsobené škody je až na výjimky zpravidla možné zjistit po skončení insolvenčního řízení, tj. do té doby je možné řízení o podané žalobě přerušit.¹³ S ohledem na předpokládanou dobu délky řízení ovšem vzniká riziko, že již nebude existovat žádný majetek, ze kterého by i v případě úspěchu bylo možné poškozeného uspokojit.

Poddlužnická žaloba či podání insolvenčního návrhu

Je-li povinná právnická osoba v úpadku, může oprávněný namísto podání poddlužnické žaloby zvážit podání věřitelského insolvenčního návrhu. Insolvenční správce úpadce je následně oprávněn k podání žaloby na člena voleného orgánu, který porušil povinnost péče řádného hospodáře, a může ho žalovat na vydání plnění do majetkové podstaty úpadce. Důkazní břemeno ohledně prokázání dodržení povinnosti péče řádného hospodáře žalovaného člena statutárního orgánu leží zásadně na žalovaném. Pasivita žalovaného povede k uplatnění vyvratitelné právní domněnky, že povinnost péče řádného hospodáře byla porušena. V případě úspěchu takového sporu bude při nedobrovolném splnění povinnosti zahájeno exekuční řízení proti členu statutárního orgánu, kdy vymožené plnění bude zahrnuto do majetkové podstaty úpadce a přerozděleno mezi jednotlivé věřitele.

Bude ryze na zvážení oprávněného, zda přistoupí k podání věřitelského insolvenčního návrhu či poddlužnické žaloby. Podání insolvenčního návrhu je podmíněno složením zálohy na náklady insolvenčního řízení ve výši 50 000 Kč. Za předpokladu, že je povinná právnická osoba v úpadku, avšak dle zjištění v průběhu exekučního řízení je zcela nemajetná, je dle mého názoru výhodnější

z pohledu oprávněného podání poddlužnické žaloby, když takto získané plnění bude výlučně úhradou dluhu oprávněného a nebude spadat do majetkové podstaty úpadce přerozdělované mezi další věřitele. Rovněž se domnívám, že po vydání exekučního příkazu k provedení exekuce příkazáním jiné peněžité pohledávky může člen voleného orgánu očekávat hrozbu podání žaloby a do doby, než k podání žaloby přistoupí insolvenční správce, může dojít k účelovým převodům majetku na třetí osoby.

Závěr

V rámci exekuce je vymáhána řada pohledávek vůči nemajetným právnickým osobám, kdy nezbývá mnoho možných způsobů směřujících k jejich vymožení. Domnívám se, že shora uvedený postup může být vhodným, byť ne zrovna jednoduchým způsobem, jak jinak nedobytné pohledávky oprávněných vymoci.

Článek on-line si přečtete zde:

¹³ K tomu blíže viz. JIRMÁSEK, Tomáš. § 99 [Odpovědnost za škodu způsobenou porušením povinnosti podat insolvenční návrh]. In: SPRINZ, Petr, JIRMÁSEK, Tomáš, ŘEHÁČEK, Oldřich, VRBA, Milan, ZOUBEK, Hynek a kol. Insolvenční zákon. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023

text: Mgr. Petr Matějka

vedoucí advokát v advokátní kanceláři PORTOS

Dluh 10 let po rekodifikaci soukromého práva

Rok 2024 je jedenáctým rokem účinnosti zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. Ačkoliv do českého právního řádu přinesl počínaje 1. 1. 2014 celou řadu nových či spíše staronových institutů soukromého práva, institut dluhu a korelující institut pohledávky zůstal stejný. Pohledávka je stále stejným právem věřitele na plnění odpovídající dluhu jako povinnosti dlužníka plnit, a to po celých více než 10 let účinnosti občanského zákoníku.

Ústavní soud ve své judikatuře interpretuje a ukotvuje základní principy nejen soukromého práva. Např. nálezem ze dne 4. 6. 2019, sp. zn. II. Ús 996/18, konstatoval: „*Ústavní soud se hlásí k maximě „dluhy se mají platit“ – jedná se o jeden ze základních kamenů funkčních hospodářských vztahů ve společnosti.*“

Zákonodárce však v průběhu posledních 10 let přijal do právního řádu České republiky celou řadu novelizačních předpisů insolvenčního a exekučního práva, které významně oslabují institut pohledávky. Postupné zmírňování pravidel pro institut oddlužení v insolvenční vedoucí až k aktuálně legislativně přijatému zkrácení splátkování na 3 roky či opakující se tzv. milostivá léta pro exekuci vysílají morálně hazardní signál společnosti, že dluhy nemusí být hrazeny a zásada *pacta sunt servanda* významně oslabuje.

Pokud věřitel před 10 lety poskytl plnění dlužníkovi a vznikla mu pohledávka, má takový věřitel stále stejné prostředky k jejímu vymození i v současnosti. Dobytnost a návratnost takové pohledávky je nyní v roce 2024 však zcela jiným kvalitativním parametrem.

Exekuční pohled

V rámci právních předpisů regulujících exekuční vymáhání dobrovolně nesplněných povinností plnit přistoupil zákonodárce v posledních 4 letech k metodice „co rok, to milostivé léto“. Ačkoliv z úst politických reprezentantů již při prvním takto zásadním zásahu do práv věřitelů bylo slyšeno, že jde o první a poslední výjimečnou příležitost pro dlužníky, opak je pravdou.

Milostivé léto I

Zákonem č. 286/2021 Sb. v části druhé čl. IV bod 25 přinesl zákonodárce do českého právního řádu institut tzv. veřejnoprávního milostivého léta. Jednalo se v novodobé historii o zcela bezprecedentní zásah do exekučně vymáhaných dluhů. V časovém intervalu od 28. října 2021 do 28. ledna 2022 mohly být exekučně vymáhané povinnosti dlužníkovi odpuštěny, a to za velmi mírných podmínek. Uhradil-li dlužník exekučně vymáhanou jistinu a náklady exekuce ve výši 750 Kč (+ DPH, byl-li exekutor jejím plátcem), bylo mu odpuštěno veškeré příslušenství pohledávky a náklady exekuce. Transakční náklady, které věřitel vynaložil na vymození svého práva, tak nebyly žádným způsobem kompenzovány.

V rámci milostivého léta I. se dlužníci mohli osvobodit od svých dluhů za veřejnoprávními subjekty, zejména pak dluhů na zdravotním pojištění, dluhů za municipalitami, nezaplacených pokut nebo koncesionářských poplatků. Právní úprava citovaného zákona dopadla rovněž na dluhy za nájem v obecním bytě nebo dluhy vůči některým dodavatelům energií.

“

I když zákonodárce právní předpisy tzv. milostivých let nazývá legislativně „mimořádné“ či „zvláštní“, dosud se drží pravidla jednoho milostivého léta na jeden kalendářní rok.

”

Z dat publikovaných Exekutorskou komorou ČR vyplynulo, že v rámci milostivého léta I. bylo zastaveno 42 tisíc exekucí, což působí jako enormní číslo; ve skutečnosti se ale jednalo pouze o 3,2 % v té době vedených exekučních řízení. Dlužníkům, kteří agregovaně zaplatili svým věřitelům na jistinach 390 mil. Kč, bylo odpuštěno příslušenství ve výši 1,55 mld. Kč. To znamená, že průměrně bylo v každé exekuci dlužníkovi odpuštěno příslušenství ve výši 37 000 Kč.

Milostivé léto II

Zákonodárci i přes veškerá ujištění o jedinečnosti milostivého léta I. přijali v roce 2022 zákonem č. 214/2022 Sb., o zvláštních důvodech pro zastavení exekuce a o změně souvisejících zákonů, milostivé léto s pořadovým číslem II.

I toto milostivé léto se vztahovalo na dluhy vůči veřejnoprávním subjektům, tj. mj. územním samosprávným celkům, státním příspěvkovým organizacím, státním podnikům, zdravotním pojišťovnám nebo Českému rozhlasu a České televizi. Svými podmínkami tak významně napodobilo první kolo, kdy i zde se jednalo o výše dluhů vymáhaných soudními exekutory.

Interval pro milostivé léto II. byl nastaven na období od 1. září 2022 do 30. listopadu 2022, vztahoval se však pouze na exekuce zahájené před

28. říjnem 2021, tedy prvním kolem milostivého léta.

Oproti první vlně, kde dlužníci museli splatit dlužnou jistinu a náklady exekuce v paušální výši 750 Kč (případně navýšené o DPH), se k ponechané povinnosti uhradit jistinu zvedla paušální náhrada nákladů exekuce na dvojnásobek, tedy částku 1 500 Kč (případně rovněž navýšené o DPH, byl-li soudní exekutor jejím plátcem).

Lze tedy uzavřít, že milostivé léto ve své původní podobě nebylo pouze tříměsíční, ale touto replikací se dlužníkům otevřelo další stejně dlouhé období pro čerpání benefitu odpuštění příslušenství vymáhaných dluhů.

Do milostivého léta II. se zapojily dobrovolně rovněž některé soukromoprávní subjekty, např. banky.

Milostivé léto III

Oproti shora uvedeným milostivým létům se jeho třetí podoba netýkala dluhů vymáhaných soudním exekutorem, ale pouze dluhů vymáhaných daňovou exekucí. Zákonem č. 182/2023 Sb., o mimořádném odpuštění a zániku některých daňových dluhů, zavedl zákonodárce možnost se výhodně osvobodit od dluhů na sociálním pojištění, na daních či justičních pohledávkách.

Milostivé léto III. se týkalo dluhů vzniklých do 30. září 2022 a pro jejich úhradu byl vymezen oproti prvním dvěma milostivým létům delší interval, a sice od 1. července 2023 do 30. listopadu 2023. Podle vzoru svých předchůdců bylo i nyní za podmínky zaplacení jistiny možné dosáhnout osvobození od příslušenství tvořeného úroky, penále, pokutami za opožděné podání daňového přiznání a také náklady exekuce. Žádná paušální náhrada exekučních nákladů tedy nově dlužníkům stanovena nebyla.

Citovaný zákon posunul hranici odpouštění do takové míry, že v některých případech bagatelních dluhů tyto zanikly ex lege. Pokud nedoplatky na dani z nemovitých věcí dosahovaly maximálně částky 30 Kč a v ostatních případech maximálně částky 200 Kč a pokud u jednoho správce daně kumulativně nepřesahovaly částku 1 000 Kč, došlo k jejich zániku přímo 1. července 2023.

Milostivé léto IV

Dosud poslední milostivé léto přinesl do českého právního řádu zákon č. 152/2024 Sb., o mimořádném odpuštění penále z pojistného na veřejné zdravotní pojištění.

Milostivé léto s pořadovým číslem IV. probíhá od 1. července 2024 a skončí k 30. listopadu 2024, a to pro dluhy na veřejném zdravotním pojištění vzniklé do 31. prosince 2023. I zde je jediná soluční povinnost dlužníka vztažena k jistině dluhu, přičemž příslušenství je dlužníkovi odpuštěno zcela.

I přes odůvodněné argumenty zákonodárce o správném záměru vrátit exekučně zatíženou část populace do ekonomicky produktivní a transparentní pozice nejsou mimo milostivé léto I. zpracována data o dopadu těchto legislativních předpisů do exekučního zatížení obyvatelstva. Zákonodárce bez relevantních dat přijímá další a další zákony umožňující dlužníkům zbavit se významné části jejich dluhů, aniž by však provedl vyhodnocení dopadů nejen do sféry dlužníků, ale i do sféry věřitelů. V takové debatě je argument inflací zcela lichý, jelikož inflace postihuje dlužníka stejně jako věřitele. Pokud tedy věřitel peněžní prostředky nedostává ve lhůtě splatnosti

a musí je žalovat a následně exekučně vymáhat, dochází k významné časové ztrátě na jeho straně, která by měla být kompenzována právě příslušenstvím. Jednoduché škrty tohoto příslušenství zasahují pouze stranu věřitele.

I když zákonodárce právní předpisy tzv. milostivých let nazývá legislativně „mimořádné“ či „zvláštní“, dosud se drží pravidla jednoho milostivého léta na jeden kalendářní rok.

Insolvenční pohled

Insolvenční pohled bude v tomto článku reprezentován optikou institutu oddlužení, jelikož právě v oddlužení usilují dlužníci o beneficium osvobození od dluhů, které se jim nepodaří během splátkování uhradit plně v insolvenčním řízení.

Do 31. května 2019 bylo oddlužení nastaveno tak, že dlužník musel ve splátkovém kalendáři po dobu 5 let svým věřitelům ze svých příjmů prostřednictvím insolvenčního správce splácet své dluhy. Chtěl-li dosáhnout beneficia osvobození od neuhrazených dluhů, musel svým věřitelům uhradit alespoň 30 % pohledávek nezajištěných věřitelů. Neměl-li dlužník takovou ekonomickou nabídku již při podání insolvenčního návrhu, nemohl obecně do oddlužení vůbec vstoupit.

Tzv. oddlužovací novelou insolvenčního zákona (zákon č. 31/2019 Sb.), byla základní premisa 60měsíčního splátkového kalendáře obhajitelně prolomena ve prospěch tzv. zvlášť zranitelných osob. Pro starobní důchodce a invalidní důchodce ve II. nebo III. stupni se splátkování zkrátilo na 36 měsíců, tedy 3 roky. Současně, pokud dlužník zaplatí alespoň 60 % pohledávek nezajištěných věřitelů nejpozději v 36. měsíci splátkového kalendáře, je jeho oddlužení rovněž splněno. Zákonem č. 230/2019 Sb. pak bylo 3leté oddlužení umožněno rovněž dlužníkům, jejichž dluhy alespoň ze 2/3 vznikly před 18 rokem jejich věku. Ostatním dlužníkům běží standardní 5leté oddlužení.

Oddlužovací novela prolomila kromě délky doby oddlužení rovněž předpoklad minimálního procentuálního uspokojení pohledávek nezajištěných věřitelů. Při posouzení splnění oddlužení tak in-

solvenční soudy nově nezkoumají primárně splnění 30% uspokojení pohledávek, ale musí vzít v úvahu okolnosti, zda dlužník vynaložil veškeré úsilí, které po něm bylo možno spravedlivě požadovat, k plnému uspokojení pohledávek svých věřitelů. Je tak možné a insolvenční praxe takové předpoklady potvrzuje, aby do oddlužení byli vpuštěni i dlužníci s předpokládaným uspokojením pohledávek nezajištěných věřitelů v jednotkách procent. Již takové zmírnění podmínek oddlužení dává dlužníkům jedinečnou šanci se výhodně osvobodit od svých dluhů.

Jelikož pravidla stanovená oddlužovací novelou platila pro ta insolvenční řízení, v nichž byl zjištěn úpadek po 1. červnu 2019, a s přihlédnutím k standardní době mezi povolením a schválením oddlužení, očekává se na podzim roku 2024 ukončení významné části prvních oddlužení povolených podle novelizovaného insolvenčního zákona. Právě v tomto období bude tvořena relevantní judikatura insolvenčních soudů k vyhodnocení, zda dlužník vynaložil veškeré úsilí, které po něm bylo možno spravedlivě požadovat, k plnému uspokojení pohledávek svých věřitelů.

Na tyto závěry však český zákonodárce nečekal a přijal další novelu insolvenčního zákona (zákon č. 252/2024 Sb.), a to s účinností od 1. října 2024. Se záštitou nutnosti transpozice směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2019/1023 ze dne 20. června 2019 o rámcích preventivní restrukturalizace, o oddlužení a zákazech činnosti a opatřeních ke zvýšení účinnosti postupů restrukturalizace, insolvence a oddlužení, byla zkrácena doba splátkování v oddlužení plošně pro všechny dlužníky na 3 roky.

Ačkoliv směrnice předpokládá druhou šanci v zletém horizontu pouze pro podnikatele (významná menšina všech dlužníků v oddlužení), český zákonodárce striktně zkracuje dobu splátkového kalendáře pro všechny dlužníky. Věřitelé tak přicházejí o potenciálně 24 měsíců splátkového kalendáře, tj. 24 rozvrhů ze srážek z příjmu dlužníka. Tento zásah však není jakkoliv na straně věřitelů kompenzován.

Podle dat renomované společnosti InsolCentrum, s.r.o., dlužníci v letech 2013 až 2018 splatili věřitelům v průměru 56 % ze svých dluhů. Oproti tomu je odhadováno, že v tříletém oddlužení může dojít k dramatickému snížení průměrného uspokojení až na úroveň 6,5 % z dluhů.¹

Jaké budou pevné body pohledávek a dluhu?

Shora popsány legislativními zásahy je společnosti vyslán zřejmý signál, který paradoxně obrací vzhůru nohama judikaturu Ústavního soudu a přesvědčuje o závěru, že „dluhy se plnit nemusejí“. Takové počínání je jistě balancování na tenké hranici mezi ekonomickou stabilitou, vymahatelností práva a dobytostí pohledávek na jedné straně a rozpadem věřitelsko-dlužnických vztahů, prodražováním úvěrů a investiční nejistotou na druhé straně. Je na místě se skutečně zamyslet, kam vedou kroky zákonodárce, aby institut pohledávky a dluhu v dalších 10 letech účinnosti občanského zákoníku neztratil své pevné body.

Článek on-line si přečtete zde:

¹ INSOLCENTRUM, S.R.O. *Ekonomické, sociální a politické dopady novely oddlužení*. Online. Dostupné z: <https://www.insolcentrum.cz/ekonomicke-socialni-a-politicke-dopady-novely-oddluzeni/>. [cit. 2024-09-07].

text: Mgr. Ing. Lucie Bártová, notářka ve Frýdku-Místku a Mgr. Jaroslav Kocinec, LL.M., soudní exekutor EÚ Frýdek-Místek

Druhá z poznámek ohledně souběhu dědického a exekučního řízení

Druhý díl seriálu o souběhu exekučního a dědického řízení je poněkud dynamičtější. Pojednává o případech, kdy zemře povinný v exekuci, který je majetný. Pro účely našeho článku to znamená, že vlastnil nějakou majetkovou hodnotu. Výši závazků budeme vždy rozebírat jednotlivě.

Procesně se v tomto díle nacházíme v situaci, kdy byl nalezen majetek nikoliv nepatrné hodnoty, dědic či dědicové byli poučeni o svém dědickém právu a dědictví neodmítli.

A. Rozhodnutí podle § 107 o.s.ř. v exekuci - před skončením řízení o pozůstalosti

Zjistí-li soudní exekutor, že zde jsou osoby spravující pozůstalost, může od tohoto úseku dědického řízení rozhodnout, že bude pokračovat v exekuci. To učiní rozhodnutím podle § 107 o.s.ř. Takové provádění exekuce má však speciální omezení § 1703 OZ. Soudní exekutor může vést exekuci výlučně na majetek náležející do pozůstalosti. Povinným subjektem může být výlučně osoba spravující pozůstalost.

Kdo může spravovat pozůstalost upravuje § 1677 odst. 1 OZ. Zákon zde kogentně stanoví pořadí osob, které jsou oprávněny ke správě. Nejprve správce pozůstalosti, pokud není ustanoven, pak vykonavatel závěti. Nakonec, a pokud není ustanoven ani správce ani vykonavatel, je touto osobou dědic. Právní teorie se shoduje, že se jedná o správu prozatímní, a to i v případě dědice, jelikož účelem takové správy je pouze uchování hodnot patřících do pozůstalosti¹. Při mnohosti dědiců spravují pozůstalost všichni dědicové. Dohoda všech dědiců (jednomyslná) může určit, že pozůstalost bude spravovat jen jeden z nich nebo že si dohodnou správu jednotlivých částí pozůstalosti.

Článek on-line si přečtete zde:

Z výše uvedeného vyplývá, že nejpozději okamžikem neodmítnutí dědictví ze strany dědiců zde vždy existuje osoba, která dědictví spravuje a lze soudním exekutorem rozhodnout o jejím přibrání do exekučního řízení.

V případě, že byl povolán správce pozůstalosti nebo vykonavatel závěti, může tato situace nastat i mnohem dříve. Správce dědictví se povolává samotným zůstavitelem v jeho pořízení pro případ smrti - notářským zápisem o právním jednání dle ust. § 62 a násl. NŘ. Případně, pokud je to potřebné, jmenuje soud správce pozůstalosti podle § 157 ZŘS. Vykonavatel závěti je rovněž povoláván zůstavitelem skrze jeho soukromou listinu nebo notářským zápisem².

Soudní exekutor však musí prostřednictvím součinnostních dotazů jméno takové konkrétní osoby zjistit, aby ji mohl označit v usnesení o záměně účastníků. Zároveň se v průběhu dědického řízení

¹ § 1677. In: MELZER, Filip, TĚGL, Petr a kol. Občanský zákoník § 1475-1720. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2024, s. 1200, marg. č. 7.

² Na tomto místě je vhodné zmínit, že pro povolání správce pozůstalosti je obligatorní forma veřejné listiny, zatímco pro povolání vykonavatele závěti tuto přísnější formu zákon nevyžaduje. Možnost dvou forem povolání vykonavatele závěti však s sebou přináší i některé odlišné následky zejména z hlediska práv osoby tuto činnost vykonávající. Pokud je tedy vykonavatel závěti povolán formou notářského zápisu, pak se na vykonavatele závěti použije ustanovení o správci pozůstalosti stejně. Naproti tomu, je-li povolán zůstavitelem pouze soukromou listinou, pak se ustanovení o správci pozůstalosti užijí přiměřeně. Toto rozlišení může hrát roli zejména v případech, kdy zákon svěřuje některá práva pouze a výlučně správci pozůstalosti (například pro naše téma aktuální případ dle § 1687 odst. 1 OZ vyhotovení seznamu pozůstalostního majetku, jímž se nahrazuje soupis pozůstalosti).

taková osoba může i změnit³. Jde o situace, kdy např. dědic zemře, dojde k dohodě dědiců, nastane omezení ve svéprávnosti dědice nebo odstoupení z funkce - nemožnost stát se zůstavitelem povolaným správcem pozůstalosti / vykonavatelem závěti. Proto může soudní exekutor takových rozhodnutí o přiřazení účastníka dle § 107 o.s.ř. učinit po dobu trvání dědického řízení několik.

Soudní exekutor proto v usnesení rozhodne dle Dr. Kasíkové takto:

„V řízení na straně povinného bude pokračováno s O. S. jako osobou spravující pozůstalost po zemřelém zůstaviteli X.Y. vedením exekuce k uspokojení pohledávky oprávněného z majetku náležejícího do pozůstalosti po zůstaviteli.“

V případě, že soudní exekutor neprovede nebo jinak procesně neskončí exekuční řízení do konce dědického řízení, musí po právní moci usnesení o dědictví procesně reagovat v exekučním řízení. Procesně reagovat musí i v případě, že se osoba spravující dědictví shoduje s osobou dědice. To proto, že zde jde zcela o jiné funkce, kdy správce dočasně spravuje a dědic vstupuje do práv a povinností zemřelého povinného.

Tyto procesní reakce rozebereme v dalším odstavci. Nejprve však zmiňme a rozeberme jeden speciální, ale v praxi relativně častý procesní případ.

Majetek povinného má zdědit dědic, který je v insolvenčním řízení.

Zde je nutné rozlišit, kdy soudní exekutor **rozhodne v průběhu neskončeného dědického řízení o pokračování v exekuci vůči osobě spravující pozůstalost** a kdy rozhoduje o **přiřazení dědice povinného do exekučního řízení po pravomocném usnesení o dědictví vydaném notářem jako soudním komisařem.**

V prvním popsaném případě sice exekučně postihuje pouze majetek v pozůstalosti, avšak to, že osoba spravující pozůstalost je osobou v insolvenčním řízení, je právně irelevantní skutečností. Jedná se totiž pouze o osobu dočasně spravující pozůstalost, která může a nutně nemusí být konečným právním nástupcem zemřelého povinného. **To znamená, že do pravomocného skončení dědického řízení může soudní exekutor provádět exekuci a vyplácet plnění oprávněnému. To samozřejmě výlučně v případě, že předtím rozhodl dle § 107 o.s.ř. o přiřazení osoby spravující pozůstalost do řízení.**

Zahájené insolvenční řízení je relevantní až v okamžiku pravomocného skončení dědického řízení, když soudní exekutor přibírá do řízení již dědice jako právního nástupce. V tomto případě již nejde o správu pozůstalosti, ale o plnohodnotného právního nástupce zemřelého povinného. A v takovém případě zasáhne § 109 odst. 1 písm. c IZ. **Majetek nabytý dědicem v insolvenční insolvenční správce zahrne do majetkové podstaty a exekuci na něj nelze provést. Zároveň insolvenční soud vydá usnesení, v němž vyzve věřitele zemřelého, aby uplatnili vůči dlužníkovi v insolvenční přihláškou své právo na uspokojení případných dluhů zůstavitele,** a to ve lhůtě do 30 dnů ode dne zveřejnění tohoto usnesení v insolvenčním rejstříku. Proti takovému usnesení není odvolání přípustné. Soudní exekutor se se svou odměnou a hotovými výdaji stává taktéž věřitelem, který by měl své pohledávky ve výše stanovené lhůtě uplatnit přihláškou do insolvenčního řízení dědice.

B. Rozhodnutí podle § 107 o.s.ř. v exekuci - po skončení řízení o pozůstalosti

Proto, aby soudní exekutor mohl řádně rozhodnout s kým a v jakém rozsahu bude po skončení řízení o pozůstalosti pokračovat, je nutné si nejprve vyjasnit

³ Rozhodnutí podle § 107 o.s.ř. v pozůstalostním řízení Právní úprava procesního nástupnictví v rámci pozůstalostního řízení nastává v okamžiku, kdy v úvahu přicházející dědic sice ke dni úmrtí zůstavitele žil, ale po jeho smrti sám ztrácí způsobilost být účastníkem řízení, a to zpravidla z důvodu své smrti. Vedle obecné právní úpravy obsažené v ust. § 107 o.s.ř. se na tento případ použije speciální úprava obsažená v ustanovení § 121 z.ř.s. (a pro případ zcizení dědictví úprava obsažená v ust. § 122 z.ř.s.), tedy že „soud v řízení o pozůstalosti na jeho místě pokračuje s tím, kdo u soudu do protokolu výslovně prohlásí, že je právním nástupcem tohoto účastníka, jestliže své tvrzení o přechodu práv a povinností prokáže“. V praxi tuto situaci soudní komisař řeší tak, že po proběhnutím zjištění úmrtí jednoho z účastníků učiní písemnou žádost na soudního komisaře, jenž je pověřen pozůstalostním řízením tohoto zemřelého účastníka, a to o sdělení, kdo je jeho právním a procesním nástupcem. A právě zde může vzniknout poměrně dlouhá časová prodleva v pozůstalostním řízení způsobená zjišťováním okruhu potenciálních dědiců tohoto zemřelého účastníka. Jakmile soudní komisař obdrží písemné sdělení od druhého soudního komisaře, jehož obsahem je zpravidla uvedení údajů dědiců (tedy osob, které dědictví neodmítli a kdy tak bylo učiněno), je schopen si takto zjištěné osoby předvolat k jednání a postupovat v souladu se shora uvedeným ust. § 121 z.ř.s. v tomto paragrafu uvedené „prokázání tvrzení o přechodu práv a povinností“ bývá často nahrazeno právě v předchozí větě zmíněným sdělením soudního komisaře, doplněné o samotné výslovné prohlášení těchto nástupců do protokolu o jednání. Obecně však platí, že přiřazení účastníka do pozůstalostního řízení může soudní komisař učinit nejjednodušší formou – a to usnesením, které je nutno doručit všem stávajícím účastníkům a těmto právním nástupcům.

otázku rozsahu odpovědnosti dědiců za dluhy zůstavitele a pasiva pozůstalosti⁴.

Současná právní úprava dědického práva vychází ze základního principu univerzální sukcese, což znamená, že dědic vstupuje do všech práv a povinností zůstavitele, stává se jeho nástupcem, na něhož přechází celé jmění zůstavitele, tedy nejen aktiva, ale i pasiva zůstavitele, když v souladu s ust. § 2009 odst. 1 o.z. smrti dlužníka povinnost nezániká, ledaže jejím obsahem bylo plnění, které mělo být provedeno osobně dlužníkem. Dědici tak mají odpovědnost za všechny dluhy zůstavitele v plném rozsahu a nikoliv automaticky pouze do výše ceny nabytého dědictví. V praxi se soudní komisař o pasivech zůstavitele častokrát dozví ještě dříve, než mu napadne samotný spis z pozůstalostního soudu. Věřitelé, vědomi si úmrtí svého dlužníka, běžně zasílají přihlášky svých pohledávek příslušnému okresnímu soudu, o němž ví, že bude příslušný k pověření soudního komisaře ve věci pozůstalostního řízení tohoto zemřelého dlužníka.

Tento postup je zcela legální a legitimní a soudní komisař takto přihlášenou pohledávku do pozůstalostního řízení nemá důvod neakceptovat a nepracovat s ní v rámci zjištěných pasiv zůstavitele.⁵ Další zjišťování dluhů zůstavitele závisí zpravidla již na informacích, které soudní komisař získá od účastníků pozůstalostního řízení.

Z výše uvedeného obecného pravidla, že dědicové odpovídají celým svým majetkem za všechny dluhy zůstavitele v plném rozsahu, však existují výjimky, které můžou dědicové využít, aby svou odpovědnost zúžili.

Pro omezení „neomezeně“ dané odpovědnosti dědiců za dluhy zůstavitele dává zákon dědicům nástroj v podobě práva uplatnění výhrady soupisu pozůsta-

losti. V takovém případě pak dědic, kterému svědčí výhrada soupisu, hradí dluhy zůstavitele jen do výše nabytého dědictví. Nutno však připomenout, že povinnost uhradit dluhy není spojena pouze s majetkem, jenž byl nabyt z dědictví, ale i s ostatním majetkem ve vlastnictví dědice. Jinými slovy - povinnost dědice vyhradivšího si soupis k úhradě dluhů zůstavitele je „pro viribus hereditatis“.

Jakmile si soudní komisař sestaví, kdo spadá do okruhu zůstavitelových potenciálních dědiců, je nutno je o jejich dědickém právu vyrozumět. Pokud byli řádně vyrozuměni, dědictví neodmítli a jejich účast nebyla v řízení ukončena, nastávají další poučovací povinnosti ze strany soudního komisaře, a to poučení těchto účastníků - již dědiců - o jejich právu výhrady soupisu pozůstalosti.⁶ Z procesního hlediska je nutné, aby takové poučení obsahovalo v souladu s ust. § 175 z.ř.s. kromě samotného poučení o možnosti uplatnit výhradu soupisu pozůstalosti i to, jakým způsobem lze soupis pozůstalosti vyhradit, v jaké lhůtě a jaké jsou následky toho, když výhrada nebude ze strany dědice uplatněna.

a) Co do **způsobu vyhrazení** si soupisu pozůstalosti zákonodárce rozlišuje dvě skupiny adresátů předmětného poučení:

- 1) manžel, potomek a předek – tito mohou v souladu s ust. § 1676 odst. 1 o.z. ve spojení s ust. § 176 odst. 2 z.ř.s. uplatnit výhradu jen výslovným prohlášením učiněným před soudem při jednání s poučením, že pokud se k jednání nedostaví bez řádné omluvy, výhradu soupisu neuplatňují;
- 2) dědicové vyjma manžela, potomka a předka (tedy jakási zbytková klauzule dědiců) – tito mohou uplatnit výhradu soupisu buď přímo při jednání ústně do protokolu nebo písemným sdělením adresovaným soudem.

⁴ Srovnej nejnověji např. Krajský soud v Praze 17 Co 202/2022 k omezení odpovědnosti dědice za dluhy zůstavitele v exekučním řízení. „V exekučním řízení se omezení odpovědnosti dědice za dluhy zůstavitele musí promítnout již při rozhodování o procesním nástupnictví povinného, nikoliv až při rozhodování o zastavení exekuce. V exekučním řízení je totiž nutné zkoumat podmínky řízení, a proto v rozsahu té části věřitelsky pohledávky, za níž dědic s ohledem na cenu nabytého dědictví neodpovídá, nemá zůstavitel (povinný) procesního nástupce, a i zde platí, že neumožňuje-li povaha věci pokračovat v exekučním řízení o celé pohledávce, soud podle § 107 odst. 5 věty první OSŘ zastaví řízení v takovém rozsahu, v jakém dědic za dluh neodpovídá.“

⁵ Dle ust. § 171 odst. 2 z.ř.s. tvoří pasiva pozůstalosti: 1) dluhy zůstavitele, které měl v době smrti, jakož i dluhy, které mají původ v právních skutečnostech, z nichž by měl plnit zůstavitel, kdyby mu v tom nezabránila jeho smrt, 2) náklady pohřbu, náklady některých osob na zaopatření a další dluhy, které vznikly po smrti zůstavitele, o nichž zákon stanoví, že je hradí dědici zůstavitele nebo že se hradí z pozůstalosti, popřípadě že jsou pasivem pozůstalosti. Zajímavá novější rozhodnutí k otázce toho, co jsou pasiva pozůstalosti, za co již odpovídá dědic sám i při uplatněné výhradě soupisu pozůstalosti, lze najít v judikatuře Nejvyššího soudu pod spisovou značkou 24 Cdo 306/2023 a 24 Cdo 586/2023 či 24 Cdo 2364/2021.

⁶ Pakliže se jedná o tak říkajíc běžné řízení o pozůstalosti, kdy jsou při jednání přítomni osobně či v zastoupení všichni v úvahu přicházející dědici, poučení o právu výhrady soupisu pozůstalosti následuje protokolárně ihned po vyrozumění o dědickém právu. Ačkoliv se jedná ze strany dědiců o jejich právo a nikoliv povinnost, zákon upravuje případy, kdy soud nařídí soupis obligatorně. Pomineme-li situaci, že dědic právo výhrady soupisu uplatnil, pak dle ust. § 1685 OZ jde o tyto další případy: 1. je-li to potřebné pro výpočet povinného dílu, 2. mezi dědici je osoba, která není plně svéprávná, nebo která je neznámá či nepřítomná, nebo právnická osoba veřejně prospěšná či zřízena ve veřejném zájmu (tedy osoby „pod zvláštní ochranou“), 3. nejistota, zda je někdo dědicem nebo kdo je dědicem, 4. žádá-li o to věřitel dle ust. § 1709 OZ nebo 5. osvědčí-li věřitel zůstavitele, že tu je pro provedení soupisu jiný vážný důvod.

- b) Úprava **lhůty** pro uplatnění výhrady soupisu je oproti tomu zcela jednoznačná, a to jak v hmotněprávních, tak i procesněprávních předpisech, přičemž činí **1 měsíc** ode dne, kdy byl dědic o svém právu výhrady soupisu vyrozuměn. Z hlediska teorie lhůt je tato lhůta hmotněprávní a soudcovská, čili za předpokladu, že dědic prokáže důležitý důvod, proč tuto lhůtu prodloužit, může tak soudní komisař před jejím uplynutím učinit.
- c) V rámci soudním komisařem daného poučení o možných následcích neuplatnění výhrady soupisu je namístě uvést zejména to, že:
- 1) Prohlášení o tom, že dědic uplatňuje výhradu soupisu pozůstalosti či nikoliv, může učinit jen písemným podáním adresovaným podepsanému notáři nebo ústně do protokolu u podepsaného notáře. V případě, že si nevyhradí soupis pozůstalosti nebo prohlásí, že právo výhrady soupisu neuplatňuje, nemůže si soupis vyhradit dodatečně.
 - 2) Vyhradí-li si dědic soupis pozůstalosti s výhradami či podmínkami, nepřihlíží se k nim. To platí i pro prohlášení, že výhradu soupisu pozůstalosti neuplatňuje. Jestliže se v protokolu nevyjádří, platí, že výhradu soupisu neuplatňuje.
 - 3) V případě, že neuplatní výhradu soupisu pozůstalosti, hradí dluhy zůstavitele v plném rozsahu. Neuplatnilo-li výhradu soupisu více dědiců, hradí dluhy zůstavitele společně a nerozdílně. **Provedení soupisu nemá právní účinky pro rozsah povinností k hrazení dluhů u dědice, který výhradu soupisu neuplatnil.**
- d) Zároveň je žádoucí, aby byl dědic v rámci poskytnutého poučení seznámen s tím, za jakých okolností se případné účinky již uplatněné výhrady soupisu ruší ex tunc a bude tak odpovídat za dluhy zůstavitele bez omezení. Těmito jsou v souladu s ust. § 1681 o.z. následující situace:
- 1) ujme-li se on (nebo jeho zástupce), aniž je k tomu oprávněn, plné správy pozůstalosti (tedy bude-li činit víc, než co je nutné k zachování majetku v pozůstalosti) nebo
 - 2) prokáže-li se, že pozůstalostní majetek úmyslně zatajil;
 - 3) smísí-li části pozůstalosti s částmi svého majetku, aniž lze rozlišit, komu patří, pokud tomu tak nebylo již před smrtí zůstavitele.

Pro úplnost je nutno uvést, že shora uvedené vyrozumění, včetně veškerých zákonných poučení, je obsahem usnesení, proti němuž není v souladu s ust. § 129 písm. f) z.ř.s. přípustné odvolání.

Samotný soupis pozůstalosti je fakticky seznam majetku a dluhů vyhotovený notářem jako soudním komisařem. Je řazen na dva oddíly, a to aktiva (hmotné i nehmotné věci) a pasiva (zůstavitelovy dluhy a přiměřené náklady spojené s pohřbem zůstavitele). V oddílech jsou uvedeny jednotlivé položky včetně ocenění (u majetku obvyklá cena a u dluhu nominální výše). Soupis může být nahrazen seznamem pozůstalostního majetku, který vyhotovuje správce pozůstalosti (k jeho povolání do funkce viz výše). Nakonec v jednodušších případech souladu dědiců lze nahradit soupis prostým souhlasným prohlášením dědiců o pozůstalostním majetku.

Co se týče případné konvokace (svolání) věřitelů dle §§ 1711-12 OZ, ta se provádí výlučně na návrh dědiců nebo správce pozůstalosti. Dědic, který by požadoval konvokaci, musí mít vyhrazen soupis pozůstalosti. Samotné svolání věřitelů se provádí usnesením vydávaným notářem jako soudním komisařem. Usnesení se jako vyhláška vyvěsí na úřední desce soudu v elektronické i písemné formě, a to po dobu nejméně 30 dní. Vyhláška se považuje desátým dnem za doručenou všem věřitelům. Známým věřitelům se vyhláška doručuje poštou. Lhůta na přihlášení věřitelů činí minimálně tři měsíce, možná je delší lhůta nikoliv však kratší. Přihlašuje se k soudu nebo soudnímu komisaři. Obligatorní přihlášení není nutné u zajištěných věřitelů zástavním nebo jiným věcným právem a dále věřitelů, kteří jsou dědicům známi (dědic věděl o pohledávce). Pro účely tohoto článku nás zajímají výlučně účinky konvokace na exekuční řízení. **Zahájená a probíhající konvokace brání příbrání osoby spravující pozůstalost do exekučního řízení.** § 1711 poslední věta OZ⁷ je lex specialis k § 1703 OZ. Judikaturou ještě nebylo upřesněno, po jakou dobu tato procesní překážka trvá, zda po dobu probíhající konvokace nebo do pravomocného skončení dědického řízení. V odborné literatuře převládá názor, že překážka trvá do skončení pozůstalostního řízení⁸. Provedená konvokace po pravomocném skončení dědického řízení je vůči oprávněnému v exekučním řízení relevantní pouze v případě, že se takový oprávněný jako věřitel do provedené konvokace **nepřihlásil a dědic vyčerpal zcela hodnotu dědictví vyplacením jiným řádně do konvokace přihlášeným věřitelům.** Takový dě-

⁷ § 1711 OZ Dědic, který si vyhradil soupis, nebo ten, kdo pozůstalost spravuje, může před rozhodnutím soudu o potvrzení dědictví navrhnout, aby soud pro vyhledání dluhů zůstavitele věřitele vyzval, aby v přiměřené lhůtě ohlásili a doložili své pohledávky. **Dokud nebude skončeno řízení, které se takto zavede, nemá dědic, ani ten, kdo spravuje pozůstalost, povinnost uspokojovat věřitele.**

⁸ Srovnej nejnověji Filip Schwarzenstein § 1711. In: MELZER, Filip, TĚGL, Petr a kol. Občanský zákoník § 1475-1720. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2024, s. 1459, marg. č. 27.

dic by jako povinný v exekuci již nemusel ničeho oprávněnému hradit a s tímto argumentem řádné konvokace a vyčerpání hodnoty dědictví vyplacením přihlášeným věřitelům mohl navrhnout zastavení exekuce. V případě, že věřitel jako oprávněný se sice nepřihlásil, avšak dědic jako povinný výplatou přihlášeným věřitelům (do konvokace) hodnotu dědictví nevyčerpal, do zbyvající nevyčerpané hodnoty musí oprávněnému hradit.

Využití zákonného nástroje výhrady soupisu jen některými z dědiců má za následek to, že každý z dědiců, který uplatní výhradu soupisu, hradí sice dluhy zůstavitele společně a nerozdílně s ostatními dědici, věřitel však může po každém dědici vyhradivšímu si soupis požadovat plnění **jen do výše ceny nabytého dědictví**. Zajímavý judikát ke střetu exekučního řízení a odpovědnosti dědice vyhradivšího si soupis pozůstalosti lze najít pod spisovou značkou 24 Cdo 885/2024. Pro účely tohoto článku považují za nutné z předmětného judikátu zmínit zejména následující:

- Pokud si dědicové uplatní v pozůstalostním řízení zůstavitele coby dlužníka a povinného v exekuci výhradu soupisu pozůstalosti a soudním komisařem je rovněž nařízena konvokace věřitelů, jsou dědicové zůstavitele coby právní nástupci v exekuci vedené na zůstavitele (povinného) povinni uspokojit tuto přihlášenou pohledávku přednostně. Stejná povinnost platí pro tyto dědice – právní nástupce co do prokazatelně uhrazených nákladů pohřbu zůstavitele, jež byly rovněž zařazeny do pasiv pozůstalosti. O výši těchto pohledávek je pak nutno ponížít částku, do jejíž výše odpovídají dědicové zůstavitele (povinného) za pohledávku vymáhanou v předmětné exekuci.
- Odměna soudního komisaře, resp. náhrada nákladů za pozůstalostní řízení není pasivem pozůstalosti, dědicové jsou povinni k úhradě sami ze svých vlastních prostředků, a tudíž ji nelze zohledňovat při výpočtu částky, do níž dědicové odpovídají za dluhy zůstavitele (a to ani v exekučním řízení).⁹

Ze shora uvedeného vyplývá důležité pravidlo v podobě povinnosti dědice uplatnivšího si výhradu soupisu pozůstalosti hradit dluhy zůstavitele poměrně v souladu s pravidly obsaženými v ust. § 273 z.ř.s., **tedy obdobně jako při likvidaci pozůstalosti**.

Z pohledu exekučního řízení má výhrada a samotný soupis **problematické dva aspekty**. Prvním je **rozsah sepsaného majetku** a druhým je **hodnota takového majetku** stanovená v dědicím řízení. Spoluautor tohoto článku se v jednom období své praxe zabýval tím, že sbíral dědicá usnesení a porovnával cenu stanovenou v rámci dědictví s následnými tržními prodeji takového majetku po skončení dědictví. Rozdíl v ceně po vyřazení různých extrémů dosahoval průměrně vyšší desítky procent. Závěrem tohoto srovnání bylo potvrzení závěru, že dědicové pravidelně podhodnocují nabývaný majetek.¹⁰

Je nutné však souhlasit s Dr. Kasíkovou, že soudní exekutor při rozhodování o přibrání účastníků dle § 107 o.s.ř. nemůže vyvíjet samostatnou aktivitu směrem ke zpochybnění ceny a rozsahu zděděného majetku a musí vycházet z dědicového usnesení. Tato aktivita náleží věřiteli jako oprávněnému v exekučním řízení v rámci odvolání proti rozhodnutí dle § 107 o.s.ř. co do rozsahu odpovědnosti dědice. Soudní exekutor k tomu může poskytnout oprávněnému pouze informace ze spisu. Z této vázanosti však dle mého názoru existuje výjimka jako z každ-

⁹ Jak je uvedeno v odůvodnění citovaného rozhodnutí Nejvyššího soudu 24 Cdo 885/2024: „Nová úprava výslovně zařazuje do aktiv pozůstalosti také některý majetek a do pasiv pozůstalosti některé dluhy a náklady, jejichž zařazení do aktiv či pasiv dědictví nemělo dříve přímou oporu v ustanoveních zákona, popřípadě bylo nejasné, zda vůbec a v jaké podobě mají být do aktiv nebo pasiv zařazeny. Příkladem těchto dluhů mohou být zejména různé nedoplatky (závazky), které byly zjištěny nebo o kterých bylo rozhodnuto až po smrti zůstavitele, ale vážou se k období jeho života (k tomu srov. např. MACKOVÁ, A., MUZIKÁŘ, L. a kol. Zákon o zvláštních řízeních soudních. Komentář s důvodovou zprávou a judikaturou.

¹⁰ MUZIKÁŘ, L. a kol. Zákon o zvláštních řízeních soudních. Komentář s důvodovou zprávou a judikaturou. 1. vydání. Praha: Leges, 2016, komentář k § 171). Obdobně TLÁŠKOVÁ (srov. TLÁŠKOVÁ, Šárka. § 171 [Zjišťování aktiv a pasiv pozůstalosti]. In: SVOBODA, Karel, TLÁŠKOVÁ, Šárka, VLÁČIL, David, LEVÝ, Jiří, HROMADA, Miroslav a kol. Zákon o zvláštních řízeních soudních. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 384–385, marg. č. 37–39) vychází z toho, že pro zařazení dluhu do pasiv dědictví (přesněji pozůstalosti – poznámka Nejvyššího soudu) je rozhodující, zda dluh v době úmrtí zůstavitele existoval; není významné, kdy se stal dluh splatným, tedy zda se stal splatným až po smrti zůstavitele. Do pasiv dědictví (pozůstalosti) se zařadí též dluh budoucí, jestliže závazek v tomto směru vznikl za života zůstavitele, i když není jisté, zda dluh skutečně vznikne. Bude proto vždy na soudu prvního stupně (pověřeném soudním komisaři), aby ve spolupráci s dědici (popř. se státem, jemuž má dědictví připadnout jako odúmrť) při rozhodování o určení obvyklé ceny zůstavitelova majetku (§ 180 odst. 1 a 2 z. ř. s.) a hodnocení toho, zda dědictví není předloženo, pečlivě zahrnuli všechna aktiva i pasiva pozůstalosti v intencích výše zmiňovaného výkladu, aby bylo najisto postaveno, zda jsou dány podmínky pro nařízení likvidace pozůstalosti“.

dého pravidla¹¹. To v případě, kdy soudní exekutor již měl stanovenou cenu majetku v exekučním řízení ve formě znaleckého posudku, popř. již bylo vydáno usnesení o ceně, a to ještě před úmrtím původního dlužníka za nezměněných podmínek na trhu a nezměněném stavu majetkové hodnoty, tedy v případě když by soudní exekutor již měl objektivně stanovenou hodnotu majetku a ta by byla ve flagrantním rozporu s hodnotou stanovenou v dědickém řízení, pak by nebyl povinen takovou hodnotu z dědického usnesení přebírat a vycházet by ze svých zjištění hodnoty majetku.

Vstup dědice do vykonávacího řízení a výhrada soupisu pozůstalosti

Ve výkonu rozhodnutí prodejem nemovité věci do řízení po povinném zůstaviteli vstupující dědic, který uplatnil právo výhrady soupisu pozůstalosti, odpovídá za vymáhaný dluh povinného do výše dražbou dosažené ceny dědictvím nabyté nemovité věci, v případě více dědiců do výše takto dosažené ceny jimi nabytého dědického podílu.

V případě, že soudní exekutor obdrží dědické usnesení s vyznačenou právní mocí, můžou při jeho rozhodování nastat následující základní scénária (která se samozřejmě mohou ještě navzájem různě kombinovat):

Zemřelý povinný má jediného dědice, který neučinil ani výhradu soupisu ani konvokaci věřitelů. Zde soudní exekutor přibere do řízení dědice jednoduchým usnesením s výrokem, že v exekučním řízení bude na straně povinného pokračováno s dědicem. Výrok neobsahuje další části, nezabývá se rozsahem odpovědnosti dědice za dluhy zůstavitele.

V případě, že jediný dědic učinil účinnou výhradu soupisu, musí soudní exekutor reflektovat omezení odpovědnosti za dluhy, a to i v případě, že cena nabytého dědictví je vyšší, než vymáhaný dluh. V takovém případě je k výroku, že v exekučním řízení bude na straně povinného pokračováno s dědicem, přidána věta znějící takto: „který odpovídá za dluhy zůstavitele do částky XY Kč (cena nabytého dědictví po odečtení zaplacených nákladů pohřbu).“ V případě, že částka vymáhaná v exekuci převyšuje cenu nabytého dědictví, je potřeba dalším výrokem zbývající část exekučního řízení zastavit.

Převyšuje-li cena nabytého dědictví výši vymáhané částky v exekuci, je takový výrok nadbytečný.

V případě jediného dědice, který učinil výhradu soupisu i konvokaci věřitelů, je situace odlišná od pouhého soupisu v tom, že takový dědic může ve specifickém případě oprávněného jako nepřihlášeného věřitele v konvokaci uspět návrhem na zastavení exekučního řízení s argumentací vyčerpání hodnoty dědictví vyplacením řádně přihlášených vě-

řitelů. Na samotné usnesení o přibrání do exekučního řízení však konvokace nemá vliv a text usnesení se nedoplňuje. Případné vyčerpání hodnoty dědictví a prověření řádně provedeného rozvrhu mezi přihlášené věřitele bude zkoumáno při řízení o zastavení.

Při mnohosti dědiců je základní pravidlo, že každý dědic je posuzován samostatně. Tedy zda každý jednotlivý dědic učinil výhradu, jakou hodnotu dědictví převzal, zda je vymáhaná částka v exekuci vůči převzaté částce vyšší či nižší.

Příkladmo, je-li více dědiců a žádný neuplatnil výhradu soupisu, přezkoumá se neuplatnění výhrady u každého jednotlivého dědice zvlášť a poté soudní exekutor vydá usnesení znějící tak, že se bude v exekučním řízení na straně povinného pokračovat s dědicem 1, dědicem 2, atd., kteří odpovídají za dluh zůstavitele společně a nerozdílně.

V případě je-li více dědiců a všichni uplatnili výhradu soupisu, přezkoumává se jak uplatnění výhrady, tak hodnota nabývaného majetku z dědictví u každého jednotlivého dědice zvlášť a poté následuje usnesení znějící tak, že se bude v exekučním řízení na straně povinného pokračovat s dědicem 1, dědicem 2, atd., kteří odpovídají za dluh zůstavitele společně a nerozdílně, s tím že dědic 1 odpovídá do částky XY Kč a dědic 2 odpovídá do částky YZ Kč. Pokud vymáhaný dluh převyšuje cenu nabytého dědictví, opět se tato skutečnost zkoumá u každého jednotlivého dědice zvlášť a přidává se výrok o tom, že vůči dědici 1 popř. 2 se exekuční řízení v rozsahu přesahujícím částku XY nebo YZ zastavuje.

V neposlední řadě může nastat kombinace dědiců, kteří výhradu učinili a těch, kteří výhradu neučinili. Opět se tyto podmínky zkoumají u jednotlivých dědiců a soudní exekutor u těch dědiců, kteří výhradu neučinili, již nezkoumá hodnotu nabytého dědictví. Tak činí pouze u dědiců s výhradou. Výrok poté zní tak, že se v exekučním řízení bude na straně povinného pokračovat s dědicem 1, dědicem 2 atd., kteří odpovídají za dluh zůstavitele společně a nerozdílně, přičemž dědic 2 (který učinil výhradu) odpovídá do částky XY Kč. V případě že hodnota převzatého dědictví dědicem 2 je nižší než vymáhaná částka, přidává se výrok o tom, že vůči dědici 2 se exekuční řízení v rozsahu přesahující částku XY Kč zastavuje.

Co se týče konvokace, zde platí, co bylo výše uvedeno u jediného dědice, tedy že nemá vliv na usnesení o přibrání do exekučního řízení.

V nadcházejícím posledním článku - v Třetí z poznámek ohledně souběhu dědického a exekučního řízení se budeme věnovat likvidaci dědictví a dalším možným specifickým případům souběhů.

¹¹ Srovnej 20 Cdo 387/2020 (rozhodnutí bylo podroběno i ústavně právnímu přezkumu II. ÚS 2965/20).

text: Mgr. Olga Černá

Lokální deska – moderní a legislativně zajištěné řešení pro exekutory

Exekutorský úřad se dnes neobejde bez moderních nástrojů, které zrychlují procesy a zajišťují přesnost a transparentnost. Jedním z klíčových nástrojů, který přináší novou úroveň efektivnosti, je Lokální deska, součást platformy www.centralnideska.cz. Tato služba umožňuje exekutorům efektivně a přehledně vyvěšovat písemnosti online, zdarma, bez nutnosti platby třetím stranám.

Pro exekutorské úřady je klíčové mít k dispozici nástroje, které zefektivní jejich práci, zajistí splnění zákonných povinností a zvýší transparentnost. Mít možnost užívat takový nástroj bezplatně, zcela zdarma, je dnes při zvyšujících se nákladech každého úřadu velká devíza.

Lokální deska soudního exekutora, jako součást Centrální úřední desky na adrese www.centralnideska.cz, nabízí právě toto komplexní řešení. Tento inovativní nástroj je již využíván více než 41 úřady, které na něj doposud zveřejnily přes 30 000 dokumentů.

Exekutoři, kteří Lokální desku již využívají, oceňují především její snadné a intuitivní ovládání, transparentnost, bezproblémový přechod a také to, že celý systém odpovídá zákonným požadavkům – je zřízen Komorou.

„Moje zkušenost s využíváním Lokální desky (Elektronické úřední desky soudního exekutora), je velmi pozitivní a mohu ji všem kolegům soudním exekutorům vřele doporučit,“ říká Mgr. Tomáš Tunkl z exekutorského úřadu v Českém Krumlově. *„Oceňuji především skutečnost, že službu poskytuje přímo Komora, což zajišťuje vysokou míru transparentnosti a důvěryhodnosti. V porovnání s řešeními od soukromých poskytovatelů je toto řešení navíc plně v souladu s platnou legislativou, což je v naší praxi zásadní.“* Dodává zároveň, že přechod na Lokální desku byl velmi snadný, a to zejména díky

tomu, že dodavatel informačního systému Evolio bezproblémově integroval desku do systému. Odpadlo tak řešení jakýchkoliv technických komplikací a vše fungovalo bezchybně. *„Velkým benefitem je také to, že služba je zcela bezplatná. Jediným výdajem může být investice do výměny hardwarové desky, ale i tato nákladová položka se velmi rychle vrátí – v mém případě to bylo už po šesti měsících využívání systému,“* dodává.

Samotné softwarové řešení nezasahuje do vyvěšovaných dokumentů, což chrání jejich integritu a zajišťuje, že s nimi nebude manipulováno. To je nejen technicky výhodné, ale i právně nezbytné, protože autentičnost a neporušenost zveřejňovaných dokumentů je klíčová pro jejich právní závaznost. Díky tomu mají všichni uživatelé Lokální desky naprostou jistotu, že celý proces je z hlediska zákonných požadavků bezchybný. *„Na základě mé vlastní zkušenosti bych lokální desku doporučil všem soudním exekutorům, kteří hledají spolehlivé, levné a legislativně odpovídající řešení pro vyvěšování dokumentů,“* uzavírá své zkušenosti s Lokální deskou Mgr. Tunkl.

Vše pohodlně na jednom místě

Centrální deska oběma svými moduly plně nahrazuje jednotlivé úřední desky soudních exekutorů. Slouží navíc i k povinnému vyvěšování výzev podle § 56a a § 56b ex. ř. Pokud má exekutor podle zákona povinnost vyvěšovat tyto výzvy, je snadné kroky spojit a vyvěšovat zde i ostatní písemnosti, které musí být vyvěšeny způsobem umožňujícím dálkový přístup. Jak jsme již zmínili, vše je zpracované bez zásahu do vyvěšovaného souboru, tzn. není porušena integrita vyvěšovaného dokumentu. Odpadá tak nutnost pracovat s mnoha různými systémy a zvykat si v každém na jiný postup práce. Velkou devízou je také bezpečnost, která je řešená jednotně a odpovídá nejnovějším standardům.

Obě desky, jak Centrální úřední deska, tak Lokální deska, byly vyvinuté s ohledem na intuitivní a přehledné ovládání, které vychází ze samotné praxe exekutorů. Jednou z mnoha drobností, která vám usnadní práci, je například potvrzení o doručení pomocí Lokální úřední desky, které obsahuje i elektronickou pečeť, což vede k průkaznému doložení doby vyvěšení doručovaných písemností.

Jak přejít na Lokální desku CUD

Pro přechod na Lokální desku stačí jen ověření jejího zpřístupnění a napojení informačního systému kanceláře u dodavatele softwaru. Uživatelé systému AURA Lokální desku už využívat mohou, ze společnosti nám to potvrdila Šárka Hynková: *„Funkce vyvěšování na Lokální desku CUD byla pro úřady využívající náš systém IS Soudní exekutor nasazena v únoru 2023. V poměrně krátké době ji mnohé úřady začaly aktivně využívat. Přechod z předchozích systémů je plynulý, nastavení je plně uživatelské a intuitivní“*. AVE Soft už několik svých zákazníků z řad exekutorů na Lokální desku napojil také. Zdrženlivý je zatím AISoft, kde dle slov Petra Blesíka napojení na Lokální desku zatím nerealizovali. Důvodem je nedostatečný zájem o realizaci nabízeného řešení mezi zákazníky. Jste-li tedy klienty AISoftu a o Lokální desku máte zájem, neváhejte se s nimi na řešení spojit.

„Jediným výdajem může být investice do výměny hardwarové desky, ale i tato nákladová položka se velmi rychle vrátí. V mém případě to bylo už po šesti měsících využívání systému.“

Proč Lokální deska?

1. Bezplatná služba pro všechny exekutory

Exekutorská komora poskytuje Lokální desku zcela zdarma, což znamená, že exekutoři nemusí

platit žádné poplatky třetím stranám za správu a vyvěšování písemností. Tento krok přináší nejen finanční úspory, ale také vyšší nezávislost na komerčních řešeních.

2. Automatizace a soulad s legislativou

Lokální deska plně podporuje všechny zákonem stanovené povinnosti, včetně vyvěšování výzev podle § 56a a § 56b exekučního řádu. Automatizovaný proces zajišťuje, že veškeré písemnosti jsou zveřejněny v souladu s právními předpisy, čímž eliminuje možné chyby při ručním zpracování.

3. Sjednocená správa dokumentů

Lokální deska přináší komfort v podobě centralizovaného řešení. Umožňuje exekutorům spravovat veškeré vyvěšované dokumenty na jednom místě, čímž šetří čas a odstraňuje nutnost přizpůsobování se různým systémům.

4. Ochrana a bezpečnost dokumentů

Díky modernímu softwarovému řešení je zaručena bezpečnost a neporušenost zveřejňovaných písemností. Lokální deska uchovává dokumenty v původní podobě, aniž by do nich zasahovala, což zajišťuje jejich právní závaznost. Potvrzení o doručení navíc obsahuje elektronickou pečeť, která poskytuje nezpochybnitelný důkaz o době zveřejnění dokumentu.

5. Jednoduchá implementace

Integrace Lokální desky do informačních systémů exekutorských úřadů probíhá hladce. Řada softwarových dodavatelů, včetně AVE Soft a AURA, s.r.o., již tuto funkcionalitu nabízí jako součást svých řešení, což umožňuje snadný přechod bez technických komplikací.

Spolehlivé a legislativně odpovídající řešení pro vyvěšování dokumentů. To je Lokální deska soudního exekutora, která je součástí Centrální úřední desky, a která slouží veřejnosti pro nahlížení v sídle exekutorského úřadu. Pro exekutory je zcela zdarma.

Neváhejte se na nás obrátit s jakýmkoliv dotazem.

text: Mgr. David Hozman

Judikatura v exekučních věcech

1. Exekuční návrh

*usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 21 Cdo 3864/2023 ze dne 8. 7. 2024
k ustanovení § 36 odst. 3 exekučního řádu*

Po vydání rozhodnutí již soud logicky nemůže na případné změny reagovat (o věci je již rozhodnuto). Ve vztahu k novému nabyvateli zástavy může být nařízena exekuce za podmínek ustanovení § 256 odst. 1 občanského soudního řádu, resp. § 36 odst. 3 exekučního řádu.

V projednávané věci byl rozsudek odvolacího soudu, kterým byl potvrzen rozsudek soudu prvního stupně, jímž ukládal zástavci (zástavnímu dlužníkovi) uhradit zástavnímu věřiteli (oprávněnému) zástavním právem zajištěnou pohledávku, s tím, že uspokojení pohledávky je možné jen z výtěžku prodeje zástavy (exekuční titul), vydán dne 3. 2. 2014 a k převodu vlastnictví k zastaveným nemovitým věcem došlo až dne 5. 2. 2014 (právní účinky zápisu ke dni 5. 2. 2014, zápis proveden dne 13. 3. 2014). Muselo tedy být jako se zástavním dlužníkem jednáno s osobou, která byla vlastníkem zastavené věci (zástavy) ke dni 3. 2. 2014.

Kdy byl rozsudek ukládající zástavci (zástavnímu dlužníkovi) uhradit zástavnímu věřiteli zástavním právem zajištěnou pohledávku doručen, je z tohoto pohledu bezvýznamné. Zástavní věřitel se může podle tohoto rozhodnutí domáhat nařízení výkonu rozhodnutí nejen proti tomu, kdo byl v rozhodnutí označen jako zástavní dlužník, ale proti každému, proti komu působí zástavní právo.

2. Procesní nástupnictví

*usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 24 Cdo 885/2024 ze dne 8. 4. 2024
k ustanovení § 36 odst. 5 exekučního řádu*

Při rozhodování o procesním nástupnictví po zemřelém povinném dle § 107 odst. 1, 2 a 3 občanského soudního řádu se řeší problematika, v jakém rozsahu odpovídají právní nástupci za závazky původního účastníka jen jako předběžná otázka a ve výroku usnesení je třeba toliko uvést, že v řízení bude namísto dosavadního povinného soud či soudní exekutor pokračovat s jeho nástupci.

Zjistí-li se, že právní nástupce povinného odpovídá jen za část exekučně vymáhané pohledávky (zejména tím, že vstoupil do povinnosti, o níž v řízení jde, s limitovanou odpovědností, např. v důsledku uplatněné výhrady soupisu pozůstalosti), je třeba to vyjádřit ve výroku usnesení tím, že s ním bude v řízení pokračováno jen ohledně určité částky.

Současně je ovšem třeba, aby v rozsahu, v němž povaha věci neumožňuje v exekučním řízení pokračovat (§ 107 odst. 5 občanského soudního řádu), bylo exekuční řízení ve výroku téhož usnesení částečně zastaveno.

V poměrech projednávané věci však exekuční řízení (v rozsahu, v němž dědicové za vymáhaný závazek povinného neodpovídají) explicitně zastaveno v odpovídajícím rozsahu nebylo. Nejde však o vadu, která by mohla mít vliv na věcnou správnost napadeného rozhodnutí, byť na soudním exekutorovi nyní bude, aby vydal usnesení o částečném zastavení exekuce v rozsahu, v němž za závazky povinného neodpovídá jiná osoba.

3. Exekuční titul

*usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 31 Cdo 225/2024 ze dne 10. 4. 2024
k ustanovení § 40 odst. 1 exekučního řádu*

Má-li být notářský zápis se svolením k vykonatelnosti o dohodě, v níž se povinný zavázal k vyklizení nemovité věci (bytu), sepsaný podle § 71b notářského řádu, exekučním titulem, musí v době sepsání této dohody existovat smlouva o nájmu (či jiném závazkovém vztahu) a nájemce se musí zavázat, že nevyklidí-li nemovitou věc (byt) po jejím skončení ve lhůtě, na níž se s pronajímatelem dohodl, svoluje k vykonatelnosti – tedy k vyklizení předmětné nemovité věci.

Platí, že osoba, jíž svědčí věcněprávní povinnost ze zákona, se může zavázat ke splnění téže povinnosti (povinnosti stejného obsahu) i smluvně (jinak řečeno, může převzít obligační povinnost se stejným obsahem).

Přenechání věci k užívání další osobě (ať jde o výprosu, výpůjčku, nájem, pacht atd.) je jeden z typů závazků upravených v části čtvrté občanského zákoníku a není pochyb o tom, že součástí vzájemných práv a povinností je i povinnost osoby, která věc užívala (výprosník, vypůjčitel, nájemce, pachtýř atd.), ji po skončení sjednaného závazku vrátit osobě, která jí věc přenechala (půjčitel, pronajímatel, propachtovatel atd.). Povinnost vyklidit a odevzdat nemovitou věc má samozřejmě i osoba, která ji užívá bez právního důvodu, a není ani vyloučeno, aby ohledně splnění této povinnosti uzavřela s osobou, jíž náleží dispozice s touto věcí, dohodu o vyklizení nemovité věci, bytu (odevzdání věci).

Byť nárok na vyklizení nemovité věci (bytu) je také výrazem ochrany vlastnického práva – žaloba na vydání věci, kterou je i vyklizení nemovité věci, je upravena v občanském zákoníku v části týkající se absolutních majetkových práv a řadí se mezi tzv. vlastnické žaloby (§ 1040 občanského zákoníku) – vyplývá tento nárok rovněž ze závazkového vztahu mezi stranami. Skončil-li závazkový vztah, jehož předmětem bylo přenechání a užívání nemovité věci (bytu), je povinností osoby, která nemovitou věc (byt) užívala, ji vyklidit

a předat osobě, která jí nemovitou věc přenechala do užívání. Také v případě, že povinná osoba právní důvod k užívání nemovité věci (bytu) nikdy neměla, může se na vyklizení s vlastníkem dohodnout (zavázat se k vyklizení). Co platí o vlastníkově, platí i pro kvalifikovaného držitele (§ 1043 občanského zákoníku) nebo detentora (§ 1044 občanského zákoníku), koneckonců např. pronajímatel či půjčitel nemusí být vlastníkem věci.

Jestliže nárok vlastníka (držitele, nebo detentora) na vyklizení nemovité věci osobou, která ji neoprávněně užívá – ať již proto, že mezi nimi nikdy nebyl žádný závazkový (smluvní) vztah nebo proto, že tento vztah skončil (typicky nájem, výpůjčka, výprosa apod.), vyplývá nejen z věcněprávního vztahu, ale i ze závazkového vztahu (nájmu, dohody o vyklizení atd.), lze jej tak považovat ve smyslu § 71b notářského řádu za nepeněžitý nárok vyplývající ze závazkového vztahu, který může být předmětem notářského zápisu se svolením k vykonatelnosti.

Předpokladem uzavření dohody podle § 71b odst. 1 notářského řádu je existence závazkového právního vztahu mezi věřitelem a dlužníkem. Zpravidla bude nájemní či jiný závazkový vztah existovat již v době uzavření dohody; smlouva (dohoda apod.), kterou má závazkový vztah teprve vzniknout, může být i součástí (byť v oddělené části) notářského zápisu (v první části bude např. smlouva o nájmu, v druhé části bude obsažena dohoda se svolením k vykonatelnosti).

Obligatorní náležitostí notářského zápisu se svolením k vykonatelnosti je podle § 71b odst. 2 písm. e) notářského řádu doba plnění, tj. přesně a určitě stanovená doba, do které se povinná osoba zavazuje předmět plnění poskytnout oprávněně osobě. Povinná osoba svoluje k vykonatelnosti teprve – a pouze – pro případ, že to, k čemu se zavázala, nesplní řádně a včas; doba plnění tedy nemůže být sjednána tak, aby uplynula do okamžiku podpisu notářského zápisu účastníky; v takovém případě by totiž již nešlo o svolení k vykonatelnosti pro případ nesplnění povinnosti ze závazku.

Je-li notářský zápis podle § 71b notářského řádu sepsán v době, kdy již závazkový vztah skončil,

avšak povinný nesplnil povinnost vyplývající ze závazkového vztahu nemovitou věc (byt) vyklidit (jinak řečeno jeho povinnost vyplývající ze závazkového vztahu trvá), bude součástí jeho dohody s oprávněným [§ 71b odst. 2 písm. e) notářského řádu] určení (nové) doby, do kdy má povinný nemovitou věc vyklidit tak, aby tato doba uplynula až po sepsání notářského zápisu, a prohlášení povinného, že svoluje k vykonatelnosti sepsaného notářského zápisu, nevyklidí-li nemovitost v této (nově) stanovené době.

Je-li sepisován notářský zápis podle § 71b notářského řádu v době, kdy závazkový vztah trvá, doba plnění se bude odvíjet od doby, na niž byl závazek sjednán. Smlouva o nájmu (stejně jako jiné obdobné závazkové vztahy) může být uzavřena na dobu určitou i neurčitou.

Je-li nájem sjednán na dobu určitou, a to uvedením určitého časového období (např. měsíců) jeho trvání, popř. uvedením konkrétního dne, k němuž nájemní poměr zanikne, po jejím uplynutí nájem (zpravidla) končí a nájemce má povinnost předmět nájmu vyklidit. Doba plnění tak bude známa, bude určena konkrétním datem, které bude navazovat na sjednanou dobu nájmu, a povinný svolí k vykonatelnosti notářského zápisu, jestliže do uplynutí této doby nemovitou věc nevyklidí (např. doba nájmu je sjednána na dobu jednoho roku do 30. 6. 2023, povinný se zavazuje nemovitou věc vyklidit do 15 dnů po skončení nájmu a svoluje k vykonatelnosti notářského zápisu, jestliže tak neučiní; nevyklidí-li tedy nemovitou věc do 15. 7. 2023, může se oprávněný domáhat nařízení exekuce).

Nájem sjednaný na dobu určitou však může skončit i před uplynutím sjednané doby nájmu (dohodou, výpovědí). Je-li ovšem dohoda o vyklizení v notářském zápise podle § 71b notářského řádu vázána na skončení sjednané doby nájmu, tedy na konkrétní datum, nedochází k jeho změně „automaticky“, doba plnění sjednaná v notářském zápise (která je jeho obligatorní náležitostí a musí z něj vyplývat), na niž je vázána jeho vykonatelnost, se nemění jen proto, že nájem skončil dříve. Neuplynula-li tedy zatím (marně) doba sjednaná pro vyklizení v dohodě (§ 71b notářského řádu), není notářský zápis vykonatelný.

usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 21 Cdo 3882/2023 ze dne 27. 6. 2024
k ustanovení § 40 odst. 1 exekučního řádu

Exekuční tituly jsou charakteristické tím, že jde buď o rozhodnutí, jež jsou vydána orgány státu (veřejné moci) v řízeních, v nichž je dána rozhodovací pravomoc těchto orgánů, anebo listiny (vydané, či vyhotovené i soukromými subjekty), jimž za určitých podmínek zákon vykonatelnost přiznává.

Tomuto požadavku však nevyhovuje zástavní smlouva (jako soukromoprávní akt), byť je jejím obsahem závazek zástavce (zástavního dlužníka) strpět výkon zástavního práva zástavním věřitelem „prodejem předmětu zástavy při výkonu rozhodnutí“.

Ustanovení § 1359 odst. 1 občanského zákoníku sice dává možnost zástavnímu věřiteli a zástavci (zástavnímu dlužníku) dohodnout si způsob zpeněžení zástavy, avšak pakliže zároveň toto ustanovení nestanoví, že taková dohoda je zároveň i exekučním titulem, nebo že přímo umožňuje vést exekuci na nemovitou zástavu, nelze tuto dohodu považovat za exekuční titul (§ 40 odst. 1 exekučního řádu).

Dohoda zástavního věřitele se zástavním dlužníkem o způsobu realizace zástavního práva, jejímž obsahem je závazek zástavního dlužníka strpět výkon zástavního práva „prodejem zástavy při výkonu rozhodnutí“, byť je tato dohoda součástí notářského zápisu obsahujícího svolení obligatorního dlužníka (osoby odlišné od zástavního dlužníka) k jeho přímé vykonatelnosti, není exekučním titulem.

V této souvislosti je nutno odmítnout veškeré úvahy oprávněného, vztahující se k významu přivolení k přímé vykonatelnosti notářského zápisu obligatorním dlužníkem (vypůjčitelem) jakožto exekučního titulu i k povinnosti zástavního dlužníka, vyplývající ze zástavního práva, sjednaného tímž notářským zápisem, neboť se vztahují k různým povinnostem navzájem odlišných subjektů.

4. Zastavení exekuce

*usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 1789/2024 ze dne 10. 7. 2024
k ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) občanského soudního řádu*

Exekuční řízení je ze své podstaty určeno pouze pro faktický výkon rozhodnutí, nikoli pro autoritativní nalézání práva. Stejně tak není řízením přezkumným. Judikatura Ústavního soudu sice ve zcela výjimečných případech přikazuje soudům zohledňovat mimořádné okolnosti dané věci, jejichž existence je s to odůvodňovat zastavení exekuce za použití ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) občanského soudního řádu, to však nic nemění na skutečnosti, že stále platí zásada, podle které obecné soudy v exekučním řízení nejsou oprávněny přezkoumávat správnost exekučního titulu.

Uzavřely-li soudy při rozhodování o předchozím návrhu povinného na zastavení exekuce, že vzhledem k okolnostem případu vedením exekuce na majetek povinného na základě formálně správného a vykonatelného exekučního titulu, i kdyby přísudek neměl oporu v hmotném právu, nedochází ke zjevné nespravedlnosti a není dán prostor pro výjimku z pravidla nepřezkoumatelnosti věcné správnosti exekučního titulu v exekučním řízení, neboť povinný měl a i reálně mohl uplatnit svou obranu v námitkovém řízení u nalézacího soudu, k čemuž mu soudy faktické podmínky vytvořily, potom z principu nelze tento závěr zvrátit novými tvrzeními a důkazy, jimiž se dovolatel opětovně snažil před soudem prvního stupně a před odvolacím soudem prokázat neexistenci vymáhané pohledávky.

*usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 21 Cdo 3140/2023 ze dne 27. 6. 2024
k ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) občanského soudního řádu*

Soud může přezkoumat věcnou správnost exekučního titulu pouze v případě zcela zřejmého a argumentačně silně podloženého odklonění rozhodnutí od základních principů právního řádu. Povinným vymezená judikatura se vztahuje na skutkově odlišné případy, v nichž se jednalo o šikanózní exekuční návrhy, o případy, v nichž

byla poskytnuta soudní ochrana subjektům, které evidentně poškozovaly práva svých klientů (spotřebitelů) nepřiměřenými smluvními ujednáními, které neumožňovaly slabší straně modifikaci, např. ujednání v podobě zajištění bi-ankosměnkou, smluvní pokutou ve výši 30 % nebo 45 % z dlužné částky za prodlení s platbou splátek v řádu jednotek týdnů, pokutou ve výši pětinásobku dlužné částky či sjednání úroku z prodlení ve výši 365 % ročně.

Rozhodovací praxe Ústavního soudu vyžaduje po věřiteli, aby zkoumal, zda dlužník nebude mít zjevný problém s plněním, a to nejen u spotřebitelských úvěrů. Ústavní soud neomezil povinnost věřitele zkoumat úvěruschopnost pouze na vztah mezi spotřebitelem a podnikatelem, ale vymezil ji jako výchozí zásadu a obecný princip, kterým by se měl řídit každý věřitel, a to bez ohledu na to, s kým daný úvěr sjednává. Nicméně nelze klást stejné požadavky na prověřování v podnikatelských vztazích a vztazích spotřebitelských.

Dle ustálené rozhodovací praxe není nutné, aby věřitel zkoumal příjmy povinné osoby či její dluhy z veřejných zdrojů apod., postačuje, vychází-li ze znalosti nemovitého majetku povinné osoby, znalosti jejího podnikání (angažovanost v obchodních společnostech), případně příjmů osob alespoň navenek provázaných. Jak vyplývá ze soudního spisu, oprávněný vycházel při uzavírání smlouvy o úvěru ze znalosti nemovitého majetku úvěrované a jejích osob blízkých, z podnikatelské činnosti úvěrované a podnikatelské činnosti rodičů úvěrované. S ohledem na uvedené nelze dospět k závěru, že se oprávněný nezabýval tím, zda úvěrovaná nebude mít zjevný problém úvěr splatit.

*usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 1066/2024 ze dne 26. 6. 2024
k ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) občanského soudního řádu*

Účelem právní úpravy § 25a zákona o pojistném na veřejné zdravotní pojištění bylo docílit řádného plnění povinností plátců pojistného, kteří nepředkládáním stanovených přehledů o vyměrovacích základech a o pojistném fakticky bránili ve vymáhání pojistného, neboť zdravotní pojišťovny bez nich neměly dostatek údajů pro určení pojis-

tného a penále. Proto byla zavedena možnost stanovit v součinnosti s úřadem práce pravděpodobnou výši dlužného pojistného, nepředložili plátce přehledy, a to ani dodatečně na výzvu zdravotní pojišťovny a přes předchozí upozornění na důsledky své nečinnosti.

Uložení nyní vymáhaného penále mohl tedy povinný předejít včasným předložením příslušných přehledů tak, aby mohlo být stanoveno pojistné podle přehledů a aby vůbec nemuselo být rozhodováno o pravděpodobné výši pojistného a o penále z dlužné částky pravděpodobné výše pojistného. Vydání exekučního titulu tudíž bylo očekávatelným, legitimním a zákonným důsledkem opomenutí povinnosti povinného. Za dané situace proto nelze uvažovat o zjevné nespravedlnosti ani o „modifikaci“ uložené sankce.

Není sporu o tom, že výše vymáhaného penále byla stanovena zcela v souladu s § 25a zákona o pojistném na veřejné zdravotní pojištění. Řešená věc žádné mimořádné okolnosti srovnatelné s okolnostmi vyplývajícími z judikatury Ústavního soudu nevykazuje. Zásada zákazu přezkumu věcné správnosti exekučního titulu proto nemůže být v této věci prolomena a ani zde není dán žádný prostor pro navrhovanou „moderaci“ penále.

usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 3732/2023 ze dne 22. 5. 2024
k ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) občanského soudního řádu

Obecně platí, že usnesení soudu o zastavení řízení není (byť jde o rozhodnutí, jímž se řízení končí) rozhodnutím soudu ve věci samé, neboť se jím nerozhoduje o nároku uplatněném žalobou (o předmětu řízení), a nezakládá se jím proto ani překážka věci pravomocně rozhodnuté.

V poměrech projednávané věci nezakládá rozhodnutí exekučního soudu, jímž bylo zastaveno řízení o návrhu povinného na zastavení exekuce, překážku věci pravomocně rozhodnuté (a není tak závazné) pro rozhodnutí exekučního soudu ve věci dalšího návrhu povinného na zastavení exekuce, který byl odůvodněn tím, že byl exekuční titul zrušen.

V případě řízení o prvním návrhu totiž exekuční soud nerozhodl věcně o návrhu na zastavení exekuce (tedy zda se návrh na zastavení exekuce zamítá nebo se exekuce zastavuje) a ani se meritorně nezabýval otázkou, zda je dán důvod pro zastavení exekuce pro zrušení exekučního titulu.

usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 21 Cdo 3596/2023 ze dne 27. 6. 2024
k ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) občanského soudního řádu

Překážka věci pravomocně rozhodnuté (rei iudicatae) může v exekučním (vykonávacím) řízení o návrhu povinného na (částečné) zastavení exekuce nastat tehdy, má-li být v témže exekučním řízení projednávána stejná věc, o níž již v tomto řízení bylo pravomocně rozhodnuto. Totožnost věci je dána jednak stejnými účastníky řízení a jednak stejným skutkovým základem (stejným důvodem vyplývajícím ze stejných skutkových tvrzení) projednávané věci.

Jestliže tedy soud dřívější návrh na (částečné) zastavení exekuce (výkonu rozhodnutí) zamítl, představuje jeho usnesení překážku věci pravomocně rozhodnuté (jen) tehdy, byl-li nový návrh na (částečné) zastavení exekuce (výkonu rozhodnutí) podán za stejných skutkových okolností jako návrh, o němž již bylo pravomocně rozhodnuto.

Pro posouzení, zda je dána překážka věci pravomocně rozhodnuté, není významné, jak byl soudem skutek, který byl předmětem původního řízení, posouzen po právní stránce. Překážka věci pravomocně rozhodnuté nastává i tehdy, jestliže skutek byl soudem v původním řízení posouzen po právní stránce nesprávně nebo neúplně.

Při zvážení, zda v řízení o tzv. opoziční nebo impugnační žalobě [tedy při posouzení návrhu na zastavení exekuce z důvodů podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. g) a h) občanského soudního řízení] je dána překážka věci pravomocně rozhodnuté, se využijí tatáž pravidla jako v nalézacím řízení sporném.

V exekučním řízení je věcí povinného, aby uvedl veškeré skutečnosti, z nichž dovozuje nemožnost

realizace zástavního práva, a to nejpozději do odvolacího řízení (nejpozději do doby, než odvolací soud o jeho návrhu rozhodne); k nově uvedeným skutečnostem (které odůvodňují zastavení exekuce proto, že je zde některý z důvodů, pro které nelze zástavní právo realizovat) lze přihlídnout pouze tehdy, pokud zde v původním řízení nebyly a došlo k nim až později.

Pakliže povinný již v předchozích návrzích na zastavení exekuce uplatnil námitku, že „nemohlo dojít k platnému vzniku zástavního práva“ (byť tomu tak bylo z jiného právního důvodu, než uplatnila v nyní projednávaném návrhu), a tedy zde existuje důvod, pro který nelze oprávnění ze zástavního práva vyplývající realizovat, a pakliže bylo o této námitce odvolacím soudem rozhodnuto, je závěr odvolacího soudu, že věcnému projednání nového uplatnění návrhu na zastavení exekuce, odůvodněného taktéž námitkou nemožnosti realizace zástavního práva, brání překážka věci pravomocně rozhodnuté (*rei iudicatae*), správný.

usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 387/2024 ze dne 23. 4. 2024
k ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) občanského soudního řádu

V řízení o zastavení exekuce má význam zrušení exekučního titulu v řízení o některém z mimořádných opravných prostředků.

Případné napadení exekučního titulu prostřednictvím některého z mimořádných opravných prostředků není pro nařízení výkonu rozhodnutí (exekuce), a tedy ani pro samotné jeho (její) provedení, významné, neboť podání mimořádného opravného prostředku (např. žaloby pro zmatečnost) nemá samo o sobě vliv na právní moc ani vykonatelnost napadeného rozhodnutí.

usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 3907/2023 ze dne 22. 5. 2024
k ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) občanského soudního řádu

Tvrzení, k nimž povinný přiřazuje bez bližší specifikace „konstantní napadání soudního exekutora“ ze strany oprávněného a „další různé naschvá-

ly“ (jakožto „rušivé okolnosti při provádění exekuce“), však nejsou svou povahou nijak výjimečné, rozhodné a intenzivní, aby mohly jednotlivě či ve svém souhrnu představovat „jiný důvod“ nepřipustnosti vedené exekuce ve smyslu § 268 odst. 1 písm. h) občanského soudního řádu.

Užívání bytových jednotek třetími osobami (nájemci) nemůže založit okolnost nepřipouštějící další vedení exekuce na zpřístupnění těchto bytů jejich vlastníku (spoluvlastníku) a problematické vztahy bývalých manželů, jež se vyznačují rozpory při spravování společného, doposud nevypořádaného majetku, jakož i vzájemným obviňováním a „naschvály“, v dané věci např. v kontextu svévoleného vstupu do společných bytových jednotek, jsou nejenom v exekučním řízení (bohužel) obvyklým jevem, takže je nelze klást k tíži pouze jednomu z bývalých manželů (jak to činí povinný) s následkem nepřipustnosti exekuce či dovozování „šikanózního“ exekučního návrhu, který se v ustálené rozhodovací praxi dovolacího soudu vyznačuje odlišnými aspekty oproti námitkám obsaženým v dovolání povinného.

usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 1415/2024 ze dne 11. 6. 2024
k ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) občanského soudního řádu

Důvodem k zastavení exekuce je situace, kdy došlo k vydání exekučního titulu trestným činem oprávněného.

Nelze přistoupit k výkladu povinného, kterým by byl „trestán“ oprávněný bez ohledu na jeho (ne) vědomost o trestné činnosti třetí osoby a využití takové situace. Ač je více než politováníhodná skutečnost, že k hmotněprávnímu závazku, jenž je podkladem pro exekuční titul, došlo v důsledku trestné činnosti, nejednalo se o protiprávní jednání způsobené oprávněným.

usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 247/2024 ze dne 12. 6. 2024
k ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) občanského soudního řádu

Exekuční soud (soudní exekutor) je při aplikaci § 5 odst. 2 zákona o milostivém létu II (zákona

č. 214/2022 Sb., o zvláštních důvodech pro zastavení exekuce) vázán zjištěními (závěry) nalézacího soudu v tom smyslu, že povinný porušil úmyslně právní povinnost (zde v rovině trestního jednání, za které byl pravomocně odsouzen) a v důsledku toho způsobil oprávněnému újmu (zde kvalifikovanou jako bezdůvodné obohacení).

*usnesení Nejvyššího soud ČR sp. zn. 20 Cdo 3719/2023 ze dne 20. 3. 2024
k ustanovení § 4 zákona č. 214/2022 Sb. (milostivé léto II)*

Je-li primárním záměrem zákona o milostivém létu II (zákona č. 214/2022 Sb., o zvláštních důvodech pro zastavení exekuce) osvobodit povinného v exekučním řízení od placení veškerých dalších vymáhaných pohledávek přesahujících vymáhanou jistinu v rozsahu, v němž dosud nebyly uspokojeny, soud (soudní exekutor) musí o takovém osvobození nejprve rozhodnout, aby exekuci mohl (následně či ve spojení s tím) zastavit.

Z dikce ustanovení § 4 odst. 1 a 2 zákona o milostivém létu II lze za pomoci gramatického výkladu (s přispěním teleologické interpretace) dovodit zjevný úmysl zákonodárce osvobodit od placení dalších vymáhaných pohledávek (se zaměřením na jejich příslušenství) takovou fyzickou osobu, která v zákonem stanovené době zaplatí vymáhanou jistinu a paušální náhradu nákladů exekuce podle § 3 zákona o milostivém létu II, což logicky koresponduje s povinností soudního exekutora (exekučního soudu) vydat ve prospěch právní jistoty povinného rozhodnutí, jímž povinného od placení veškerých dalších – jistinu přesahujících a dosud neuspokojených – pohledávek výslovně osvobodí, je-li současně ze zákona zcela zřejmý výčet pohledávek, na něž má režim osvobození dopadat.

5. Příkazání peněžité pohledávky z účtu

*usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 29 ICdo 50/2023 ze dne 30. 5. 2024
k ustanovení § 307 občanského soudního řádu a § 241 insolvenčního zákona*

Provedení výkonu rozhodnutí (exekuce) tím, že poskytovatel platebních služeb (peněžní ústav) na základě exekučního příkazu vydaného soudem nebo jiným oprávněným orgánem odepíše vymáhanou pohledávku z účtu povinného (dlužníka) a vyplatí ji oprávněnému (věřiteli), není „právním jednáním povinného“ (dlužníka). Jde naopak o (s)plnění dluhu (závazku) dlužníka (povinného) vynucené státní mocí proto, že dlužník žádnou vůli dluh splnit neprojevuje, nebo dokonce projevuje vůli opačnou (dluh neuhradit).

Není-li provedení výkonu rozhodnutí (exekuce) tím, že poskytovatel platebních služeb (peněžní ústav) na základě exekučního příkazu vydaného soudem nebo jiným oprávněným orgánem odepíše vymáhanou pohledávku z účtu povinného (dlužníka) a vyplatí ji oprávněnému (věřiteli) „právním jednáním povinného“ (dlužníka), pak nejde (nemůže jít) ani o takové právní jednání dlužníka, jenž má podobu opomenutí.

Námitka, že neúčinné právní jednání dlužníka by mělo spočívat v opomenutí dlužníka hradit daň z přidané hodnoty (které vedlo k exekuci), neobstojí ani v rovině své vlastní argumentace. Má-li (totiž) neúčinné právní jednání dlužníka spočívat v „opomenutí“ dlužníka konat, jež vedlo k daňové exekuci, pak je otázkou, jakým „konáním“ by dlužník daňové exekuci zabránil. Logickou odpovědí je, že vynucení úhrady daňovou exekucí by dlužník předešel jen tím, že by dluh na daních uhradil dobrovolně. Pak by ovšem neúčinným právním jednáním dlužníka byla (mohla být) právě ona dobrovolná úhrada splatného dluhu. Napadat „opomenutí“ dlužníka v podobě tvrzené dovolatelem tedy žádný smysl nemá.

6. Postižení účasti ve společnosti

rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 27 Cdo 3669/2023 ze dne 3. 4. 2024
k ustanovení § 320ab občanského soudního řádu

Může-li být příklep v dražbě udělen jen tomu, kdo před dražbou prokáže, že splňuje požadavky nabytí podílu stanovené společenskou smlouvou, bylo by v rozporu se zásadami hospodárnosti a účelnosti postupu soudního exekutora, pokud by k (opakovanému) konání dražby přistoupil, aniž by se zabýval reálnou možností převodu podílu s ohledem na podmínky omezené převoditelnosti, jak vyplývají ze společenské smlouvy.

K obdobnému závěru dospěla i odborná literatura, podle které stanoví-li společenská smlouva určité podmínky, soudní exekutor je povinen je posoudit, a to jako „tzv. prejudiciální otázku, neboť bez zodpovězení této otázky nemůže dále efektivně zákonným způsobem postupovat v nařízené exekuci (...). Pokud kterýkoli společník (rozdílný od povinného) projevil svůj nesouhlas s převodem (s dražbou), (...) soudní exekutor je povinen k tomuto právnímu jednání přihlížet a chránit jeho práva (dle § 46 odst. 1 exekučního řádu). Za tohoto stavu je tedy možné shrnout, že soudní exekutor v případě nesouhlasu jiného společníka s převodem (dražbou), pokud je převod dle společenské smlouvy na tomto souhlasu závislý, není oprávněn provést dražbu podílu povinného, proti vůli jiného společníka.“ (Právní a legislativní komise Exekutorské komory ČR. Stanoviska. Komorní listy, 2020, č. 1, s. 36-39.).

Zjednodušeně řečeno, je-li převoditelnost podílu ve společenské smlouvě podmíněna souhlasem všech společníků a vyjádří-li společník nesouhlas s převodem podílu, pročež podmínky převoditelnosti podílu nemohou být naplněny, je soudní exekutor povinen takové jednání zohlednit a nepřistupovat k dražbě podílu.

V projednávané věci byla situace odlišná potud, že souhlas s převodem podílu mohla (kromě všech společníků) udělit i valná hromada. Jelikož společníky společnosti byli toliko povinný a druhý společník (oba s podíly ve výši 50 %), přičemž druhý společník na výzvu soudního exekutora

sdělil, že s převodem podílu nesouhlasí, lze důvodně předpokládat, že ani valná hromada by souhlas neudělila.

Dospěl-li odvolací soud za této situace k závěru, podle kterého nesouhlasil-li druhý společník s převodem podílu, zanikla účast dovolatele ve společnosti právní mocí exekučního příkazu k postižení podílu po uplynutí lhůty uvedené ve výzvě v souladu s § 46 odst. 6 exekučního řádu, aniž se konala dražba podílu, jelikož s ohledem na omezení převoditelnosti podílu společenskou smlouvou nemohl být v dražbě udělen příklep, je tento závěr odvolacího soudu správný.

Ostatně i ze samotného jazykového výkladu ustanovení § 320ab odst. 5 občanského soudního řádu vyplývá, že omezeně převoditelný podíl „lze“ prodat v dražbě – stejně jako podíl neomezeně převoditelný – nikoli však, že se dražba (nota bene opakovaně) uskutečnit musí, i když nejsou splněny požadavky stanovené zákonem, společenskou smlouvou nebo stanovami pro nabytí podílu.

7. Prodej nemovitých věcí

rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 25 Cdo 2069/2023 ze dne 21. 3. 2024
k ustanovení § 336 občanského soudního řádu

Předmětem výkonu rozhodnutí mohou být stromky pouze společně s pozemkem. Jestliže dle § 507 občanského zákoníku je rostlinstvo součástí pozemku, nemůže být ve smyslu § 505 občanského zákoníku rostlinstvo od pozemku odděleno, aniž by tím byl pozemek znehodnocen. Z práve uvedeného tak vyplývá, že přítomnost rostlinstva má vliv na cenu pozemku, což je třeba zohlednit při jeho oceňování.

Jestliže stromky představovaly součást pozemku, který byl v rámci exekučního řízení vydražen, a vlastnictví k němu přešlo na jinou osobu, žalobce pozbyl vlastnictví nikoliv pouze k pozemku, ale také ke stromkům. V souladu s ustanovením § 335a odst. 2 občanského soudního řádu je ani nebylo možné coby součást nemovité věci samostatně postihnout výkonem rozhodnutí prodejem movitých věcí.

Vztahuje-li se tedy nařízení výkonu rozhodnutí na nemovitou věc se všemi jejími součástmi a příslušenstvím, je třeba § 336 občanského soudního řádu vykládat v souvislosti s § 335a odst. 2 občanského soudního řádu a § 505 občanského zákoníku, neboť úmyslem zákonodárce nepochybně nebylo součástí nemovité věci z ocenění vyjmout. Pokud má být oceněno i příslušenství věci, není logické, aby tomu v případě součásti věci, u níž se předpokládá těsnější spojení s věcí hlavní, bylo opačně.

*usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 21 Cdo 3805/2023-433 ze dne 9. 7. 2024
k ustanovení § 337h občanského soudního řádu*

V rámci přezkumu usnesení o příklepu odvolací soud posoudí návrh na zastavení exekuce podaný před dražebním jednáním, který soud vyhodnotil jako zjevně nedůvodný a přistoupil k dražbě, nebo návrh podaný i po vydání rozhodnutí o příklepu, pokud důvody pro zastavení však zde byly již v době dražebního jednání (a soud o nich věděl či alespoň vědět měl).

V případě závěru o důvodnosti návrhu na zastavení exekuce odvolací soud změnil napadené usnesení tak, že se příklep neuděluje, a to z toho důvodu, že při dražbě byl porušen zákon (neboť bylo draženo za situace, kdy výkon rozhodnutí měl být zastaven). Po právní moci usnesení o tom, že se příklep neuděluje, může být již rozhodnuto o zastavení výkonu rozhodnutí (exekuce), aniž by se tak již dělo v rozporu s ustanovením § 337h odst. 3 občanského soudního řádu.

Závěr, že po vydání usnesení o příklepu není možné exekuci zastavit, nebyl-li podán opravný prostředek proti tomuto usnesení, aproboval i Ústavní soud v nálezu sp. zn. II. Ús 4072/18 ze dne 15. 8. 2019. Účastníci řízení nemohou být nuceni podávat návrh na zastavení exekuce, který za daného procesního stavu nemůže být úspěšný, jen proto, aby dosáhli meritorního projednání námitek obsažených v odvolání proti usnesení o příklepu.

Prostor pro posouzení existence případných okolností, pro které by měl být výkon rozhodnutí zastaven, není dán v dílčím řízení o zastavení vý-

konu rozhodnutí, nýbrž výlučně v řízení o odvolání proti usnesení o příklepu. Nabytím právní moci usnesení o příklepu a zaplacením nejvyššího podání vstupuje řízení o výkon rozhodnutí prodejem nemovitosti do závěrečné fáze – rozvrhu rozdělované podstaty. Aby bylo možno rozvrh úspěšně realizovat, je nezbytné, aby bylo postaveno na jisto, jaká podstata má být rozdělena.

Poté, co usnesení o udělení příklepu nabylo právní moci, již není možné exekuci zastavit. Není-li v této fázi řízení vůbec přípustný návrh na zastavení výkonu rozhodnutí (exekuce), je jediným možným výsledkem, že nelze věcně rozhodnout o takovém návrhu pro neexistenci procesní podmínky, tj. absenci fáze řízení (procesního prostoru), v kterém by bylo umožněno jeho věcné projednání.

Jelikož soud v každém okamžiku řízení zkoumá naplnění procesních podmínek řízení (ustanovení § 103, § 104 a § 254 odst. 1 občanského soudního řádu), pak nelze-li jejich nedostatek odstranit, soud řízení o projednání takového návrhu zastaví. Judikatura dále dovodila, že existence nařízeného a trvajícího výkonu rozhodnutí je zvláštní podmínkou pro řízení o návrhu na jeho zastavení.

8. Vylučovací žaloba

*rozsudek Krajského soudu v Brně sp. zn. 14 Co 205/2023 ze dne 14. 6. 2024
k ustanovení § 267 občanského soudního řádu*

Smyslem excindační žaloby je poskytnout právní ochranu osobám, které mají k majetku, který byl postižen nařízením exekuce, taková práva, která nepřipouští, aby nařízená exekuce také byla provedena a aby tento majetek byl zdrojem pro uspokojení oprávněného.

K excindační žalobě je aktivně legitimována třetí osoba (osoba rozdílná od oprávněného a povinného), jejíž věc nebo jiná majetková hodnota byla postižena nařízením exekuce, ačkoliv k ní má právo, které nepřipouští exekuci. Pasivně legitimován je oprávněný, tedy ten, kdo podal návrh na nařízení exekuce.

Excindační žalobou lze uplatnit jak práva k věci movité nebo nemovité anebo podniku, tak i k

právům nebo jiným majetkovým hodnotám, které jsou předmětem nařízené exekuce podle ustanovení § 320 občanského soudního řádu. Právnem nepřipouštějícím exekuci je zejména vlastnické právo třetí osoby, excindační žalobu může podat i oprávněný držitel věci nebo práva.

Uzavřením kupní smlouvy o převodu vlastnického práva k nemovité věci zapsané v katastru nemovitostí jsou založeny příslušné obligační účinky mezi smluvními stranami, avšak k věcněprávním účinkům této smlouvy, a tedy k nabytí vlastnického práva podle tohoto právního titulu, dojde až zápisem vkladu do katastru nemovitostí, a to na základě pravomocného rozhodnutí katastrálního úřadu o jeho povolení.

V dané věci návrh na vklad spoluvlastnického podílu žalobce ve výši ideální jedné poloviny na sporných nemovitých věcech vůbec podán nebyl, proto nenastaly věcněprávní účinky kupní smlouvy a žalobce se v uvedeném rozsahu spoluvlastníkem nemovitých věcí nestal. Nepostačuje přitom jím tvrzené „legitimní očekávání“, že prodávající návrh na vklad kupní smlouvy do katastru nemovitostí podá, a to jen na základě toho, že se k tomuto jednání zavázal, že vztahy mezi smluvními stranami jako příbuznými byly dobré a žalobce nemohl předpokládat, že k tomu nakonec nedojde.

Soud správně posoudil i otázku možného vydržení spoluvlastnického podílu žalobce na sporných nemovitých věcech, pokud dospěl k závěru, že žalobce nemohl mít dobrou víru jako zákonný předpoklad pro tento způsob nabytí vlastnického práva.

Posouzení, je-li držitel v dobré víře, je třeba vždy hodnotit objektivně, nikoliv pouze ze subjektivního hlediska samotného držitele. o dobré víře lze uvažovat jen tam, kde držitel věc drží v omylu, že mu věc patří, a jde přitom o omyl omluvitelný, tedy takový, k němuž došlo přesto, že mýlící se postupoval s obvyklou mírou opatrnosti, kterou lze s ohledem na okolnosti a povahu konkrétního případu po každém požadovat. Je proto nezbytné vždy brát v úvahu, zda držitel neměl a nemohl mít po celou vydržecí dobu důvodné pochybnosti o tom, že mu věc po právu patří.

V dané věci si žalobce s obvyklou mírou opatrnosti, kterou bylo možné po něm požadovat, nepočínal, neboť se vůbec nezajímal o to, zda prodávající svůj závazek podat návrh na vklad do katastru nemovitostí splnil, a přestože mu nebyl doručen stejnopis kupní smlouvy s doložkou příslušného katastrálního úřadu o provedení vkladu spoluvlastnického práva k předmětným nemovitým věcem.

9. Střet exekučního a insolvenčního řízení

*usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 868/2024 ze dne 28. 5. 2024
k ustanovení § 109 insolvenčního zákona*

Cílem § 109 insolvenčního zákona je zabránit, aby po zahájení insolvenčního řízení docházelo ke zmenšení majetkové podstaty úpadce jinak než podle insolvenčního zákona. Proto jsou rozhodnutí insolvenčního soudu vydaná v insolvenčním řízení v zásadě účinná okamžikem jejich zveřejnění v insolvenčním rejstříku.

Nelze trvat na účincích spojených se zahájením insolvenčního řízení, ukáže-li se, že pro vady nebo pro zjevnou bezdůvodnost musel být insolvenční návrh odmítnut, že pro nedostatek podmínky řízení, který nelze odstranit nebo který se nepodařilo odstranit, nebo pro zpětvzetí insolvenčního návrhu muselo být řízení zastaveno, nebo že insolvenční návrh byl zamítnut, případně byl zamítnut pro nedostatek majetku dlužníka.

V takovém případě účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení zanikají (smyslem právní úpravy je totiž „pouze“ zabránit zmaření výsledku insolvenčního řízení). Jedině odůvodňují-li to okolnosti případu, může insolvenční soud určit, že účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení a dosud vydaná předběžná opatření zaniknou až právní mocí rozhodnutí.

*usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 29 NSČR 57/2024 ze dne 25. 6. 2024
k ustanovení § 46 odst. 7 exekučního řádu*

Insolvenční správce nemohl vzniknout nárok na odměnu (část odměny) jen proto, že si ji nevyúčtoval (a neodečetl od výtěžku zpeněžení) soudní exekutor.

text: JUDr. PhDr. Stanislav Balík

Stalo se...

■ Milostné objetí jakožto přečin maření exekuce

V jedné z kapitol humoristického románu *Hostinec u Kamenného stolu* s podtitulem *Milostné objetí jakožto přečin maření exekuce* popisuje Karel Poláček, jak exekutor za účasti advokátního koncipienta Percyho přišel vykonat kapesní zájem u vrchního číšníka Tomáše. „*Přišli jsme vykonat kapesní zájem,*“ pravil muž v tvrdém klobouku omlouvavě, „*raďte mi ukázat tobolku a vůbec, co v kapse máte.*“ Exekuční řád z roku 1896 umožňoval tento způsob exekuce, jak je popsán. Za běžných okolností by odpor povinného skutečně naplnil skutkovou podstatu přečinu maření exekuce. V literárním příběhu byl však Tomáš za noci, během níž „*měsíc se svlékl z rozedraného průsvitného prádla a narýsoval na zahradní zídku jeden stín se dvěma hlavami*“, právě v objetí se zrzavou slečnou Věrou. Ta se po exekutorově výzvě pevně přitiskla k Tomášovi, který poukázal na to, že za této situace nemůže sáhnout do kapsy. *Koncipient*, zastupující oprávněného naléhal na exekutora, aby kapesní zájem provedl a hrozil udáním pro přečin maření exekuce. Dívka tvrdila, že povinného objímá z lásky, nikoliv proto, aby mařila úřední výkon. Nato exekutor se slovy, že „*hvězdnatá obloha, magický svit měsíce a libosad zalitý vlahou nocí není vhodná scénérie pro úřední výkon. A chtít zabavovat u milenců je mu asi takové rouhání jako provést kapesní zájem na slavíkovi, jenž rokotá za májového podvečera*“, od provedení úkonu ustoupil. Úsměvný příběh o projevené lidskosti se hezky čte i proto, že – jak vidno i z citací – je psán bohatým poetickým jazykem.

■ Čestný úkol pro pionýrské družiny a oddíly

O kráse jazyka nelze naopak mluvit v následujícím případě. Měsíčník *Vedoucí pionýrů* vydávaný Ústředním výborem Československého svazu mládeže přinesl v druhém čísle ročníku 1952–1953 výzvu Čestný úkol pro pionýrské družiny a oddíly. Cílem bylo sbírat pro Ústav dějin KSČ „*materiál k dějinám dělnického hnutí v naší republice*“. Nepodepsaný autor uvedl, že „*je to pro pionýry i pro vedoucí úkol nanejvýš čestný a jeho pochopení a splnění nejlépe dokáže lásku pionýrů a vedoucích k naší rodné Komunistické straně Československa i ke všemu pracujícím lidu*“. Pionýři si měli doma mimo jiné vyžádat i „*doklady toho, jak kapitalisté vykořisťovali pracující hospodářsky i politicky*“. Jedním z uváděných příkladů požadovaných dokumentů měly být i exekuční výpovědi, které „*někde v rodinách mají ještě uschované*“. Výzva obsahovala i pokyn, jak mají být sesbírané materiály zasílány poštou s tím, že Ústav hradí poštovní výlohy. „*Soudruzi vedoucí, jistě si uvědomujete, jakým je tato výzva krásným úkolem pro pionýrské družiny*“, apeloval autor výzvy s příslibem, že o průběhu akce bude informováno v Pionýrských novinách.

■ Povedený exekutor

Dne 26. března 1930 stanul před Krajským soudem v Košicích bývalý exekutor Okresního soudu v Moldavě Jan Mešo Krefan. „*Zprvu pečlivý Krefan, až najednou mu v hlavě nějak přeskočilo, začal exekvovat pro sebe. Co vybral, obracel v svůj vlastní prospěch, jež spatřoval v příležitosti dát se vidět a moci utratit v útulných zášeřích košických nočních lokálech. Opatrnosti při tom arci neopomněl, protože jinak sotva by to po těch stovkách mohlo dělat dohromady více než dokázaných 6 000 Kč, jež rozdál holkám a prolil hrdlem svým i svých náhodných kamarádů*“. Obžalovaný ukryl předmětné spisy, které se nedařilo nalézt, až zasáhl velitel pátrací košické četnické stanice, který Krefana přesvědčil, aby spisy, které – jak se ukázalo – byly ukryty pod trámy na půdě moldavského soudu, vydal. Trestní senát za předsednictví soudního rady Dr. Móritzce uznal obžalovaného vinným a uložil mu trest dva roky káznice. Podle zprávy *Povedený exekutor* publikované v Lidových novinách následujícího dne byly vzaty v úvahu polehčující okolnosti, „*z nichž především padalo na váhu kajičné přiznání.*“

Mgr. Martin Bartoš

soudní exekutor Exekutorského úřadu Praha-západ

Profil nového exekutora

Mgr. Martin Bartoš

soudní exekutor Exekutorského úřadu Praha-západ

Povězte čtenářům Komorních listů, odkud pocházíte.

Jsem revoluční dítě a rodilý Pražák, byť mám část rodiny z Moravy. Celý život bydlím na Praze-západ, v malé vesnici jménem Černý Vůl. I proto jsem se přihlásil do výběrového řízení právě na uvolněný exekutorský úřad pro Prahu-západ. Mám za to, že je vhodné, aby sídlo exekutorského úřadu bylo v dojezdové vzdálenosti od faktického bydliště soudního exekutora.

Jaká jste absolvoval studia a jakou odbornou praxi máte za sebou?

Vystudoval jsem Právnickou fakultu na Univerzitě Karlově a pracoval jako advokátní koncipient u samostatné advokátky. Následně jsem působil jako samostatný advokát a poté založil advokátní kancelář Židuliaková, Bartoš, Roul, s. r. o. (dnes AK Židuliaková, Roul & partners, s.r.o.). Pokud jde o odbornou praxi, tak podnikám v podstatě od svých 18 let, přičemž jsem měl podíl ve společnosti poskytující účetní služby a taktéž jsem působil jako neohlášený společník ve v. o. s., jejímž předmětem podnikání je výkon činnosti insolvenčního správce. V rámci publikační činnosti jsem se věnoval tématu oddlužení podnikatelů po novele insolvenčního zákona a spoluorganizoval jsem přednášky pro základní školy na téma problematiky dětských dluhů.

S jakým záměrem či posláním byste rád exekutorský úřad vykonával?

Rád bych svoji činnost vykonával především profesionálně, tzn. samozřejmě nestranně a s akcentem na zákonnost celého procesu. Jestli se budu profilovat spíše do menšího či většího exekutorského úřadu a jestli se bude úřad soustředit např. na mobiliární exekuce, ukáže ještě čas.

Jsou se vznikem nového úřadu spojeny nějaké rozsáhlé povinnosti?

Musím říct, že rozsah povinností spojených se vznikem úřadu mě opravdu překvapil, byť jsem se na to snažil připravit. Jedním dechem ale musím také uvést, že celý organizační aparát Exekutorské komory mi byl ve všem neskutečně nápomocný, což mi velmi usnadnilo ono zařizování věcí spojených se vznikem úřadu, a za to bych chtěl tímto velmi poděkovat.

Pozitivní propastný rozdíl ve prospěch Exekutorské komory byl vidět i v organizaci exekutorských zkoušek oproti zkouškám advokátním, které jsem absolvoval pod svou bývalou profesní komorou.

Kdy plánujete svůj úřad otevřít?

Věcí spojených se vznikem úřadu je opravdu hodně. I proto jsme využili téměř celou 3měsíční lhůtu a úřad otevřeli k 3. září 2024 v Praze 6 na adrese Krátký lán 138/8. Nebudu zastírat, že prostory mně známé jsem zvolil i z důvodu jistoty dobré dopravní dostupnosti a hospodárnosti. Nemohu vyloučit, že pokud by se úřad rozrostl, budu se muset porozhlédnout po adekvátně větších prostorách. Začínám s pár zaměstnanci, přičemž nemám v plánu vymýšlet vymyšlené. Proto, co se týká např. informačního systému, sáhnu po osvědčeném dodavateli a nebudu nechávat programovat nějaký nový, vlastní, byť se slova jako umělá inteligence i v právních odvětvích skloňují čím dál častěji a je možné, že se i já tímto směrem budu nucen jednou vydat. Procesy v jednotlivých odděleních úřadu se budu snažit nastavit tak, aby byly co možná nejvíce standardizované, základním atributem každého zaměstnance musí být zodpovědnost a loajalita. V advokacii jsme při přijímacích pohovorech často zmiňovali, že alfa a omega jsou lhůty. Dovolím si tvrdit, že i v exekutorském řemesle to bude podobné. Přesto, že obsazují již fungující exekutorský úřad, nepřebírám žádné staré spisy (v čemž jsem prý pravděpodobně první), jelikož současné spisy převzal dle naší dohody zástupce soudního exekutora JUDr. Luhan, za což mu patří taktéž mé poděkování. Tato skutečnost mi dovoluje začít v podstatě na zelené louce, a to mi v začátku jistě velmi usnadní práci.

Co si myslíte o současném postavení soudního exekutora?

Nebudeme si nic nalhávat, postavení soudního exekutora nebude u laické veřejnosti z povahy věci nikdy vnímáno příliš pozitivně. Pokud si ale mohu dovolit příměr z fotbalového prostředí, tak nejlepší rozhodčí je ten, který není příliš vidět a myslím si, že u profese soudního exekutora to platí velmi podobně. Mimořádně citlivě vnímá ve-

řejnost zejména medializované případy a lhotejnost, jestli se jedná o advokátní, soudcovskou či exekutorskou profesi, což logicky vrhá stín na celou právnickou obec. A trvá vždy velmi dlouho a stojí to velké úsilí, než se pošramocený kredit získá zpět. Je proto nutné si uvědomit, že tato zásadní pochybení nejsou pouze individuálního charakteru, ale dotýkají se celého stavu. Myslím, že čtenáři jistě pochopí, jak je příspěvek myšlen.

Je něco, co byste rád udělal pro exekutorský stav, nebo co naopak očekáváte od kolegů nebo Komory?

Za svou praxi jsem osobně poznal spoustu soudních exekutorů, nicméně i přesto se velice těším na nejbližší sněm, na kterém bych se rád seznámil s dalšími, pro mě novými kolegy. Vždy jsem sloužil a jsem připraven sloužit i nadále. Pokud bude tedy zájem, samozřejmě rád pomohu. Tím, že do exekutorského prostředí přicházím zvenčí, myslím, že mohu nabídnout jistou míru nadhledu. Nikam se ale nehrnu, přeci jenom je můj úřad teprve na začátku.

text: Mgr. Petr Prokop Ustohal
tajemník Exekutorské komory ČR

Z jednání prezidia EK ČR

V průběhu třetího kvartálu letošního roku se prezidium Exekutorské komory České republiky zaměřilo na několik klíčových aktivit, které mají zásadní vliv na fungování exekutorského stavu. Hlavní činností bylo připravit podklady pro nadcházející jednání s politickou reprezentací, zejména s ministrem spravedlnosti. Cílem těchto jednání je dosáhnout navýšení exekutorského tarifu, který je dlouhodobě poddimenzovaný a neodráží reálné náklady spojené s výkonem exekutorské činnosti. Prezidium se v této souvislosti věnovalo detailní analýze stávající situace, aby mohlo předložit relevantní argumenty pro podporu svého požadavku.

Dalším významným bodem bylo hodnocení a revize počtu exekutorských úřadů v rámci České republiky. Prezidium na základě této revize přijalo návrh na zrušení několika vybraných exekutorských úřadů. Tento krok byl učiněn především v reakci na zhoršující se ekonomickou situaci některých úřadů, které nejsou schopny zajistit své fungování při stávajících podmínkách. Následné zrušení těchto úřadů ministrem spravedlnosti (k návrhu Komory) je důkazem, že současný systém vyžaduje reformy, které by vedly ke stabilizaci a udržitelnosti exekutorských úřadů v dlouhodobém horizontu.

Prezidium i nadále intenzivně pracuje na hledání řešení, která by zlepšila podmínky pro činnost exekutorů a zajistila vyšší efektivitu a spravedlnost v oblasti vymáhání práva.

Podrobnosti z jednání prezidia (včetně plného znění přijatých usnesení) jsou všem soudním exekutorům k dispozici na www.ekcr.cz, v části „pro exekutory“. Výběr usnesení z posledních zasedání, jakož i rozhodnutí přijatých per rollam naleznete rovněž zde (text usnesení je redakčně krácen, případně upraven):

■ 27. 5. 2024 – PR/43/2024

Prezidium EK ČR **r o z h o d l o** ve smyslu § 15 odst. 1 stavovského předpisu, kterým se stanoví postup při vyhlášení a organizaci výběrového řízení, o podání návrhu ministru spravedlnosti, aby jmenoval Mgr. Martina Bartoše soudním exekutorem do uvolněného exekutorského úřadu Praha-západ.

■ 26. 6. 2024 – PR/48/2024 a opětovně 17. 9. 2024 pod č.j. 1/24/P02

Prezidium EK ČR **r o z h o d l o** o vyhlášení výběrového řízení na uvolněný Exekutorský úřad Praha-východ po soudním exekutorovi Mgr. Jiřím Nevřelovi, kterému zanikne výkon exekutorského úřadu k datu 31. 12. 2024.

■ 22. 7. 2024 – PR/55/2024 a opětovně 17. 9. 2024 pod č.j. 2/24/P02

Prezidium EK ČR **r o z h o d l o** o vyhlášení výběrového řízení na uvolněný Exekutorský úřad Jablonec nad Nisou po soudním exekutorovi JUDr. Jiřím Štrinclovi, kterému zanikl výkon exekutorského úřadu k datu 31. 3. 2024.

■ 22. 7. 2024 – PR/56/2024

Prezidium EK ČR **r o z h o d l o** o vyhlášení výběrového řízení na uvolněný Exekutorský úřad Náchod po soudním exekutorovi JUDr. Kamilu Součkovi, kterému zanikl výkon exekutorského úřadu k datu 30. 9. 2022.

■ 22. 7. 2024 – PR/57/2024

Prezidium EK ČR **r o z h o d l o** o vyhlášení výběrového řízení na uvolněný Exekutorský úřad Brno-město po soudním exekutorovi Mgr. Jaroslavu Homolovi, kterému zanikl výkon exekutorského úřadu k datu 7. 4. 2024.

■ 22. 7. 2024 – PR/58/2024

Prezidium EK ČR **r o z h o d l o** o vyhlášení výběrového řízení na uvolněný Exekutorský úřad Žďár nad Sázavou po soudním exekutorovi Mgr. Richardu Bednářovi, kterému zanikne výkon exekutorského úřadu k datu 30. 11. 2024.

■ 22. 7. 2024 – PR/59/2024 a opětovně 17. 9. 2024 pod č.j. 3/24/P02

Prezidium EK ČR **r o z h o d l o** o vyhlášení výběrového řízení na uvolněný Exekutorský úřad Praha 10 po soudním exekutorovi Mgr. Janu Pekárkovi, kterému zanikne výkon exekutorského úřadu k datu 31. 12. 2024.

■ 22. 7. 2024 – PR/60/2024

Prezidium EK ČR **r o z h o d l o** o vyhlášení výběrového řízení na uvolněný Exekutorský úřad Písek, po soudním exekutorovi JUDr. Stanislavu Pazderkovi, kterému zanikne výkon exekutorského úřadu k datu 31. 12. 2024.

■ 17. 9. 2024 – 4/24/P02

Prezidium EK ČR **r o z h o d l o** o vyhlášení výběrového řízení na uvolněný Exekutorský úřad Praha 2 po soudním exekutorovi JUDr. Aleši Bayerovi, kterému zanikne výkon exekutorského úřadu k datu 31. 3. 2025.

K návrhu Exekutorské komory ČR rozhodl dne 21. 8. 2024 ministr spravedlnosti o zrušení dlouhodobě neobsazených/uvolněných exekutorských úřadů (podle § 8 písm. b) zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů). S účinností od 1. 9. 2024 tak zrušil:

1/ uvolněné exekutorské úřady:

- Exekutorský úřad Karlovy Vary (po Mgr. Křivánkovi),
- Exekutorský úřad Sokolov (po Mgr. Klímové),
- Exekutorský úřad Mladá Boleslav (po Mgr. Slavatovi),
- Exekutorský úřad Hodonín (po JUDr. Zálešákovi),
- Exekutorský úřad Ostrava (po Mgr. Nedbálkovi),
- Exekutorský úřad Praha 8 (po JUDr. Maisnerové),
- Exekutorský úřad Náchod (po JUDr. Součkovi);

2/ neobsazené exekutorské úřady:

- dva Exekutorské úřady České Budějovice,
- Exekutorský úřad Česká Lípa,
- Exekutorský úřad Děčín,
- Exekutorský úřad Chomutov,
- Exekutorský úřad Litoměřice,
- Exekutorský úřad Louny,
- Exekutorský úřad Most,
- Exekutorský úřad Teplice,
- Exekutorský úřad Ústí nad Labem,
- Exekutorský úřad Kolín,
- Exekutorský úřad Kutná Hora,
- Exekutorský úřad Mělník,
- dva Exekutorské úřady Hradec Králové,
- Exekutorský úřad Pardubice,
- Exekutorský úřad Bruntál,
- Exekutorský úřad Opava,
- Exekutorský úřad Vsetín.

Pracovní setkání prezidia Exekutorské komory ČR a prezidia Slovenskej komory exekútorov

Ve dnech 30.–31. května 2024 se ve Starém Smokovci setkala prezidia české a slovenské komory soudních exekutorů. Mezi hlavními tématy jednání rezonovaly především zkušenosti slovenských kolegů s místní příslušností, legislativní novinky v obou zemích, jakož i možná spolupráce na komorových e-projektech.

K setkání došlo na pozvání prezidenta Slovenskej komory exekútorov JUDr. Ing. Miroslava Pallera. Společné jednání výkonných orgánů obou komor navázalo na tradici pravidelných předcovidových setkání, která sloužila k výměně zkušeností, sdílení informací a rovněž k plánování společného postupu ve vybrané mezinárodní agendě.

Českou stranu na jednání zaujaly především zkušenosti slovenských kolegů s místní příslušností, konkrétně postoj k narovnávání konkurenčního prostředí a problémy s nerovnoměrným množstvím exekucí v krajích. O zkušenostech slovenské strany se budete moci dočíst v jednom z článků dalších Komorních listů.

Prezidia se rovněž věnovala srovnání úpravy další činnosti a alternativním způsobům vedení exekuce v obou zemích. České exekutory zaujala např.

relativně nová možnost slovenských kolegů zabavovat řídičské a technické průkazy vozidel za účelem získání prohlášení o majetku dlužníka. Také o využití tohoto nástroje, ale i o jeho úskalích bychom se měli více dozvědět ve výše zmíněném chystaném článku.

Slovenské kolegy naopak oslovil náš nedávný boj o minimální srážku, mj. s ohledem na jejich obdobná jednání se slovenským ministerstvem spravedlnosti a ministerstvem práce a sociálních věcí. Bohužel i na slovenské straně se doposud jedná o boj marný. Slovenští kolegové dále projeví velký zájem o českou úpravu elektronických dražeb, o kterou v současné době usilují. Obě komory rovněž projednaly možnou participaci slovenské komory na českém Portálu dražeb.

Prezidia se v závěru setkání shodla, že v dalším období zintenzivní spolupráci v právní, mezinárodní i společenské oblasti. Další pracovní jednání proběhne v říjnu tohoto roku v České republice.

Abstracts

JUDr. Ing. Magdaléna Plevová

Judicial Officers and their role in the field of combating the legalization of proceeds from crime

Combat against the legalization of proceeds from crime, also known as Anti-Money Laundering, is an area of increasing attention. The aim of this article is to describe the role of Judicial Officers in the Czech system of Anti-Money Laundering combat and their responsibilities imposed on them by the basic legislation in this field which is represented by the Act No. 253/2008 Coll., on certain measures to fight against money laundering and terrorist financing, as amended.

str. 10

Mgr. Lucie Pokorná

The liability of a member of elected body for damage caused to the obliged legal person in terms of relevance to the execution proceedings

We will outline possible sanctions against the members of elected bodies of legal persons in cases when during the execution proceedings it comes out that such member did not act with due care and diligence and by this could have caused damage to the legal person. We will also take a look on the possibilities of application of this legislation in execution proceedings.

str. 23

Mgr. Petr Matějka

Debt 10 years after the recodification of civil law

The year 2024 is an eleventh year of the Act. 89/2012 Coll., the Civil Code. Even though it brought a lot of old-new institutes into the civil law starting with 1st January 2014, the institute of debt and correlating institute of receivable remain the same. The receivable is still the same creditor's right to performance of corresponding debt as an obligation of debtor to fulfil his obligation. This still applies even after more than 10 years of the Civil Code.

str. 28

Mgr. Ing. Lucie Bártová and Mgr. Jaroslav Kocinec, LL.M.

Second of the notes on the concurrence of the inheritance and execution proceedings

The second part of the series about the concurrence of the execution and inheritance proceedings is a little bit more dynamic. It deals about cases of a deceased debtor with assets in execution. For the purpose of our article it means that he had some property. Procedurally speaking in this article we are in situation when there are not insignificant assets of the deceased debtor and the heir of heirs have been instructed about their inheritance right and they have not refused the inheritance.

str. 32

Table of contents

1	EDITORIAL	1
2	ABSTRACTS	5
3	INTERVIEW	
	Interview with the Minister of Justice JUDr. Pavel Blažek, Ph.D. Mgr. Ing. Antonín Toman, Mgr. Libor Vaculík	6
4	ARTICLES	
	Judicial Officers and their role in the field of combating the legalization of proceeds from crime JUDr. Ing. Magdaléna Plevová	10
	The liability of a member of elected body for damage caused to the obliged legal person in terms of relevance to the execution proceedings Mgr. Lucie Pokorná	23
	Debt 10 years after the recodification of civil law Mgr. Petr Matějka	28
	Second of the notes on the concurrence of the inheritance and execution proceedings Mgr. Ing. Lucie Bárťová and Mgr. Jaroslav Kocinec, LL.M.	32
5	JURISPRUDENCE	
	Court rulings on executions Mgr. David Hozman	40
6	FROM HISTORY	
	It happened... JUDr. PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.	50
7	NEWS FROM THE CHAMBER	
	Profile of a new Judicial Officer: Mgr. Martin Bartoš	51
	From the meetings of the presidium of the National Chamber of Judicial Officers of the Czech Republic Mgr. Petr Prokop Ustohal	53
8	ABSTRACTS	56
9	TIRAGE	58

Tiráž

Padesáté deváté číslo
www.ekcr.cz

vzor citace

PŘÍJMENÍ J. Název článku. Komorní listy.
02/2024. Praha:
Exekutorská komora ČR, 2017, s. xxx.
MK ČR E 19153

redakční rada

prof. dr. Armanas Abramavičius (Litevská
republika)
JUDr. PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.
JUDr. Stanislava Kolesárová (Slovenská
republika)
prof. JUDr. Alena Macková, Ph.D.
Mgr. Jan Mlynarčík
Mgr. Petr Sprinz, Ph.D., LL.M.
Mgr. Pavel Tintěra
Mgr. Ing. Antonín Toman
Mgr. Petr Prokop Ustohal
Mgr. Andrea Říhová, LL.M.
Mgr. Libor Vaculík

redakce

Silvie Kratochvílová
Dana Chalupová
Mgr. Olga Černá

adresa redakce

Exekutorská komora České republiky
IČ: 709 40 517
Komorní listy, Anglická 20
120 00 Praha 2

kontakt

Tel.: + 420 210 311 000
e-mail: redakce@ekcr.cz

překlad

Mgr. Libor Vaculík

tisk

dhMedia, s.r.o.
Zdarma
Náklad 800 ks
Vychází čtvrtletně
Datum vydání – 30. 9. 2024

MK ČR E 19153

Registrace Ministerstva kultury ČR

ISSN 1805-1081 (print), ISSN 1805-109X (on line)

Komorní listy (print i on-line) jsou zapsány na Seznamu recenzovaných neimpaktovaných periodik vydávaných v České republice.

Publikování, pořizování kopií tohoto časopisu a jejich šíření třetí osobou je bez písemného souhlasu redakční rady Komorních listů či vydavatele zakázáno. Zakázáno je též publikování, pořizování kopií jednotlivých článků a jejich šíření třetí osobou bez písemného souhlasu redakční rady Komorních listů a autora příslušného textu. Uvedené se vztahuje na tištěnou i elektronickou verzi časopisu.

Komorní listy produkuje, vydává a distribuuje Exekutorská komora České republiky.

Časopis je dostupný také v ASPI.

CENTRÁLNÍ DESKA ŠETŘÍ PENÍZE EXEKUTORŮ

Už jste ji vyzkoušeli?

Ověřte si u svého dodavatele softwaru, zda vám zpřístupnil **Centrální desku**.
Její m užíváním **ušetříte náklady svého úřadu**.
Je pro vás **ZCELA ZDARMA!**

Centrální deska představuje jednotné, jednoduché a moderní řešení pro automatizované vyvěšování písemností jak na Centrální úřední desce (§ 125a ex.ř.), tak na Lokální desce soudního exekutora, která je veřejnosti k nahlížení v sídle vašeho úřadu.

VÝHODY CENTRÁLNÍ DESKY

VŠE NA JEDNOM MÍSTĚ Centrální deska plně nahrazuje jednotlivé úřední desky soudních exekutorů. Centrální deska navíc slouží i k povinnému vyvěšování výzev podle § 56a a § 56b ex.ř. Pokud má exekutor povinnost podle zákona vyvěšovat výzvy podle § 56a a § 56b ex.ř., je nasnadě spojit příjemné s užitečným a vyvěšovat zde i ostatní písemnosti, které musí být vyvěšeny způsobem umožňujícím dálkový přístup.

BEZPEČNOST Po stránce technické i bezpečnostní dostávají obě desky všem požadavkům a nejnovějším standardům.

INTEGRITA Oba moduly splňují veškeré zákonné požadavky. Pracují bez zásahu do vyvěšovaného souboru a bez porušení integrity vyvěšovaného dokumentu. Samozřejmostí je otestované napojení na běžné informační systémy soudních exekutorů.

CENTRÁLNÍ ŘEŠENÍ Mizí závislost na externích dodavatelích, případně náklady na vývoj a udržování vlastních in-house řešení.

ZCELA ZDARMA Exekutorská komora vyvinula toto řešení exkluzivně na míru exekutorským úřadům a nabízí ho bez jakýchkoliv poplatků. Na rozdíl od komerčních produktů třetích stran jej můžete využívat zcela zdarma, a to prostřednictvím přihlašovacích údajů, které již nyní máte k dispozici pro účely vyvěšování na povinném modulu „Centrální úřední deska“.

www.centralnideska.cz

Pevně věříme, že toto jednotné řešení zjednoduší plnění vašich povinností a v nynější ekonomicky náročné době uspoří náklady, které musíte zbytečně vynakládat za služby třetích stran. Ověřte si tedy u svého dodavatele softwaru přístup na Centrální desku.

Neváhejte se na nás obrátit s jakýmkoliv dotazem.

tel. +420 210 311 000 (Helpdesk)

e-mail: admin@centralnideska.cz

CENTRÁLNÍ ÚŘEDNÍ DESKA

- zdarma pro všechny exekutory -

www.centralnideska.cz

vše na jednom místě | integrita | bezpečnost
centrální řešení | zcela zdarma

tel. +420 210 311 000 (Helpdesk)

e-mail: admin@centralnideska.cz